

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEKNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
549

Subotica, 11. listopada 2013. Cijena 50 dinara



BAČKI HRVATI U POSJETU
KARAŠEVSKIM HRVATIMA



OBLJETNICA ROĐENJA
ALEKSE KOKIĆA

SOMBOR - HRVATSKI
MEDIJI BEZ POTPORE

KATA ROGIĆ
UTEMELJITELJICA SLAMARSTVA

INTERVJU
GORDAN MARKOTIĆ



PROSLAVA VELIKOG JUBILEJA



Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica



Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211



Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Ludo ubrzanje 5G Interneta!

Više za manje! Flat max 5 po cijeni paketa
Flat Max 3 - SAMO 1.299 dinara!

Surfujte za samo 649 dinara!

Akcija za nove korisnike: prva tri mjeseca, plaćajte samo pola računa!

Veći i brži po nepromijenjenoj cijeni! Ograničeni Face paket je porastao.
8 GB, 5/5 Mbit/s za samo 999 dinara!



TIPPNET
INTERNET

Izaberite akciju! Izaberite pravi provajder!

Svi detalji na sajtu: www.tippnet.rs

Karađorđev put 2, Subotica 024/555-765

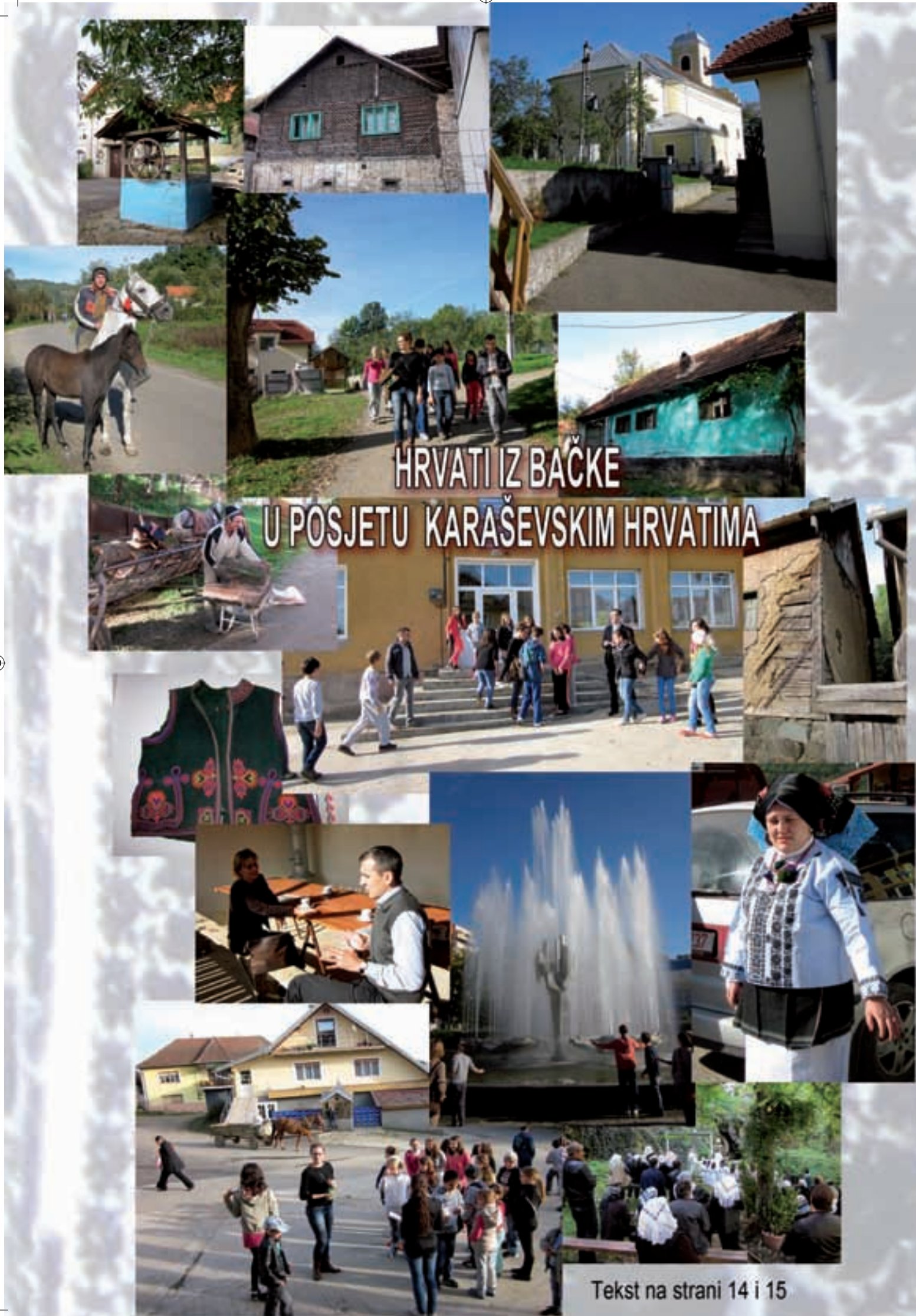


MILENIJUM
OSIGURANJE

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati



Tekst na strani 14 i 15

Rumunjska iskustva

Proteklog vikenda grupa učenika koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu, skupa s ravnateljicom, te profesorima hrvatskog jezika posjetili su svoje vršnjake – karaševske Hrvate u Rumunjskoj. NIU »Hrvatska riječ« je pružila logističku potporu ovome projektu i medijski ga propratila. Premda (relativno) blizu – oko šest sati vožnje, kontakti među nama i nisu tako česti, iako bi se moglo surađivati na raznim poljima i razmjenjivati iskustva - od toga kako očuvati nacionalni identitet - karaševski Hrvati i dan-danas govore hrvatski jezik u svojim domovima, preko političkog predstavljanja – Hrvati, kao i druge nacionalne manjine, imaju garantirano mjesto u rumunjskom parlamentu, pa do toga kako suradnjom ostvarivati vrijedne projekte za zajednicu.

Naime, tijekom boravka saznali smo da je puno toga dobrog napravljeno zahvaljujući suradnji škole, župe i lokalnih vlasti (u Lupaku na primjer), kao što je puno toga dobrog napravljeno i u Tavankutu zahvaljujući razumijevanju, međusobnom uvažavanju i suradnji župe, škole i društva HKPD »Matija Gubec«. Usporedba se sama nametnula nakon kratkotrajnog boravka i upoznavanja sa životom karaševskih Hrvata - skromnim, marljivim, gostoprимljivim i ljubaznim ljudima.

Ima tu još brojnih usporedbi i sličnosti, pa je tako i Rumunjska u popisu uvrstila kao posebnu odrednicu Karaševci, nasuprot Hrvatima, ali to ipak nije »uspjelo«, jer većina onih koji se u kolokvijalnom govoru nazivaju Karaševcima, ipak znaju tko su i što su te se nisu dali zavarati.

A mogli bi razmijeniti iskustva i o mjerama štednje i o tome kako preživjeti vladine mjere. Naime, ono što slijedi u Srbiji, to se u Rumunjskoj već dogodilo prije tri godine u vrijeme pregovaranja s MMF-om. Tada su plaće u cijeloj državi u javnom sektoru umanjene za 25 posto, te je povećan PDV za pet postotaka u sklopu antikriznih mjera. Pokušalo se i s umanjnjem mirovina od 15 posto, ali je to dovelo do velikih prosvjeda, a Ustavni sud je ovu mjeru na koncu proglasio neustavnom. Ipak, povećanje PDV-a je dovelo do skoka cijena, a bilo je i velikih otpuštanja službenika.

Prema najavama iz Vlade, šest mjera kojima se Srbija treba spasiti od bankrota su: smanjenje zarada u javnom sektoru za 20-25 posto, povećanje PDV-a za neegzistencijalne proizvode s osam na deset posto, restrukturiranje javnih poduzeća i smanjenje subvencija, uštede u domeni robe i usluga, uzimanje jeftinijih kredita i poboljšanje poslovnog ambijenta.

Tako kažu domaći ekonomski eksperti, a možda ne bi bilo zgoreg imati u vidu i rumunjska iskustva, makar u pogledu ekonomske krize.

J. D.



11. listopada 2013.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Sjednica u Srijemskoj Mitrovici

USTANOVLJENA PRIZNANJA HNV-A..7

TEMA

Problem financiranja informiranja na hrvatskom jeziku u Somboru

**NEMA NOVCA IZ GRADSKOG PRO-
RAČUNA.....8-9**

INTERVJU

Veleposlanik Republike Hrvatske u Srbiji
Gordan Markotić

**ODNOSI IZMEĐU HRVATSKE I SRBIJE
SU U UZLAZKOM TRENDU.....12-13**

SUBOTICA

Od ove godine bit će dodijeljeno dva puta
više gradskih stipendija

**BODOVI ZA SIROMAŠNIJE STU-
DENTE.....19**

DOPISNICI

Provale u župnoj crkvi u Beočinu

**VJERNICI ZGROŽENI SVETOGRD-
NIM ČINOM.....23-24**

KULTURA

Stota obljetnica rođenja Kate Rogić
(1913.- 1993.)

**OD IGRE NA POLJU DO UTEMELJI-
TELJICE UMJETNOSTI U TEHNICI
SLAME.....34-35**

SPORT

Luka Videc, stolnotenisač

**PRVE MEDALJE SU MI VELIKI POTI-
CAJ.....49**

Dugo najavljivani pad gradonačelnika Beograda kao da je javnost lako svarila. Ipak, radi se o veoma osjetljivoj stvari jer je čelni čovjek glavnog grada zapravo lider glavne oporbene stranke. Karizma gospodina Đilasa je okrnuta, a njegov pokušaj konsolidacije Demokratske stranke je doveden u pitanje. Pokušaj da se predloži novi način izbora gradonačelnika izravnim glasanjem građana također je pred propašću, jer je teško objasniti zašto taj korak nije povučen tijekom premoći ove stranke. Mnogi repovi koji su se dugo vukli dolaze na naplatu u nezgodnom trenutku.

Naravno, problematične su i prekompozicije vlasti u lokalnim sredinama kako bi pratile republičku vlast, no u ranijim političkim ciklusima to nije bio problem, pa je teško graditi argumente na tome. Teško je pozivati se i na politizaciju pravosudnog aparata, ako se samo sjetimo reforme pravosuđa i raznih primjera od prije dvije i više godina.

Sve ovo čini jako teškim obranu pokrajinske vlasti. Banovina je sada, uz nekoliko gradova, jedino uporište stare vlasti. To je kao da imamo domine čiji je pad pokrenut s obiju strana i samo je pitanje pada ove u sredini. No, isto je tako jasno da bi bilo koja eventualna nova pokrajinska vlast značila ne samo gubitak pozicija već i njenu sasvim različitu kvalitetu.

Pitanje glasi: hoće li biti i kakve to autonomije nakon možebitne promjene pokrajinske vlasti. Dok se to pitamo, vidimo i sljedeće: Đilas je srušen, novi gradonačelnik nije izabran. Nakon mnogo poena u pogledu eurointegracija, stvar je zapela na paradi ponosa. Dakle, beskompromisni europski put je trenutačno ispao iz kolosijeka.

Politička nivelacija postala je cilj sama za sebe, ne prati je kvaliteta. Pozivaju se eksperti iz inozemstva kako zamajac promjena ne bi stao. Usudio bih se upitati – hoće li srpski naprednjaci, toliko agilni transformatori naše učmale javnosti – imati lucidnosti dovesti nekog stranog stručnjaka koji bi regulirao decentralizaciju? Zamislite da u neko novo pokrajinsko vijeće pozovu doktorande vojvodanskog podrijetla iz Budimpešte, Zagreba, Temišvara...

To je teško zamislivo, tako da vlast nad ravnicom neće doći lako poput Beograda. Možda je bolje ipak ne pokretati domine, ne rušiti nekoga dok se ne umije ponuditi bolji.

Nikola Perušić

Proslava praznika hrvatske zajednice

Proslava praznika hrvatske zajednice u Republici Srbiji – Dan rođenja bana Josipa Jelačića bit će održana u srijedu, 16. listopada, kada će u crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu u 18 sati biti služena sveta misa.

Poslije svete mise, u 19,30 sati, u Amfiteatru na SPENS-u, u Novom Sadu, bit će održan prigodni kulturno-umjetnički program, tijekom kojeg će se obratiti i predstavnici Hrvatskog nacionalnog vijeća. Nakon toga, u predvorju ispred Amfiteatra bit će upriličen domjenak.

Dvodnevni posjet predsjednika Josipovića Srbiji

Predsjednik Republike Hrvatske *Ivo Josipović* će u sljedeću srijedu i četvrtak, 16. i 17. listopada, boraviti u dvodnevnom posjetu u Republici Srbiji. U srijedu se očekuje službeni posjet predsjednika Josipovića Beogradu, gdje će se sastati s predsjednikom Republike Srbije *Tomislavom Nikolićem*, a za sljedeći četvrtak se očekuje da će oba predsjednika posjetiti hrvatsku zajednicu.

Z.S.

Obnavljanje Hrvatske drame

Hrvatska nezavisna lista zahvaljuje vijećnicima Hrvatskog nacionalnog vijeća koji su na 59. sjednici HNV-a glasovali i poduprli inicijativu ove udruge za obnavljanje Hrvatske drame u subotičkom kazalištu, navodi se u priopćenju Hrvatske nezavisne liste.

»Temelj za obnavljanje Hrvatske drame je i Sporazum između Srbije i Hrvatske o zaštiti prava manjina potpisan 2004. godine, kao i članak 20. Ustava Republike Srbije po kojem se dostignuta razina ljudskih i manjinskih prava ne može smanjivati.

U isto vrijeme smo podnijeli zamolbu predsjednici Skupštine Grada Subotice gospođi *Mariji Kern-Solya*, radi razgovora na temu stavljanja u proceduru obnavljanja Hrvatske drame u subotičkom kazalištu. Također je članu Gradskog vijeća zaduženom za kulturu, gospodinu *Milošu Nikoliću*, upućena zamolba da se u proračunu za 2014. godinu osiguraju sredstva za obnovu Hrvatske drame u subotičkom kazalištu, navodi se u priopćenju koje potpisuje predsjednik ove udruge *Zlatko Ifković*.

Odluka umanjuje prava nacionalnih zajednica

Ustavni sud je 3. listopada pojedine odredbe Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina proglasio neustavnim. Riječ je o osnivanju posebnih lokalnih radijskih i televizijskih postaja koje bi emitirale programe na jezicima nacionalnih manjina.

Puka privatizacija medija, osobito onih s manjinskim programima, već se pokazala pogrešnom i štetnom, upozorava politički analitičar *Tomislav Žigmanov*.

SJEDNICA U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Ustanovljena priznanja HNV-a

Prošloga je petka, 4. listopada, u Gradskoj kući u Srijemskoj Mitrovici održana 59. redovita sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća. Na dnevnom redu bile su dvadeset i dvije točke, a sjednici je nazočilo 18-ero od ukupno 29 vijećnika.

U točki 10. usvojen je prijedlog pravilnika o dodjeli priznanja koja će Hrvatskog nacionalno vijeće dodjeljivati za istaknuti društveni i politički rad u hrvatskoj zajednici u Republici Srbiji, te za doprinos hrvatskoj kulturi i obrazovanju na hrvatskom jeziku. Ustanovljena su sljedeća priznanja: »Ban Josip Jelačić« za društveni i politički rad, »Dr. Josip Andrić« za doprinos hrvatskoj kulturi i priznanje »Pajo Kujundžić« za doprinos obrazovanju na hrvatskom jeziku. Priznanja se dodjeljuju fizičkim i pravnim osobama, a odabrano je i povjerenstvo za dodjelu priznanja koje čine: *Martin Bačić, Marko Klajić, Josip Hodak, Andrija Kopilović*

i *Tamara Lerić*. Također, Vijeće može odlučiti da se u pojedinoj godini priznanja ne dodjeljuju.

Na sjednici je donesena i odluka o raspodjeli sredstava prema natječaju HNV-a u području kulture za tekuću godinu.

PREDSTAVNICI U POVJERENSTVU

Veleposlanstvo Republike Hrvate u Beogradu raspisalo je natječaj za dodjelu sredstava hrvatskim udrugama za 2013. godinu u području kulture. HNV je na sjednici, u ime hrvatske zajednice, predložio dvoje članova povjerenstva za raspodjelu sredstava Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu. Iznosena su tri prijedloga u kojima se predlažu *Darko Sarić Lukendić* i *Katarina Čeliković*, *Miroslav Lečer* i *Katarina Čeliković*, te *Darko Sarić Lukendić* i *Miroslav Lečer*. Većinom glasova usvojen je prijedlog da članovi povjerenstva

budu *Darko Sarić Lukendić* i *Katarina Čeliković*, kao predstavnici hrvatskih institucija, HNV-a odnosno ZKVH-a.

Hrvatske svjetske igre bit će održane sljedeće godine od 22. do 26. srpnja u Zagrebu. Igre se održavaju pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske dr. *Ive Josipovića*, te u suorganizaciji i sponzorstvu Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Grada Zagreba, Hrvatske matice iseljenika, te Hrvatskog olimpijskog odbora. Usvojen je prijedlog odluke da se *Anita Žanić* imenuje za koordinatoricu organizacije nastupa predstavnika hrvatske zajednice iz Republike Srbije na Hrvatskim svjetskim igrama 2014. godine.

DOPUNA PRAVILNIKA

Usvojena je inicijativa prema Ministarstvu prosvjete, znanosti i tehnološkog razvika za dopunu pravilnika o stupnju i vrsti obrazovanja nastavnika koji izvode obra-

zovno-odgojni rad iz izbornih predmeta u osnovnoj školi. Za prvi i drugi ciklus osnovnog obrazovanja predložena je dopuna pravilnika o stupnju i vrsti nastavnika koji izvode obrazovni rad iz predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Pravilnik je dopunjen zvanjima: profesor povijesti, profesor geografije, profesor povijesti i geografije, nastavnik glazbene kulture, diplomirani teolog i diplomirani kateheta. Profesori koji izvode nastavu iz predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture moraju priložiti potvrdu o poznavanju hrvatskog jezika, osim u slučaju ako su fakultet završili na standardnom hrvatskom jeziku.

HNV je poduprlo i inicijativu za ponovno osnivanje Drame na hrvatskom jeziku u Subotici.

Vijećnike je prije početka sjednice pozdravio gradonačelnik Srijemske Mitrovice *Branislav Nedimović*.

D. Španović

»Izravno prenošenje određenih modela na slučaj Srbije iz pojedinih razvijenih liberalnih demokracija može proizvesti velike štete. To se naravno vidjelo na sudbini medija koji su već privatizirani. Postali su visoko suspendirani kada je riječ o poštivanju načela novinarskoga rada, a s druge strane pogledajmo sudbinu onih privatiziranih lokalnih medija koji su imali programe na manjinskim jezicima.

Većinom su doživjeli profesionalni i ekonomski pad, a počinjena je i šteta spram pripadnika manjinskih zajednica čije je pravo na informiranje na vlastitom jeziku onemogućeno.«

Osim toga, u liberalnim zapadnim demokracijama postoje mediji koji su u javnom vlasništvu, i nisu ničim uvjetovani da moraju biti isključivo privatni.

Lokalne samouprave, kada je riječ o lokalnim medijima, ne moraju biti instance koje će osiguravati pravo pripadnicima nacionalnih zajednica na informiranje na materinskom jeziku, ukazuje Žigmanov.

»Ali u Srbiji imate paradoks da za jedno pravo, koje se uskraćuje na institucionalnoj razini, država ne čini ništa kako bi osigurala drugi isti takav okvir koji će služiti ostvarivanju dotičnog prava. Drugim riječima, ako postoji potreba da se građani Subotice informiraju na hrvatskom jeziku, što sada omogućuje Javno poduzeće 'Radio Subotica' čiji je osnivač Skupština Grada, a sada to prema odluci Ustavnog suda više nije moguće, treba vidjeti u kojem institucionalnom aranžmanu i kojom politikom financiranja osigurati da se ostvarena razina i kvaliteta toga informiranja niti na koji način ne umanje.«

Osim u programu Radio Subotice i na službenim internetskim stranicama ANEM-a, informacija o ovoj odluci Ustavnog suda nije nigdje objavljena. To govori o zainteresiranosti nacionalnih medija i većinske javnosti za teme iz manjinskih zajednica, a osobito o ovoj koja će imati dalekosežne posljedice, upozorava Žigmanov.

S. J.

»Povelja Republike Hrvatske« za jubilej

Rumskoj udruzi uručena »Povelja Republike Hrvatske« za višedecenijski rad na njegovanju tradicije, kulture, jezika i nacionalnog identiteta Hrvata u Srijemu, odnosno Vojvodini

Početak XX. stoljeća u Rumi je 15. ožujka 1903. godine osnovana Hrvatska seljačka zadru- ga, a 4. listopada iste godine, na dan potpisivanja ugovora o ustupanju župne sesije, pot- predsjednik Hrvatske seljač-

Hrvatskog kulturno-prosvjet- nog društva »Matija Gubec« iz Rume. To vrijeme je sada već daleka povijest, ali od toga dana pa sve do danas radi i djeluje jedno od naj- starijih kulturno-umjetničkih društava u Vojvodini.



Vrhunac večeri: Veleposlanik Gordan Markotić uručuje Pavlu Škrobotu »Povelju Republike Hrvatske«

ke zadruge i kapelan rumski *Mijo Mladenović* obavješta- va zadrugu skupštinu da su neki rodoljubi osnovali »Pučku čitaonicu« te pita Zadrugu hoće li dozvoliti da se u zadrugnim prostorija- ma drže knjige i prihvaća li Zadruga biti pokrovitelj »Pučke čitaonice«. Prijedlog je jednoglasno prihvaćen.

Ovaj trag iz zapisnika Hrvatske seljačke zadruge u Rumi jedini je za sada saču- vani dokument o osnivanju »Pučke čitaonice«, preteče

SVEČANI KONCERT

U povodu 110 godina postojanja i rada rumske udruge u Velikoj dvorani Kulturnog centra u Rumi je u subotu, 5. listopada, održan svečani koncert na kojem je, osim Velikog tam- buraškog orkestra HKPD-a, nastupila i gostujuća pje- vačka i folklorna skupina HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora.

Koncert je otvoren sklad- bom *Josipa Jurce* »110 leta

prodoše«, koju je otpjevao *Dušan Stupar*, a koja je posebno napisana upravo za ovogodišnji jubilej. Nakon uvoda nazočne je pozdravio predsjednik Društva *Pavle Škrobot*, koji je u kraćem govoru ukratko predstavio povijest Društva od njegovih početaka do danas.

Publici su se predstavile i dvije mlade recitatorice *Božidarka* i *Hristina Štimac* s pjesmama »Jesen« *Dobriše*

Usljedila je i skladba čuvenog vojvođanskog skladatelja *Save Vukosavljeva* »U Rumi na Bregu« koja je posveće- na upravo HKPD-u »Matija Gubec« i njegovom tambu- raškom orkestru i koja je već postala i svojevrsna himna rumskog društva. Potom su nastupili i svi vokalni solisti Društva: *Dušan Stupar* pje- smom »Igranke na Bregu«, *Dunja Divić* pjesmom »Pod tvojim prozorom«, *Katarina*



Mata Matarić je čestitao veliku obljetnicu

Cesarića i »Sreća« *Ivice Vanje Rorića*. Škola tam- bure za sve one koje žele ovladati ovim instrumentom je također nešto po čemu se HKPD »Matija Gubec« ističe već dugi niz godina. Trenutačno ovu školu vodi *Željko Jerković*, a na subot- njem koncertu su se i oni predstavili publici pjesmama »O Sole mio« i »Đuvegije gdje ste da ste«.

Atanacković pjesmom »Jor- govanu treba dati mira« te *Ivan* i *Marija Ratančić* dvije duetske pjesme »Na male- nom Bregu« i »Ti si moja tajna najveća«.

URUČENJE POVELJE

Vrhunac večeri je bio kada je veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *Gordan Markotić*, u svojstvu izasla-

nika predsjednika Republike Hrvatske *Ive Josipovića*, predsjedniku HKPD-a »Matija Gubec« Pavlu Škrobotu uručio »Povelju Republike Hrvatske« povodom 110 godina neprekidnog rada. Veleposlanik je tom prilikom istaknuo kako je ova Povelja dodijeljena kao priznanje za višedecenijski rad na njegovanju tradicije, kulture, jezika i nacionalnog identiteta Hrvata u Srijemu. Dodao je kako rad i djelovanje HKPD-a »Matija Gubec« predstavlja diku i ponos kako Republike Srbije, tako i Republike Hrvatske, i obećao i ubuduće pomoć matične domovine aktivnostima ove udruge. Na ovom velikom priznanju u ime svih članova HKPD-a »Matija Gubec« zahvalio se predsjednik udruge Pavle Škrobot istaknuvši da ono predstavlja čast, obvezu, ali i veliki poticaj za budući rad, te veleposlaniku uručio u ime Društva zahvalnicu i prigodni dar - licidersko srce.

Na pozornicu su potom izašli članovi gostujućeg HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora, čija je je folklorna skupina pod vodstvom *Šime Beretića* izvela splet bunjevačkih i posavskih plesova, kao i bunjevačke parovne plesove. Potom smo imali prilike čuti i nastup samičarke i gajdaša, kao i nastup gostujućeg pjevačkog zbora. Po završetku nastupa domaćinu je veliku obljetnicu čestitao i predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« *Mata Matarić*.

GOSTI I PRIZNANJA

Osim velikog broja članova i prijatelja Društva i ljubitelja tamburaške glazbe, koncertu su nazočili i generalni

konzul Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić*, zamjenik pokrajinskog tajnika za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice i predsjednik Hrvatskog akademskog društva *Mato Groznica*, predsjednik Izvršnog vijeća Hrvatskog nacionalnog vijeća *Darko Sarić-Lukendić*, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*, biskup Srijemske biskupije mons. *Đuro Gašparović*, predsjednik općine Ruma *Goran Vuković*, rumski i iriški župnici *Željko Tovilo*

i *Blaž Zmaić*, te predstavnici hrvatskih društava iz Šida, Golubinaca, Zemuna, Petrovaradina, Vrdnika...

Po završetku službenog dijela programa na svečanoj večeri u prostorijama Društva dodijeljena su i priznanja brojnim institucijama i osobama koje su pomogli rad Društva (Općina Ruma, Vlada AP Vojvodine, srijemski biskup *Đuro Gašparović*, rumski župnik *Željko Tovilo*, Hrvatsko nacionalno vijeće, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, Zavod za kulturu

vojvođanskih Hrvata, *Zlatko Kolarić*, bivši predsjednik Društva, *Vladimir-Braca Jurca* i drugi).

Podsjetimo, ovo je treća »Povelja Republike Hrvatske«, koja je temeljem poticaja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata dodijeljena nekoj hrvatskoj udruzi kulture u Vojvodini. Prije Rumljana ovo su prestižno priznanje dobili HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta i HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora.

Nikola Jurca

ZAHVALNICE NAJZASLUŽNIJIM ČLANOVIMA

Subotnji koncert bio je i prigoda da se podijele zahvalnice i priznanja najzaslužnijim članovima Društva, kao i onima s najdužim stažom u tamburaškom orkestru. Najveće priznanje Društva - plaketu »Matije Gupca« dobili su dirigent i umjetnički voditelj Velikog tamburaškog orkestra i skladatelj brojnih zavičajnih tamburaških pjesama za tamburaški orkestar *Josip Jurca*, kroničar Društva i grada Rume i autor dvije knjige o rumskim Hrvatima (»Hrvati u Rumi na Bregu« i »Doseljavanje i duhovni život Hrvata u Rumi«) *Ratko Racković* i *Dušan Stupar*, vokalni solist Društva već 40 godina.

Podijeljeni su i »srebrnjaci« članovima koji u orkestru sviraju 20, 30, 40, pa i 50 godina, kao i drugim zaslužnim pojedincima (*Ivan Rakoš*, *Antun Matešić-Bačko*, *Ivan i Petar Horvatić*, *Zvonimir Volarić*, *Damir Kolarić*, *Zlatko Vereš*, *Marija Ratančić*, *Katarina Atanacković*, *Miroslav Galar*). U ime svih nagrađenih zahvalio se *Ratko Racković* pozivajući sve odgovorne instance u društvu da pomognu amaterizam kao važnu pretpostavku razvitka i očuvanja kulture, kako ne bi zamro u kriznim vremenima u kojima živimo.



Nagrađeni: Ivan Rakoš, Antun Matešić – Bačko, Ratko Racković, Josip Jurca, Petar Horvatić i Dušan Stupar

PROBLEM FINANCIRANJA INFORMIRANJA NA HRVATSKOM JEZIKU U SOMBORU

NEMA NOVCA iz gradskog proračuna

Prema posljednjem popisu stanovništva na teritoriju Grada Sombora Hrvati su po brojnosti druga nacionalna manjina * Usprkos tomu iz proračuna grada za informiranje na hrvatskom jeziku ne izdvaja se skoro ni dinar

O d ukupno 85.903 stanovnika na teritoriju Grada Sombora Mađara je 9.874, a odmah iza njih je hrvatska zajednica koja ima 7.070 pripadnika. Usprkos tomu što je u Somboru znatan broj Hrvata iz proračuna grada financira se samo informiranje na mađarskom jeziku. Tako grad financira list na mađarskom jeziku »Dunataj«, čiji je osnivač Mađarska građanska kasina. Iako je grad raspisivao natječeaje za informiranje na jezicima nacionalnih manjina uvjeti natječaja su bili takvi da se na taj natječaj mogao prijaviti jedino »Dunataj«. Tako je forma raspisivanja natječaja za informiranje na manjinskim jezicima zadovoljena, ali suština je da se na taj natječaj nije mogao prijaviti nitko drugi, pa su već u startu ostale nacionalne manjine stavljene u neravnotežan položaj.

SELEKTIVAN NATJEČAJ

Na valovima Radio Sombora emitira se jednom tjedno dvosatna emisija na hrvatskom jeziku, ali bez

financijske potpore grada. Radio Sombor besplatno ustupa termin, ali emisiju pripre-

uvjeti su bili takvi da se na taj natječaj mogao prijaviti jedino »Dunataj«. Mislim da to



Radijska emisija na hrvatskom bez potpore gradskog proračuna

ma i realizira HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića. Od predsjednika ove udruge Ivana Karana dobijamo potvrdu da do sada za realizaciju ove emisije nisu imali financijsku potporu iz gradskog proračuna. »Grad Sombor je raspisao natječaj za financiranje manjinskih medija, ali uvjeti tog natječaja bili su takvi da mi kao udruga nismo mogli sudjelovati na tom natječaju, a ni NIU »Hrvatska riječ«.

treba shvatiti malo šire i smatram da je zadaća svih onih koji su u Gradskoj upravi, a

prije svega pripadnika manjina koji participiraju u vlasti da utječu na to da se natječaj proširi, pa da bude namijenjen i za elektroničke medije, odnosno za emisije na jezicima nacionalnih manjina. Mi kao udruga poslat ćemo jedno otvoreno pismo, s porukom Gradskoj upravi da pozdravljamo raspisivanje natječaja za informiranje na jezicima manjina, ali i s porukom da se iz gradskog proračuna moraju izdvojiti i sredstva za elektroničke medije, odnosno sufinanciranje emisije na jezicima manjina. Prva stvar je da

se pokaže dobra volja i da se poštuje interes nacionalnih manjina, iako, možda, ta potpora ne može biti velika«, kaže Karan.

Mata Matarić, predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« u Somboru smatra da bi sve nacionalne zajednice, bez obzira na njihovu brojnost trebale imati jednak položaj. »U gradskom proračunu se mora planirati financiranje informiranja nacionalnih zajednica. Mi nikada za tu namjenu nismo dobili sredstva.

Jest grad financijski pomogao list »Miroljub«, ali to je glasilo HKUD-a »Vladimir Nazor«, dakle to nije glasilo cijele hrvatske zajednice već

15.000 ZA »NAZOR«

Hrvatsko kulturno društvo »Vladimir Nazor« iz Stanišića prijavilo se na Drugi javni poziv za sufinanciranje aktivnosti građana i nevladinih organizacija Grada Sombora s projektom nabave opreme za produciranje radio emisije »Glas Hrvata« za koji je tražilo 120.000 dinara. Prema posljednjim informacijama društvo iz Stanišića za tu namjenu dobit će 15.000 tisuća dinara.

članstva i simpatizera naše udruge. Osobno mislim da bi u interesu grada bilo da u proračunima za naredne godine osigura stavku financiranja informiranja na jezicima manjina. To je pravi put za

mediji. »Na navedenoj proračunskoj poziciji planirana su i raspoređena sredstva od 4,1 milijun dinara u 2010. godini, 3,1 milijun u 2011. godini i po tri milijuna u prošloj i ovoj godini. Sva sredstva nami-

ranih nacionalnih zajednica jedino je predstavnik Hrvata bio spreman već u startu podnijeti konkretne prijedloge za ovaj vid realizacije. Kako nisam dobio nikakvih povratnih informacija, ja se mogu jedino iskreno nadati da je hrvatska zajednica uspjela realizirati svoje ciljeve vezane za takav vid informiranja preko dotične TV kuće koja je na ovom natječaju dobila sredstva«, kaže Szakacs.

Na naš upit da li se u 2014. godini planiraju natječaji za informiranje na kojima bi mogli sudjelovati i mediji ili udruge koje pripremaju informativne sadržaje na hrvatskom jeziku, kao što su radio, TV emisije ili tiskana izdanja Szakacs odgovara da će lokalna samouprava i u buduću s velikom pažnjom pratiti sve segmente društvenog života vezane za ostvarivanje prava nacionalnih zajednica. »O konkretnim stvarima oko proračuna za 2014. godinu možemo govoriti tek od onog

momenta kada stignu zakonom propisane financijske smjernice za njegovu izradu. Što se tiče mogućnosti da pripadnici određene nacionalne zajednice daju svoje prijedloge za proračun grada, tu je hrvatska nacionalna zajednica u velikoj prednosti pred ostalima jer u ovoj godini predsjednik Savjeta za međunarodne odnose Zoran Čota je njihov član i on kao takav u svako doba može sazvati sjednicu Savjeta te može i predložiti dnevni red. Drugi dio pitanja koji se odnosi na prijavljivanje na natječaj: naravno svaka zajednica ili udruga bez obzira ima li predznak hrvatski, mađarski, bunjevački, romski,... mogu se pojaviti na istim ravnopravnim principima, ali ujedno moraju ispuniti sve ostale natječajem predviđene uvjete koji ne ovise o brojnosti bilo koje zajednice«, kaže vijećnik Gradskog vijeća Szakacs.

Zlata Vasiljević

RADIO SOMBOR

Nekadašnje javno poduzeće »Radio Sombor«, koje je poslije neuspjele privatizacije u vlasništvu države dobija mjesečne dotacije iz proračuna grada, a ove godine to je na razini tri milijuna dinara. Radio Sombor ima uredništvo na mađarskom jeziku koja priprema svesodnevni program. Jednom tjedno na valovima radio Sombora emitira se emisija na hrvatskom jeziku koji priprema HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića i emisija koju priprema UG »Bunjevačko kolo«.

afirmaciju multietničnosti«, kaže Matarić. Na naš upit hoće li kao vijećnik vladajuće većine u skupštini grada pokrenuti inicijativu da se iz proračuna grada osiguraju sredstva i za financiranje informiranja i na drugim manjinskim jezicima osim mađarskog Matarić odgovara da je većina u skupštini toliko šarolika da postoji bojazan da taj problem neće razumjeti. »Znači moje mogućnosti direktno na skupštini su ograničena, ali tu temu možemo pokrenuti preko Savjeta za međunarodne odnose. Hvala vam na sugestiji i pokušat ćemo da u sljedećem proračunu bude sredstava za informiranje svih manjinskih zajednica, pa tako i hrvatske zajednice«, kaže Matarić.

ZA MEDIJE SEDAM MILIJUNA

Goran Todorović, načelnik Odjela za društvene djelatnosti Gradske uprave Sombora kaže da Grad Sombor godinama unazad ima posebna sredstva – Informiranje nacionalnih manjina i tiskani

jenjena informiranju nacionalnih manjina se u skladu s Odlukom o proračunu grada Sombora raspoređuju na osnovu javnog natječaja, koji raspisuje gradonačelnik, a kriterije utvrđuje Gradsko vijeće po prijedlogu Odjela za gospodarstvo Gradske uprave«, kaže Todorović. On dodaje da su za informiranje građana na hrvatskom jeziku u prethodnim godinama odobavana sredstva po zahtjevu HKUD »Vladimir Nazor« za tiskanje glasila »Miroljub« i to oko 200.000 godišnje.

Csaba Szakacs, vijećnik Gradskog vijeća zadužen za zaštitu prava nacionalnih manjina kaže da je iz gradskog proračuna ove godine izdvojeno još četiri milijuna dinara za usluge informiranja javnosti o aktualnim dešavanjima od značaja za život građana. Ta sredstva raspoređena su na natječaju elektroničkim medijima, prema utvrđenim kriterijumima gdje se kao jedan od uvjeta pojavljuje i informiranje na jezicima nacionalnih zajednica. »Na razgovoru na kojem su bili prisutni predstavnici svih zainteresi-

(NE)IZVJEŠTAVANJE O HRVATSKOJ ZAJEDNICI

»Tjednik 'Somborske novine' objavljuje izvješća dopisnika iz Monoštora, Lemeša, Stanišića, prate se i dešavanja u Somboru. Generalni problem je što, kada su dešavanja istovremeno i u hrvatskoj i bunjevačkoj zajednici veći prostor u novinama dobija bunjevačka zajednica«, kaže Ivan Karan.

»Večeras smo u Hrvatskom domu imali jedan značajan događaj, koncert Glazbenog društva 'Vila Velebita' iz Požege, a nitko od lokalnih somborskih medija nije ga ispratio. To vam jasno govori o njihovoj zainteresiranosti za hrvatsku zajednicu u Somboru. Je li to to naslijeđeni antagonizam prema dešavanjima u hrvatskoj zajednici, ili možda nekim medijima smeta što bi promovirali naš identitet, našu kulturu? Ne znam, ali zamjeram svim sredstvima informiranja Grada Sombora što su potpuno indolentni za dešavanja u Hrvatskom domu«, kaže Matarić.



VELEPOSŁANIK REPUBLIKE HRVATSKE U SRBIJI GORDAN MARKOTIĆ

Odnosi između Hrvatske i Srbije su u uzlaznom trendu

Želimo naglasiti koliko je obrazovanje na svom jeziku važno za hrvatsku manjinu u Srbiji, te da se moraju ispuniti apsolutno svi uvjeti kako bi se ovo obrazovanje moglo nesmetano odvijati

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović će u srijedu posjetiti Republiku Srbiju, te će skupa s predsjednikom Tomislavom Nikolićem posjetiti hrvatsku zajednicu u Srbiji i učenike koji pohađaju osnovnu ili dopunsku nastavu na hrvatskom jeziku. To će biti ne samo simbolička nego i stvarna podrška hrvatskoj zajednici, kaže među ostalim novi veleposlanik RH u Beogradu Gordan Markotić.

HR: U srijedu se očekuje službeni posjet predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića Beogradu. Što su glavni ciljevi i očekivanja od ovoga posjeta?

Odnosi između Hrvatske i Srbije su u uzlaznom trendu posljednjih godinu dana. Visoki dužnosnici naših dviju zemalja redovito se susreću i razgovaraju, stvaraju pretpostavke za rješavanje otvorenih pitanja u međusobnim odnosima, ili ih rješavaju. Isti je slučaj i s našim predsjednicima koji su se susreli u nekoliko navrata. Međutim, to su sve bili susreti na marginama nekih važnih međunarodnih

skupova i zato je bitno da se predsjednici redovito susreću i tijekom bilateralnih posjeta, kada imaju više vremena za otvaranje i rješavanje važnih pitanja. Upravo to i jest cilj posjeta predsjednika Josipovića Srbiji, gdje će imati prigodu s predsjednikom Srbije Nikolićem, ali i ostalim najvišim predstavnicima zemlje domaćina, raspraviti o svim otvorenim pitanjima u odnosima između naših dviju država, načinu njihova rješavanja, te ubrzavanju njihova rješavanja. Zato očekujemo da će nakon ovoga posjeta popis neriješenih pitanja biti u svakom slučaju manji.

HR: O čemu će se razgovarati tijekom susreta predsjednika Josipovića s predstavnicima Hrvata u Srbiji?

Predsjednik Josipović nikada ne propušta prigodu da se za vrijeme posjeta Srbiji susretne s predstavnicima hrvatske zajednice. To je uvijek odlična prigoda da iz prve ruke čuje o problemima hrvatske zajednice s kojima se ona suočava u svom svakodnevnom životu.



Očekujemo da će ovoga puta oba predsjednika zajedno posjetiti učenike koji pohađaju osnovnu ili dopunsku nastavu na hrvatskom jeziku. Na taj način želimo naglasiti koliko je obrazovanje na svom jeziku važno za hrvatsku manjinu u Srbiji, te da se moraju ispuniti apsolutno svi uvjeti kako bi se ovo obrazovanje moglo nesmetano odvijati. Posjet oba predsjednika hrvatskoj zajednici ima ne samo simboličku nego i stvarnu podršku hrvatskoj zajednici, posebno kada su neka otvorena pitanja, poput npr. tiskanja svih udžbenika za nastavu na hrvatskom jeziku, pred rješavanjem, pa je

dodatni poticaj predsjednika obiju država njihovom rješavanju itekako dobrodošao.

HR: Nakon što je Hrvatska postala punopravnom članicom Europske unije što se promijenilo u političkim odnosima dviju država?

Ulaskom Republike Hrvatske u članstvo Europske unije politički odnosi između naših država su se poboljšali. Činjenica da su i predsjednik Republike Srbije i predsjednik Vlade Srbije, kao i ministar vanjskih poslova bili u Zagrebu na proslavi našeg ulaska u EU pokazuje koliko važnost Srbija pridaje ovom povijesnom događaju za Republiku Hrvatsku.

Hrvatska ne samo da politički podupire otpočinjanje pregovora Srbije o EU članstvu, već nudi i konkretnu pomoć hrvatskih stručnjaka čije su znanje i iskustvo u procesu pregovaranja i ispunjavanja EU kriterija još vrlo svježi. Ustupanje hrvatskog prijevoda pravnog naslijeđa EU, samo je jedan od načina pomoći, ali ima još i puno drugih. U nekim stvarima otvorena pitanja između Hrvatske i Srbije sada postaju otvorena pitanja između EU i Srbije o kojima pregovaraju umjesto predstavnika Hrvatske, predstavnici Europske komisije, no smatram da su obje države dostigle takav stupanj razvoja političkih odnosa koji su dobar temelj da većinu otvorenih pitanja mogu same rješavati.

HR: I što se promijenilo u statusu hrvatske nacionalne manjine u Srbiji?

Ulazak u Europsku uniju za neku državu i dalje jest jedan proces. Članstvom u Uniji ne rješavaju se sami od sebe svi problemi. Tako je i s položajem hrvatske manjine. On se ne može automatski poboljšati činjenicom da je Hrvatska punopravna članica EU. Iako se time možda stvaraju bolje pretpostavke za poboljšanje položaja hrvatske manjine, ključno je za ostvarivanje nacionalno-manjinskih prava hrvatske manjine stalno razvijanje dobrosusjedskih odnosa i povjerenja između Hrvatske i Srbije.

HR: Kako ocjenjujete trenutačne političke odnose Hrvatske i Srbije?

Kao što sam već rekao, politički odnosi između Hrvatske i Srbije su vrlo dobri i oni su u uzlaznoj fazi. Osim pitanja vezanih uz naše manjine s obiju strana granice, najvažnije pitanje su ekonomski odnosi između naših država i

kako ih poboljšati u uvjetima vrlo teškog stanja svjetskog i europskog gospodarstva. Od ostalih pitanja vrlo važno bi bilo riješiti pitanje nestalih, granice na Dunavu, pitanje sukcesije, stanja međusobnih tužbi pred Međunarodnim sudom u Haagu, trajno riješiti pitanje procesuiranja ratnih zločina i slično.

HR: Jesu li, i u kojoj mjeri suradnja sa Srbijom i dobrosusjedski odnosi opterećeni naslijeđem ratova na prostorima bivše SFRJ?

Naslijeđe ratova na području bivše Jugoslavije jest uvijek otegotna činjenica u odnosima svih država s područja bivše države, pa tako i Hrvatske i Srbije. No, rješavanjem otvorenih pitanja i razvijanjem jedne široke i čvrste suradnje između dviju država, najbolji su način da se ovo naslijeđe prevlada, da se doista okrenemo budućnosti a ne prošlosti, bez obzira koliko ona bila bolna za još uvijek veliki broj ljudi.

HR: Za razliku od prethodne političke garniture na vlasti i predsjednika Srbije Borisa Tadića koji je zagovarao izgradnju zajedničkog viđenja nedavne povijesti, današnji državni vrh na čelu s predsjednikom Tomislavom Nikolićem ističe da postoje različita viđenja o tome. Utječe li i to na odnose dviju država?

Zajednička povijest i različito viđenje te povijesti jesu realnost od koje ne možemo pobjeći. Rekao bih da je to i normalno. Ali, različito poimanje povijesti ne smije biti dominantno u odnosima Hrvatske i Srbije, već zajedničko rješavanje problema i otvorenih pitanja. To nije nešto što su izmislile naše dvije države, već nas o tome uči povijest i samo trebamo slijediti pozitivna iskustva

drugih država, pogotovo onih u EU, koje su dokazale da se neprijateljstva iz povijesti itekako mogu prevladati i da su nekadašnji neprijatelji danas jaki saveznici u promicanju europskih ideala kojima teže i Hrvatska i Srbija.

HR: Kad je u pitanju gospodarska suradnja često se ističe nesrazmjernost ulaganja hrvatskih tvrtki u Srbiju u odnosu na srbijanske tvrtke u Hrvatskoj. Ima li i gdje vidite prostore za razvitak suradnje na gospodarskom polju?

Mislim da je pitanje nesrazmjernosti međusobnih ulaganja rješivo uz bolju gospodarsku suradnju naših država, kroz bolje predstavljanje mogućnosti za ulaganja, konkretnih projekata. Na tom području svakako treba pojačati djelovanje agencija za poticanje investicija, organizirati zajedničke sastanke s gospodarstvenicima i slično. Prva prigoda za to će biti već posjet predsjednika Josipovića, kada je predviđen susret oba predsjednika s gospodarstvenicima iz obiju država. Zajednički nastup na trećim tržištima je svakako jedan od načina unapređenja gospodarske suradnje. Eto u ovom dijelu, zajednička profesionalna povijest odnosno zajedničke aktivnosti hrvatskih i srbijanskih tvrtki iz prošlosti mogle bi biti vrlo korisne u budućnosti.

HR: Koji su glavni prioriteti hrvatskog Veleposlanstva u Beogradu u sljedećem razdoblju?

Prioriteti hrvatskog Veleposlanstva u Beogradu se poklapaju s državnim prioritetima o kojima smo već govorili ranije u ovom intervjuu. U svakom slučaju želio bih da Veleposlanstvo doprinese u rješavanju što većeg broja otvorenih pitanja između

Hrvatske i Srbije kroz svoj proaktivni pristup i angažman diplomatsko-konzularnog osoblja u Beogradu.

HR: U Srbiji osim Hrvatskog nacionalnog vijeća kao tijela manjinske samouprave i Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini kao političke stranke, djeluju hrvatske institucije i brojne hrvatske udruge. Jeste li upoznati s njihovim radom?

Prije dolaska u Beograd, kako sam postupak imenovanja veleposlanikom traje nekoliko mjeseci, proučavao sam djelovanje hrvatskih udruga budući da mi je i jedan od mojih prioriteta u obnašanju funkcije veleposlanika u Srbiji, poboljšanje položaja hrvatske manjine. Uostalom, već u drugom tjednu svog boravka u Srbiji posjetio sam predstavnike hrvatske manjine u Vojvodini, kako bih upravo naglasio važnost koju tome pridajem u obnašanju svoje funkcije.

HR: U najavama vašeg dolaska na mjesto veleposlanika u Beogradu pojavila su se nagađanja u medijima u Srbiji da će se intenzivirati razgovori o eventualnom povlačenju međusobnih tužbi za genocid. Hoće li biti incijativa na tom planu ili su to samo spekulacije medija u Srbiji?

Ne možemo negirati da pitanje međusobnih tužbi pred Međunarodnim sudom u Haagu opterećuje međusobne odnose između Hrvatske i Srbije. O ovom pitanju se razgovara prigodom susreta najviših dužnosnika naših država. Što se više primiće usmena rasprava pred sudom u Haagu, za očekivati je da će se ovi razgovori intenzivirati. Hoće li oni donijeti neko rješenje imat ćemo prilike vidjeti u idućih nekoliko mjeseci.

U POSJETU KARAŠEVSKIM HRVATIMA U RUMUNJSKOJ

Korak po korak do suradnje

Tijekom posjeta već je

dogovoren i nastavak

suradnje – uzvratni

posjet karaševskih Hrvata

Tavankutu te pisanje

zajedničkih projekata

Prošloga vikenda učenci hrvatskih razreda iz OŠ »Matija Gubec« s nastavnicima hrvatskog jezika *Vladanom Čuturum* i *Marinom Balažev* te ravnateljicom škole *Stanislavom Stantić-Prčić* posjetili su koordinaciju hrvatske nastave u Rumunjskoj.

Na dvodnevnoj ekskurziji su osim predivnog druženja i upoznavanja ljudi i mjesta dogovoreni i novi projekti između dviju koordinacija, ali i suradnja između Tavankuta i Općine Lupak. Sudionici ekskurzije su bili smješteni u nekadašnjem domu časnih sestara u mjestu Ravnik zahvaljujući župniku iz Lupaka *Marijanu Tjinkulu*, koji sada skrbi o ovome domu, i zahvaljujući angažmanu profesora hrvatskog jezika i književnosti u Rumunjskoj *Petru Hateganu*, koji je imao ulogu domaćina ekskurzije.

Tijekom posjeta upriličen je i susret s načelnikom Općine Lupak *Marijanom Vlašićem* s



Hrvati iz Bačke u Ravniku s domaćinima vlč. Marijanom Tjinkulom, profesorom Petrom Hateganom te ravnateljicom škole Marijom Dragijom

kojim je dogovoreno da će se krenuti u izradu zajedničkih projekata. U neke projekte bi se uključio i Pečuh u kojemu također postoji nastava na hrvatskom jeziku, a među prvim aktivnostima se planira uzvratni posjet karaševskih Hrvata Tavankutu, odnosno Subotici. Načelnik Vlašić je izrazio želju i za uspostavljanjem bliskijih veza s Tavankutom sklapanjem i formalnog prijateljstva dvaju mjesta.

POČETAK NA SEMINARU U SUBOTICI

A kako je došlo do ove izuzetno zanimljive i korisne ekskurzije? »Petar Hategan je bio na seminaru hrvatskog jezika u organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike

Hrvatske koji je organiziran proljetos u Subotici i tada je dogovorena suradnja učenika Hrvata u Rumunjskoj i učenika Hrvata u Tavankutu. Nakon kraće prepiske smo uspjeli realizirati dolazak đaka koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u Rumunjsku«, objašnjava Stanislava Stantić-Prčić. »Cilj ekskurzije bio je da se shvati da nismo jedini Hrvati izvan Republike Hrvatske, da je to nešto sasvim normalno i da nacionalni identitet koji se kod nas relativno krije i često djeca nisu spremna reći glasno tko su – da to nije i ne treba biti problem i da vide dobre primjere u drugom okruženju«, kaže ravnateljica.

Tijekom posjeta već je dogovoren i nastavak suradnje. »U našoj školi imamo natječaj pod nazivom

‘Bogatstvo različitosti’ koji smo pokrenuli prošle godine. Dogovorili smo s profesorom Hateganom da ćemo ih pozvati da sudjeluju na tom natječaju. Kada bude svjetski dan knjige, odnosno kada se uručuju nagrade, pozvali bi ih kod nas u uzvratni posjet, a oni bi ranije poslali radove da bi povjerenstvo moglo odabrati one koji su najuspješniji. I tada bi s djecom osmislili radionice koje bi bile interesantne i za jednu i za drugu djecu – osim jezičnih, bile bi to radionice slame, ekološke radionice – obilazak naše šume i prirode, koju bi im mogli pokazati kao nešto različito od onog što smo vidjeli u Rumunjskoj«, objašnjava Stantić-Prčić.

A inicijatori seminara hrvatskog jezika u Subotici nastavnici hrvatskog jezika Marina

Djeca iz Tavankuta su bili ministranti na sv. misi u svetištu Gospe Lurdske u Karaševu. Misu je predvodio vlč. Marijan Tjinkul, župnik u Lupaku



jestiš činjenicu da pripadaš hrvatskoj manjini, da te krasi prekrasne vrijednosti, da taj identitet onda učvrstiš, a to je preduvjet da se onda otvoriš i prema drugome. Mislim da je to kulturno bogatstvo i neka vrsta normale, bez toga ne može, i da je to daleko od asimilacije. Mislim da asimilaciji podliježu oni koji nisu previše svjesni sebe i svojeg kulturnog bogatstva», kaže Hategan.

Hategan je nastavnik hrvatskog jezika i književnosti i đak Sveučilišta u Zagrebu koji se vratio i ostao u svojoj sredini. Trenutno je i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Rumunjskoj te predstavlja Hrvate u Savjetu Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Hrvatske. »Čast mi je to, ali neću neka velika obećanja davati, jer mi neće moći nešto veliko značiti bez jake zajednice. A jaka zajednica može biti jakom ne po materijalnom stanju već po poznavanju svojih vrijednosti i stjecanju znanja koja mogu pomoći i nadalje u životu, pa i opstanku Hrvata na ovim prostorima«, zaključuje Hategan.

Jasminka Dulić

Balažev i Vladan Čutura na neki način su i pokrenuli cijelu ovu suradnju koja je rezultirala prvom ekskurzijom i koja će se nastaviti zanimljivim projektima.

»Tijekom posjeta smo se upoznali s društvenom i političkom situacijom te položajem hrvatske nacionalne manjine u Rumunjskoj, kako im je organizirana škola, nastava te kako su uključeni u sustav i gdje je mjesto nastave na hrvatskom jeziku u svemu tomu. Od velike je važnosti za cijeli projekt bila logističke potpore 'Hrvatske riječi' bez koje se ekskurzija ne bi mogla realizirati, kao i podrška ravnateljice Stanislave Stantić Prčić«, kaže Marina Balažev. »Uz njenu ćemo podršku već ovaj tjedan nastaviti s daljnjim radom na svim aspektima hrvatske nastave u inozemstvu – upoznat ćemo roditelje s detaljima ekskurzije te ih uputiti i uključiti u buduće nastavne projekte s Hrvatima u Rumunjskoj.

Kolega Petar Hategan, donedavno MZOS učitelj

hrvatske nastave u inozemstvu, a od ove godine lektor u Bukureštu, čija je inicijalna ideja sve ovo i bila, nenadmašni je domaćin, a trud koji ulaže u nastavu i u rad u zajednici izvor su inspiracije. Suradnja koordinacije, zajednice i župe (s župnikom Marjanom Tjinkulom) primjer su izvrsne organizacije koja, baš poput one u Tavankutu, uspijeva puno dobra napraviti« kazala je profesorica Balažev.

MOBILNOST JE PREDUVJET UPOZNAVANJA

Petar Hategan kaže kako je u današnjem svijetu mobilnost preduvjet da se ljudi upoznaju, da obogate svoja znanja, steknu nova iskustva, da se povezuju ljudi i krajevi.

»Činjenica da se to prvi put događa svakako jest osobita i ja sam prezadovoljan i iskreno se nadam da će ovo preći u neku normalu da ćemo se međusobno posjećivati, a onda možda i zajednički obogatiti i ovu našu sredinu. Mi

jesmo poznati kao pripadnici hrvatske manjine koja živi u Rumunjskoj, no naša komunikacija jest zakazala. Mi smo živjeli relativno zatvoreni, možda i zbog toga što nismo previše osvijestili značaj otvorenosti i mobilnosti. Međutim, kontaktirajući naše drage Hrvate iz Tavankuta, a nadam se da će doći do upoznavanja i Hrvata iz drugih mjesta, naprosto osvi-

KARAŠEVSKI HRVATI

Karaševski Hrvati su najveća skupina Hrvata i jedna od najstarijih skupina ne samo u Rumunjskoj, već i u Europi. Karaševo se prvi put spominje koncem trinaestog stoljeća, a datumi koji su danas poznati odnose se na 1333. godinu.

Karaševski Hrvati žive u jugozapadnom dijelu Rumunjske, u rumunjskom Banatu. Na obroncima Karpata u pitomom i živopisnom predjelu se nalazi sedam mjesta koje nastanjuju karaševski Hrvati, koji su i nakon sedam stoljeća izdvojenoga života očuvali svoj, pomalo arhaičan jezik, te vjeru, običaje i tradiciju. Najmanje mjesto je Ravnik, i s Vodnikom i Klokotićem čini Općinu Lupak, a Nermiđ, Jabalče i Karaševo čine Općinu Karaševo. Prema posljednjem popisu u podnožju Semenika, najveće gore u Banatu nadmorske visine oko 1500 metara, živi nešto manje od sedam tisuća Hrvata.



VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 11. do 17. listopada

11. LISTOPADA 1944.

U jutarnjim satima podle-gao je ranama zapovjednik »Subotičkog partizanskog odreda« *Jovan Mikić Spartak*, teško ozlijeđen tijekom borbe na subotičkom željezničkom kolodvoru. Rođen je 13. svibnja 1914.

11. LISTOPADA 2007.

Župna crkva Marije Majke Crkve u Šandoru svečano je obilježila srebrni jubilej, 25. obljetnicu od kako ju je posvetio subotički biskup *Matiša Zvekanović*. Biskupsku misu zahvalnicu predvodio je nadbiskup *Stanislav Hočevar*, beogradski metropolit.

12. LISTOPADA 1504.

Umro je *János Corvin*, sin kralja *Mátyása Corvina*, dalmatinski, hrvatski i slavonski ban koji je grad i utvrdu Zabadha (Subotica) posjedovao samo nekoliko godina. Prije smrti on je subotičku utvrdu, zatim naseobine Madaraš, Tavankut, Šebešić i Verušić darovao *Imreu Töröku* u njegovoj obitelji iz Enninga.

12. LISTOPADA 2003.

Umro je *Ladislav Kovačić*, novinar i književnik. Bio je ravnatelj Subotičkih novina, pročelnik SIZ-a za kulturu, a u novije vrijeme glavni i odgovorni urednik Bunjevačkih novina. Objavio je zbirku pjesama *Intima* i knjigu kratkih priča *Nemirno leto*.

13. LISTOPADA 1847.

Pred najširim javnošću održan je drugi dio izbora za zastupnike u Zemaljskom saboru Ugraske. Tajnim glasanjem 30 vijećnika, zatim članova Izborne skupštine i drugih, za zastupnike su izabrani *Stipan Kujundžić*, gradski kapetan i dr. *Vince Zomborčević*, glavni gradski liječnik i publicist. Obojica su bili sljedbenici tadašnje Liberalne (Slobodoumne) stranke.

13. LISTOPADA 1997.

Započela je trodnevna proslava dviju veoma značajnih obljetnica: 500 godina katoličke župe u Subotici i 200 godina katedrale svete Terezije Avilske. O uljudbenom, vjerskom i kulturnom kontekstu ovih obljetnica, u Katoličkom krugu su govorili *László Szekeres*, *Stjepan Beretić*, *Olga Šram* i *Andrija Kopilović*.

14. LISTOPADA 1913.

Rođen je *Aleksandar Aleksa Kokić*, pjesnik, esejist i prozaik. Nakon bogoslovnog studija zaređen je i postaje svećenik u Subotici, ne zadugo upisuje studij slavistike u Zagrebu. Njegova lirika, koju stvara od mladalačke dobi, odaje darovita i veoma plodna pjesnika, a Kokićevi stihovi zrcale ljubavljku prema bačkoj ravni, njenim ljudima i njihovoj tegobnoj svakodnevnici. Za života su mu objavljene zbirke »Klasovi pjevaju« (1936.) i »Zvona tihe radosti«

(1938.), a posthumno lirska ostavština »Srebrno klasje« (1962.). Umro je tijekom odsluženja vojnog roka, na Cetinju 17. srpnja 1940.

15. LISTOPADA 1989.

U Parizu je u 55. godini preminuo *Danilo Kiš*, roman-sijer, prozni i dramski pisac, esejist i polemičar, prevoditelj s mađarskog, francuskog, engleskog i ruskog jezika. Studij opće književnosti završio je na Filozofskom fakultetu u Beogradu, a potom je slobodni umjetnik i dugogodišnji lektor za srpsko-hrvatski jezik u Strasbourgu, Bordeauxu i Lilleu. Prevođen je na mnoge europskih jezika. Dobitnik je više uglednih tuzemnih i inozemnih književnih nagrada. Rođen je u Subotici, 22. veljače 1935. gdje mu je podignuto poprsje pred Gradskom kućom, a najstarija knjižara nosi njegovo ime.

15. LISTOPADA 1993.

Obilježena je 150. obljetnica od osnutka prvog vrtića u Subotici. Tom je prigodom Predškolskoj ustanovi Naša radost uručena povelja UNICEF-a. Ujedno je potpisana i Rimska deklaracija o pravima djece na radost, druženje i igru.

16. LISTOPADA 1871.

Cjelovečernjim programom Subotičanima se predstavilo novoosnovano Kazališno društvo. Umjetnički voditelj društva bio je glumac *Ödön Vezéri*, a članovi uprave:

István Frankl, *Ivan Mukić*, dr. *Salamon Weiner*, *Josip Antunović*, *Mihovil Pertić*, dr. *Vince Zomborčević* i drugi.

16. LISTOPADA 1910.

Na prvom javnom aeromitingu u Subotici, biciklistički i motociklistički as i letač *Ivan Sarić*, na zrakoplovu vlastite konstrukcije i izrade, poletio je – i preletio – tri kilometra iznad Konjskog trkališta kod tvornice Klotild (Zorka). Prema navodima znalaca, ne zadugo, iz njegovih je ruku poletio i prvi model helikoptera.

17. LISTOPADA 1788.

Umro je *Bartul Čordašić*, predavač filozofije na visokim franjevačkim učilištima u Podunavlju, koja su u naznačenu razdoblju djelovala u Baji, Budimu, Kaloči, Petrovaradinu, Somboru i Subotici. U Budimu je, pak, bilo Generalno filozofsko učilište. Rođen je 21. svibnja 1756.

17. LISTOPADA 1971.

U sklopu proslave obljetnice oslobođenja, u Bajmoku je otkrivena spomen-skulptura »Baklja sjećanja«, umjetničko djelo glasovite kiparice *Ane Bešlić* (1912.-2007.), rođene u nedalekom bačkom dvorcu Baba Pusta, koja je imala znatnog udjela na udomaćenje suvremenih, europskih i svjetskih, stremljenja u kiparskoj umjetnosti na tlu Jugoslavije.

DESET GODINA RADA I DJELOVANJA RADIO MARIJE U SRBIJI

Božji glas u svaki dom

Radio Marija ima cilj širiti radosnu vijest evanđelja putem radio valova, kao i moto »Božji glas u svaki dom«. Ove godine Radio Marija Srbije proslavlja jubilej 10 godina postojanja i rada, od kada je započela svoje djelovanje 2003. godine u Novom

Sadu. Njen osnivač, kao i prvi ravnatelj, bio je pokojni pater *Tadej Vojnović*.

Radio Marija Srbije ima malo uposlenika, ali zato ima puno volontera koji se rado okupljaju oko ovoga programa. U Subotici ima dva uposlenika, u Novom Sadu 5, ali samo u Subotici ima oko 50 volontera koji, po riječima sugovornika, pomažu na razne način u ovisnosti od želja i sposobnosti. Program Radio Marije namijenjen je najmlađim slušateljima, mladima, sve do starih, bolesnih i nepokretnih kojima na ovaj način Božja riječ stigne u dom.

»Moram priznati kako su mladi odlični. Oni se sami okupljaju, smjenjuju i pripremaju emisiju koja ide u njima prikladnom terminu. Sada djeluje i radi treća skupina mladih, od kojih su neki i članovi VIS-a 'Ritam vjere', kao i VIS-a 'Apostoli Radio Marije', kazao je Kovač.

SPECIFIČNOST PROGRAMA

Program koji se emitira 24 sata, ustaljen je po principu pola dana na mađarskom jeziku, dok je druga polovica na slavenskim jezicima. »Mi to zovemo Hrvatski dio programa, jer je u crkvi hrvatski, odnosno mađarski službeni jezik. Kolege iz Novog Sada

više govore srpskim jezikom, a imamo i emisije za manjine na slovačkom, ukrajinskom i njemačkom jeziku. Također imamo i jednu specifičnu situaciju, dijelimo program – frekvencije, u takozvanom 'time share' s radio stanicama Srpske pravoslavne crkve. U Subotici je to radio 'Slavoslavje', a u Somboru radio 'Blagovesnik', kaže je Kovač.

Karakteristike programa Radio Marije svuda u svijetu su zajednička molitva, prenos svetih misa, molitva krunice, molitvene nakane, razgovori uživo, te nauk Katoličke crkve, kao i tumačenje Biblije. Svaki dan se prenose mise na hrvatskom i na mađarskom jeziku, kao i nedjeljom prijedodne. U cijelom programu veliki doprinos daju svećenici.

Postoje i emisije kao što su savjeti liječnika, farmaceuta, te druge zanimljivosti. Glazba koja se pušta je duhovnog karaktera, kao i klasična glazba. Aktualnih dnevnih hitova na ovim radio valovima nema. Ujedno ono što je medijima najzabavnije – nema politike. »Pravilo je da na postajama Radio Marije nema politike i ne donosimo klasične vijesti. Imamo vijesti, ali samo one koje su vezane za Crkvu, kao i za kulturna i vjerska događanja. Prenosimo svete mise sa svih starana. Trudimo se svaki veći blagdan ili proštenje ispratiti i našim slušateljima prenijeti misno slavlje. Danas je tehnika uznapredovala te

imamo takozvani mobilni studio za prenos misa«, kazao je Kovač.

Zanimljiva je i činjenica da se Radio Marija financira isključivo iz donacija. Slušatelji dobrovoljno izdržavaju ovaj radio svojim dobrovoljnim priložima. Po riječima našeg sugovornika Čabe Kovača, Radio Marija u Srbiji još uvijek nije zaživjela samostalno u ovom području. »Kod nas je siromaštvo, ljudi daruju i pomažu, ali još uvijek nam pomaže i svjetska organizacija«. Također na valovima Radio Marije nećete čuti niti reklame, od kojih ostale radio postaje »žive«.

Još jedno pravilo je da svećenik mora biti ravnatelj programa, kao garancija da je to katolički radio, ovu funkciju sada obnaša vlč. *Istvan Palatinus*.

Osim postojećih frekvencija Radio Mariju možete slušati preko kablovske televizije, kao i preko interneta. Sve detaljnije informacije, kao i programski vodič, možete vidjeti na www.radiomarija.rs

Ž. V.

FREKVENCije RADIO MARIJE

Leskovac 107,4
Niš 102,7
Novi Sad 90,0
Plandište 107,8
Sombor 95,7
Subotica 90,7
Vrdnik 88,4



U studiju Radio Marije

NESEBIČAN RAD VOLONTERA

Ovim povodom razgovarali smo s promotorom Radio Marije u Srbiji *Čabom Kovačem*, koji je i jedan od uposlenika u Subotici. »Radio Marija je s radom započela 13. studenoga 2003. godine u Novom Sadu, u improviziranom studiju u franjevačkom samostanu. Godinu dana poslije, 2004., kupljena je kuća koja je preuređena za studio koji je sjedište Radio Marije u Srbiji. Sve je išlo uz pomoć svjetske obitelji Radio Marije«, pojaš-



Subotica na sajmu u Münchenu

Investicijski potencijali Subotice predstavljeni su u Münchenu na Europskom sajmu investicija i nekretnina »Ekspo real 2013« održanom od 7. do 9. listopada. Subotica je svoje investicijske potencijale predstavila u okviru štanda »Srbija – sljedeća europska destinacija« Agencije za strana ulaganja i promidžbu Republike Srbije (SIEPA). Osim potencijala subotičke gospodarske zone, posebna pozornost je posvećena Paliću kao turističkoj destinaciji u okviru koje je predstavljeno šest lokacija. Na sajmu se predstavilo 1700 izlagača iz 33 zemlje svijeta, a za subotičko izaslanstvo priređen je prijam i radni susret u minhenskoj lokalnoj upravi budući da dva grada već 14 godina razvijaju uspješnu suradnju.

Gradska Skupština odobrila poskupljenja i rebalans

Prema novim zakonskim rješenjima, konačnu suglasnost na povećanje cijena usluga javnih i javnih komunalnih poduzeća daje Skupština Grada, koja je na posljednjoj svojoj sjednici odobrila poskupljenje autobusnih karata u gradskom i prigradskom prometu, te povećanje cijena odnošenja smeća. U gradskom prijevozu putnici koji koriste tzv. elektronički novčanik sada plaćaju 58 dinara umjesto dosadašnjih 55, a karte kupljene u autobusu staju 84, umjesto dosadašnjih 80 dinara.

Kućanstva će odnošenje smeća plaćati 4,34 dinara po četvornom metru stambenog prostora, u zgradama je cijena 5,24 dinara, a za poslovne prostore 11,90 dinara. Na posljednjoj sjednici gradske Skupštine usvojen je i rebalans ovogodišnjeg proračuna kojim je on umanjen za 446,63 milijuna dinara.

Usvojenim rebalansom odustalo se od kapitalnih investicija, kao što su rekonstrukcija Zelene fontane i pokrivanje klizališta, a umanjene su i subvencije javnim poduzećima.

Gradonačelnik *Modest Dulić* je ocijenio kako je ovogodišnji proračun bio dobro planiran, a da je umanjjenje prihoda nastalo zbog izmjena poreznih zakona iz svibnja zbog kojih će gradski proračun biti »kraći« za oko 300 milijuna dinara u odnosu na prvobitni plan.

IMK »29. novembar« u stečaju izdaje zemljište u zakup

Industrija mesa i konzervi »29. novembar« u stečaju iz Subotice, oglasilo je izdavanje u zakup poljoprivrednog zemljišta putem dostavljanja pisanih ponuda. Riječ je o skoro 63 hektara zemljišta u katastarskim općinama Horgoš i Male Pijace, a poljoprivredno zemljište se izdaje na godinu dana, od 1. studenog ove do 31. listopada sljedeće godine. Krajnji

rok za dostavljanje ponuda je 30. listopada, a više informacija objavljeno je na portalu Agencije za privatizaciju.

Radovi na fasadi Glazbene škole

Počeli su radovi na rekonstrukciji fasade i krova Glazbene škole u Subotici, koje izvodi somborsko poduzeće »Sombor-elektro«. Posao vrijedan 17,8 milijuna dinara radit će se u dvije faze – ove će godine biti obnovljene fasade prema Strossmayerovoj i Ulici Albe Malagurskog, a sljedeće i druge



dvije. Revitalizacija objekta obuhvaća obijanje žbuke s kompletne fasade, zamjenu gipsanih aplikacija novim, kao i izradu novih ukrasnih profiliranih vijenaca, djelomice od gipsa, a djelomice od žbuke, sukladno preporukama Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture

U Helsinkiju predstavljene kulturne i arhitektonske vrijednosti Subotice

U okviru sastanka Europske mreže gradova secesije, održanom tijekom vikenda u Helsinkiju, predstavnica Subotice i docentica na Građevinskom fakultetu dr. *Viktorija Aladžić* održala je predavanje na temu »Politika zaštite spomenika kulture u Srbiji«. Na multilateralnoj razmjeni stručnjaka organizirane su i tematske radionice u okviru kojih su predstavljene kulturne i arhitektonske vrijednosti grada Subotice. Prof. dr. Viktorija Aladžić je istaknula kako je plan da se Subotica uključi u buduće projekte koji će se provoditi u okviru mreže. Subotica je jedini grad iz naše zemlje koji je primljen u članstvo Europske mreže gradova secesije na Generalnoj skupštini ovog tijela održanoj krajem siječnja ove godine.

Natječaj za crkve i vjerske zajednice

Gradonačelnik Grada Subotice raspisao je 7. listopada javni natječaj za sufinanciranje projekata crkava i vjerskih zajednica koje djeluju na teritoriju Grada Subotice za 2013. godinu, u iznosu od 5.000.000 dinara. Prijava na javni natječaj dostupna je na službenoj internetskoj stranici Grada: www.subotica.rs u odjeljku »Natječaji i oglasi«. Rok za podnošenje prijave je 15 dana od dana objavljivanja javnog poziva na internetskoj stranici Grada Subotice.

Bodovi za siromašnije studente

Povjerenstvo za dodjelu stipendija ove je godine dalo prijedlog kojim se željela zadržati suština – stipendiranje najboljih učenika, ali i da novčanu potporu dobiju i oni koji ne bi mogli studirati jer nemaju materijalne mogućnosti, te se tako pokušava ublažiti ta životna pravda ili nepravda, kaže Ivan Stipić

Tijekom listopada subotički studenti mogu očekivati raspisivanje gradskog natječaja za stipendiranje, i to ove godine pod nešto izmijenjenim kriterijima. Naime, Skupština Grada je donijela odluku da se dodijeli sto stipendija, što je dva



Ivan Stipić

puta više u odnosu na ranije godine, a uvršten je i novi kriterij – socijalno ekonomski status kandidata.

KRITERIJI

»Stipendije su prijašnjih godina dodjeljivane najuspješnijim studentima i to je bio glavni kriterij motiviran idejom da se nakon završenih fakulteta mladi stručnjaci vrate u grad i unaprijede ga svojim znanjem. Budući da je ipak bilo zahtjeva za uvažavanjem i socijalnog statusa, povjerenstvo za dodjelu stipendija ove je godine dalo prijedlog kojim se željela zadržati suština – stipendira-

nje najboljih učenika, ali i da novčanu potporu dobiju i oni koji ne bi mogli studirati jer nemaju materijalne mogućnosti, te se tako pokušava ublažiti ta životna pravda ili nepravda. Zbog toga je donesen novi, odnosno izmijenjeni pravilnik«, kaže Ivan Stipić, član povjerenstva za dodjelu stipendija.

Na natječaj se mogu javiti studenti državljani Republike Srbije s prebivalištem na teritoriju Grada Subotice, koji upisuju prvi puta bilo koju godinu studija osnovnih akademskih studija, osnovnih strukovnih studija, diplomskih akademskih studija (master, specijalističkih strukovnih studija i specijalističkih akademskih studija) na obrazovnim ustanovama čiji je osnivač i čije je sjedište na području Republike Srbije. Pravo na stipendiranje nemaju apsolvirani, oni koji su u radnom odnosu, koji su tijekom školske godine napustili školovanje, ili koji su navršili 26 godina.

BODOVANJE

Nakon zatvaranja natječaja povjerenstvo za dodjelu stipendija sastavlja listu kandidata bodovanjem na osnovi sljedećih kriterija – deficitarnost, postignuti uspjeh i socijalno-ekonomski status. »Deficitarnost struka se utvrđuje na osnovi podataka koje tražimo od Nacionalne službe

za zapošljavanje, potom po prijedlogu nacionalnih vijeća, u ovom slučaju mađarskog, hrvatskog i bunjevačkog nacionalnog vijeća, i treće su podaci o potrebama grada koje utvrđuje Savjet za zapošljavanje Grada Subotice. To su tri relevantna tijela koja ističu svoje potrebe za deficitarnim strukama i na osnovi kojih je sačinjena bodovna lista u pravilniku. Tako najviše 60 bodova dobiva struka koja se nalazi na popisu svih triju tijela – nacionalnog vijeća, Nacionalne službe i gradskog Savjeta. Ukoliko se deficitarnost pojavljuje na dva popisa od ova tri spomenuta, nosi 40 bodova, a treća kategorija i 20 bodova ukoliko je na jednom popisu«, objašnjava Ivan Stipić.

Kandidati se potom boduju na temelju uspjeha. Srednjoškolci koji upisuju prvu godinu fakulteta boduju se prema uspjehu s kojim su završili školu: dobar uspjeh od 3,00 do 3,49 (20 bodova), vrlo dobar uspjeh (50 bodova), odličan uspjeh (70 bodova), odličan uspjeh i Vukova diploma na kraju srednje škole (80 bodova). Bodovi za studente također na temelju prosječne ocjene izgledaju ovako: od 6,00 do 6,50 (20 bodova), od 6,51 do 7,00 (25 bodova), od 7,01 do 7,50 (35 bodova), od 7,51 do 8 (55 bodova), od 8,01 do 8,50 (70 bodova), od 8,51 do 9 (80 bodova), od 9,01 do 9,50 (90

bodova) i od 9,51 do 10 (100 bodova).

NATJEČITE SE

Prema izmijenjenom pravilniku u bodovanje je uvršten i socijalno-ekonomski status kandidata, koji predviđa dodatnih 60 bodova za studente bez roditeljskog staranja, studente korisnike prava na novčanu socijalnu pomoć, studente nezaposlenih roditelja, kao i za one koji imaju do 20 posto prosječne zarade bez poreza i doprinosa po zaposlenom u obitelji. Za one koji imaju od 20 do 40 posto prosječne zarade bez poreza po zaposlenom u obitelji predviđeno je 40 bodova, odnosno 20 bodova ukoliko je neto iznos primanja veći od 40 posto prosječne republičke zarade.

»Treba djecu motivirati da se natječu za stipendije, jer ne znači ako nisi upisao baš najdeficitarniji smjer da se ne trebaš natjecati, ili ako nisi Vukovac. Ima tu bodova i za vrlo dobar i dobar uspjeh, ali ako se ne natječe onda se stipendija sigurno neće dobiti. Vrlo je bitno obratiti pozornost da dokumentacija bude ispravna, jer čim je nepotpuna ne razmatra se«, upozorio je Stipić.

Tekst natječaja će biti objavljen na službenoj internetskoj stranici Grada tijekom listopada.

S. Mamužić

Kopun u odranjivanju pilića

*Dva kopuna su odranili pilića ispod tri kvočke,
a to su ponovili u godini barem dvared*

Dešava se i danas kad kogod neupućen čuje pripovijdanje, kako je kadgod salašarki stanarici (žena koja radi napolju) kopun bio od velike hasne u odranjivanju pileža. Začudeno bi se zagledao, kao da kaže ako je to tako. Tim ričima su učtivo naši stari znali kazat za iskazane riči u koje je teško povirovat.

Danas je inkubator glavni krivac što je kod nas kopun zatomljen, a s njim i hasna u odranjivanju pileža. Čini se da će on možda još zadržat ime u vrlo raširenom bunjevačkom prizimenu – Kopunović, el u izreki: nemoj pit toliko rakije, bićeš kopun.

Danas je odranjivanje pileža naspram kadgodašnjeg drugačije. Piliće izlegu u inkubatoru i odranjivaje brez kvočke. Više ni kopun ne triba za odminu kvočke u vođenju pilića, iako se još i danas, tu i tamo podikoja salašarka odluči na leženje pilića i odranjivanje s kvočkom.

ŠTA JE KOPUN?

A šta je kopun i kako je on postao stanaricama od velike hasne, to su salašarke naučile u škuli života. Uočile su da ondašnje kokoške u životnom viku od jedno na drugo (oko) za oko tri godine snesu oko 300 jaja. Mož kokoška živit i duže, čak i oko osam godina, al onda poide više rane neg koliko je od nje hasna. Kokoš se već od kraja zime nakanjiva prokvocat, a to navisti kad pristane snet (nosit) jaja.

Od dana kad prokvoca tek je posli nekoliko dana legnu na nasad od 21-25 (neparnog broja) jaja, izleže piliće za oko 3 nedilje, vodi ih oko osam nedilja dok ne operjave (zbace paperje i izraсте perje), dok ne stasaju. U svom tom vrmenu prođe jedno na drugo dobra četiri



Nasad pilića

miseca, a onda kokoš jopet proneše (počme snet jaja). U kvočkanju (leženju na jajima i vođenju pilića) kokoš provede hamade (skoro) 1/3 godine. Stanarice su sa kopunom vrime kvočke dobrim skratile, jel su kvočke brez pilića friško pribortale materinski nagon i počele nosit jaja. Dva kopuna su odranili pilića ispod tri kvočke, a to su ponovili u godini barem dvared. U tom je bila jedna od veliki hasni od kopuna.

KOPUN I PILIĆI

Kad se stanarica nakanila prvi put pod kopuna podmetnit piliće, a da ih on priva-

ti i stara se o njima, onako kako se stara kvočka koja ih je izlegla, stanarica je u kopuna kroz usta sasula malo veći naprstak rakije. Malo je čekala da vidi dal se kopun oglandžavio, pa ako je tribalo ponovila je rakiju, i kad se uvirila da zatvoreni očiju leži mlitavo, podmetnila mu oko

podrug legla, (tridesetak) pilića izleženi dan ranije. Misto u kovčegu je bilo toliko tisno da su se svi jedva smistili. Ostavila ih je u kovčegu priko noći, a kad je ujutru raskrilila kovčeg kopun je mirno stojo, a oko njeg se vrzmali i pištili pilići.

Mož samo nagađat kako se kopun osiće kad je došo sebi, opkolio ga novi svit, pilići, s kojim dotle nije imo posla. Ponašo se onako kako se obično ponaša velika narsla živina (životinja) naspram mladunaca iste fele živine. Na priliku ako se tio pomaknit zdravo (veoma) je pazio da ne pogazi pile. Kopun je s pilićima u tisnom mistu provo dan

i noć, a onda je zadana metnut u veći kovčeg, el zagrađen u čošu kotrenca da se još više svikne s pilićima. Kopun je već drugog – trećeg dana prokvoco (oglasio) nalik kvočkinom kvocanju. Zašto se tako ponašo i prokvoco – to do sad nije odgovoreno.

Najprija je stanarica izvela kopuna na ledinu blizo avlije i svezala ga, vrbicom (debljom špargom) oko podrug metra, za drvo el za ciglju koju nemož pomaknit. Metnila mu vode i rane za piliće. Tu ga stanarica makar iz prikrajka pogledala dal dobro kupi oko sebe i pazi na piliće. On njim je kvocanjem s vrmena na vrime javljo di je, nek pilići ne odu dalje, da se ne izgube. Iz dana u dan je rasla navika pilića na kopuna, oko njeg su vršljali po travi i učili se vaćat sitnije bube i kaki sitnež iz trave. To je sastav njevog rasta.

Druga velika hasna od kopun je u tom, da je dobrim bolje, pouzdanije vodio piliće od kvočke, u nuždi je ispod krila i med noge zakrtilo piliće, a bilo je oni koji su mu se popeli na leđa i zavlačili u perje, pod krila. Kopun je od kvočke veći, krupniji, jači i kuražniji, pa je i pouzdaniji čuvar pilića od predatora (lisica, kobaca, kerova i dr.) koji bi tili okusit piliće. Već posli nekoliko dana stanarica je kopuna s pilićima vezivala u čošu ledine, da pilići mogu proć i s onu stranu ograde u uvratine, di je više buba neg u ledini.

I u tom da je kopun odranio u postotku više pilića po leglu od bilo koje kvočke, bio je od hasne stanaricama.

Bilo je puno djece na obalama

Na tekst »Zapuštena igrališta uz jezero« (broj 547, 27. rujna 2013.) reagirao je poznati glazbeni stvaralac (skladatelj i instrumentalist, učitelj tamburice mu je bio legendarni *Pero Tumbas - Hajo*), doktor ekonomskih znanosti *Josip Stantić*, pridružujući se komentaru kako je palička obala nekada bila stjecište svih generacija, pogotovu djece i mladih. Nije samo jezero privlačilo kupanjem, već je to bio spoj organizacije različitih aktivnosti, pogotovu sportskih, također i glazbenih.

Jedan grad i njegov život nije samo ravan u vremenu i sadašnjem trenutku. Sačinjen je od uspomena i doživljaja svih generacija njegovih stanovnika, i kroz njih živi u vremenu prošlom i sadašnjem. Kada danas šeću zapuštenim i neodržavanim prostorom od Muškog štranda prema Vikend naselju (s brojnim ruiniranom vikendicama zaraslim u šipražje), očevicima Palića iz nekadašnjeg vremena punog izletnika iskrsavaju uspomene skupljane prije više od pola stoljeća. Neke od njih iznio je dr. Josip Stantić uz komentar »puno toga je danas zaboravljeno«. Naime, starije generacije Subotičana se sjećaju velike posjećenosti paličke obale i prije no što je napravljeno Vikend naselje.

»Nakon Drugog svjetskog rata osnovano je Društvo za tjelesni odgoj 'Partizan', čiji su se članovi okupljali na lokacijama oko današnjeg restorana 'Fontana'. Pokraj odbojkaškog igrališta bila je i kuglana, tu su

bili i čamci i još puno oblika sportskih aktivnosti. Bilo je lijepo tih godina. Krajem 50-ih, na Muškom štrandu i u »Partizanu« nije još bilo tobogana, ali je bilo puno djece na kupanju, a neka su uživala slušajući naše glazbene izvedbe...«, piše između ostalog dr. Josip Stantić, podsjećajući na višedesetljetnu tradiciju sportskih okupljanja na obalama Palića, u neobjašnivoj kontradiktornosti s danas pustim obalama i zapuštenim sportskim lokalitetima, rekreativnim terenima i rekvizitima.

Da podsjetim na dio teksta iz prikaza današnjeg stanja, što je bio poticaj uspomena i reagiranju: »Ruiniran je i rekreativski prostor između Muškog štranda i Vikend naselja, nekada dobro posjećen i sadržajno osmišljeni palički kutak. Na ovom prostoru u blizini Veslačkog kluba postoje odbojkaški teren, postolje za stolni tenis, drveni rekreativski rekviziti, penjalice i ljuljačke za djecu, ali je svemu potrebno obnavljanje...«

Proteklog vikenda, koristeći topli sunčani dan poslije tmurnog i kišnog razdoblja, Subotičani su pošli paličkim obalama i mnogi se vratili razočarani prizorima na stazama kroz Vikend naselje i oko ruiniranog i zapuštenog bivšeg Hotela 'Sport', ne tako davno podignutog, koliko nebrigom uništenog. Bilo je i prijedloga o organiziranju građana Subotice na uređenju područja na obali i zelenila. Ne znaju više kome se obratiti kako bi sačuvali svoje izletišta.

K. Korponaić



Jedan pogled na Vikend naselje



MONS. BELA STANTIĆ, ŽUPNIK SUBOTIČKE ŽUPE ISUSOVA USKRSNUĆA

Težili smo za pisanom riječi

Razgovor vodio: Zvonko Sarić



Čitajući Aleksine pjesme uočio sam njegovo veliko srce okrenuto čovjeku * Njegove pjesme su on, koji vrši svoju veliku i odgovornu zadaću Kristova svećenika

Ove nedjelje i u ponedjeljak, 13. i 14. listopada, u Subotici će biti proslavljena 100. obljetnica rođenja pjesnika i svećenika *Alekse Kokića*. U susret tom svečanom obilježavanju jubileja, razgovarali smo sa župnikom subotičke župe Isusova Uskrsnuća *Belom Stantićem*, jer se u okviru Godine hrvatskih velikana u Vojvodini, u organizaciju stoljetne obljetnice rođenja *Alekse Kokića* uključila i ova župa.

HR: Od kada ste se zainteresirali za život, rad i djelo Alekse Kokića?

Moram priznati, nažalost, za *Aleksu Kokića* sam saznao tek kao svećenik, iako sam od svoje desete godine boravio u Subotici. Njegova je obitelj teritorijalno pripadala župi Uskrsnuća Isusova, Ulica svete Katarine 38, ali njihov je vjernički život bio vezan uz župu svete Terezije. Tamo sam ih počeo upoznavati. To je bilo tek kad sam došao u svetu Tereziju

za kapelana biskupu *Matiji Zvekanoviću*, davnih 1967. – 1968., a koji je bio školski drug *Alekse Kokića*. Naime, povodom dvadesetpete godišnjice svećeništva *Alekse Kokića* 1962., njegovi školski prijatelji su izdali knjigu Aleksinih pjesama pod nazivom »Srebrno klasje«, što je meni bio prvi konkretniji susret s *Aleksom*. Preko te knjige sam počeo razgovarati s tadašnjim biskupom, koji ga je poznao još od malog sjemeništa u Travniku.

HR: Po čemu je Aleksa Kokić za vas značajan?

U *Aleksi* mi se dopao lik pravog svećenika, što sam kao mladi svećenik tražio. Naime, čitajući njegove pjesme uočio sam njegovo veliko srce okrenuto čovjeku. Iz njegovih se pjesama vidi njegova širina duha kojim sve prati, gleda, sluša i tome se raduje, ako je dobro, to ga boli, ako je teško, to ide bliže podijeliti s onim koga voli. On kao svećenik živi za čovjeka! Njemu je sve što je Bog stvorio lijepo i to želi da ljudi vide. Za njega sve slavi Boga! On plače s malima i izgubljenima. Uživljava se u njho-

vo teško stanje i ako drugo ne može, on s njima pati i moli. Njegove su pjesme žive i konkretne. Njegove pjesme su on, koji vrši svoju veliku i odgovornu zadaću Kristova svećenika. To se vidi iz mnogih pjesama, a ja idem na njegov početak, gdje se vidi kako je *Aleksa* baš tako prihvatio svećeništvo kad pjeva: »Uzdrhtalo srce mi mlado. Zasjele živo su oči, jednom kada sam saznao Isuse, da zoveš mene i tražiš svu moju mladost...« Vidi se kako kod njega nema polovičnosti, niti kolebanja. On shvaća kako Isus traži »svu moju mladost« i on je želi dati. Tako je proživio ono kratko vrijeme svoga svećeništva, a tako je prihvatio i odluku velikog biskupa *Lajče Budanovića* koji ga je poslao na daljnji studij u Zagreb, spremajući ga za profesora u sjemeništu s još šestoricom naših svećenika.

HR: Na koji ste način do sada promovirali postignuća Alekse Kokića?

Motivirani *Aleksom* i njegovom generacijom vrlo kvalitetnih svećenika, mi hrvatski svećenici koji smo startali u teško vrijeme komu-

nizma sredinom dvadesetog stoljeća, nastojali smo nastaviti njihovim stopama. Zato smo se sastajali, razgovarali, razmišljali što i kako učiniti da naš dobar i vjeran Bogu i Crkvi narod sačuvamo?! Vjeronauk u školama je bio zabranjen. Morali smo prelaziti na župe, gdje nismo imali adekvatne prostorije. I počelo je to vrlo skromno. Težili smo za pisanom riječi. Tek su tada počeli neki vjerski listovi, ali mi nismo imali nikakav vjerski časopis ili novine. Pokojni svećnik *Lazo Krmpotić* je u Bačkoj Palanci imao skroman župski list. Zvao se »Horizonti«. Budući da nismo mogli dobiti dozvolu za novi list koji bi bio za cijelo područje naše biskupije, upotrijebili smo taj mali list. Promijenili smo ime u »Bačko klasje« i počeli. Sve se to događalo u našem župnom stanu. Prvi broj je izašao s izborom novog pape *Ivana Pavla II.* 1978. godine. Dok sam bio kapelan u svetoj Tereziji počeo sam oživljavati Dužijancu, tako da sam išao zvati mlade da se obuku u narodnu nošnju. Prve godine, 1967., bilo je deset parova, a druge godine već pedeset parova. Uz to smo s pokojnim Lazom u sjemeništu Paulinum počeli držati književne večeri pod nazivom »Kokićevi dani«, povezano s Dužijancom. Povodom četrdesete godišnjice Aleksine smrti priredili smo simpozij o Aleksi Kokiću. Prvo je održan igrokaz Alekse Kokića »Anica se vratila«, a poslije su održana četiri referata o Aleksi. Pomoćni biskup zagrebački dr. *Đuro Kokša* kao uvaženi književnik je govorio: »Aleksa Kokić religiozni pjesnik«. Mr. *Domagoj Šimunović*: »Aleksa Kokić socijalni pjesnik«. S. *Fides Vidaković*: »Aleksa Kokić lju-

bitelj prirode«. *Marko Vukov*: »Aleksa Kokić pjesnik bijelih salaša i zavičajni pjesnik«. Tom prigodom je Aleksino tijelo preneseno u svećeničku grobnicu, gdje se i sada nalazi. Još smo komemorirali uspomene na Aleksu Kokića prigodom 50. i 75. objelnice, a tom smo prigodom izdali zbirku njegovih pjesama pod nazivom »Prvijenci«. Raritet je to što je knjiga objavljena u rukopisu.

HR: U župnom dvorištu nalazi se bista Alekse Kokića. Čije je to djelo? Planirate li možda da se ta bista postavi ispred ili negdje uz crkvu Uskrsnuća Isusova?

Zahvaljujući osobnom poznanstvu pokojnog Laze Krmpotića s *Nestom Orčićem*, kiparom rodom iz Subotice koji je živio u Zagrebu, Nesto nam je izradio i darovao bistu Alekse Kokića, koja se i sad nalazi u dvorištu naše župe. Povezano s pripremom za proslavu stote objelnice smrti Alekse Kokića u razgovoru s mons. *Stjepanom Beretićem* i *Katarinom Čeliković* dogovoreno je da se napravi odljev Aleksine biste i postavi u park ispred katedrale. U župi se čuva tzv. Aleksina soba, što je darovala njegova rodbina, a što će se moći vidjeti na izložbi. Njegovi su rukopisi predani na čuvanje mons. dr. *Andriji Anišiću*, župniku sv. Roka, uz prisustvo mons. Stjepana Beretića i Katarine Čeliković, ove 2013. godine.

HR: U župi se svake subote održavaju susreti neokatekumena. Pojasnite čitateljima o čemu se zapravo radi?

Od godine 2002. u ovoj župi živi i djeluje neokatekumenska duhovnost. To je obnovljeni katekumenat prve Crkve. Tako su pripremali u početku kršćane za krštenje.

Ovaj Put nastavlja tu praksu prve Crkve smatrajući ga najboljim za ovo vrijeme da se sadašnji kršćani, a i ostali, obnove u vjeri koja je danas u krizi. Svake godine držimo tzv. kateheze čime počinje priprava i ulazak u neokatekumensku zajednicu. Kad kateheze završe, stvara se zajednica koja nastavlja svoj rast kroz dva susreta tjedno: slavlje Riječi i Euharistija. Za mene je to dar Božiji našem vremenu. Žao mi je što neki krivo misle o toj duhovnosti u kojoj muškarci, žene i mladi rastu u vjeri i ja s njima zajedno.

HR: Vode li se u župi određeni vidovi skrbi za siromašne, stare ili bolesne? Postoji li neki vid djelovanja Caritas?

Caritas, drugim rječima ljubav prema bližnjemu, od početka je bitna oznaka Kristove Crkve. grijeh je unio deformaciju čovjeka prema Bogu i prema čovjeku. Krist je došao riječju i primjerom vratiti čovjeka čovjeku i Bogu.

Upravo smo u prošlu nedjelju slušali evanđelje o bogatašu i siromašnom Lazaru. Tu vidimo kako Isus ne osuđuje bogataša što je bogat, niti siromaha što je siromašan, već pokazati kako je problem u međudnosu njih dvojice. Bogataš je zaboravio iskazati ljubav siromašnom Lazaru. Ima takvih međudnosa još: djeca-roditelji, mladi-stari, zdravi-bolesni... Kad se u sve te odnose stavi ljubav, poštovanje, milosrđe, veliku dušnost, darežljivost, briga, pomoć itd., problemi nestaju. To je Caritas! Dok su djeca mala za njih skrbe dobri roditelji. Kad oni ostare za njih skrbe njihova djeca. Tako isto, za bolesne tu su zdravi da im pomognu. Za siromašne tu su oni koji nisu toliko siromašni

itd. To je Isus želio stvoriti i oplemeniti sve međuljudske odnose i tako učiniti život ljepšim. Mi kršćani smo prvi koji to vjerujemo i koji to želimo činiti.

U našoj župi ima nešto od toga. Pokušavamo, zahvaljujući dobrim ljudima, svaki dan pružiti onima kojima je naša pomoć potrebna makar malo ljubavi u vekni kruha, par kifli, flašu ulja, nešto robe što nam donesu dobri ljudi i tako nastojimo biti bližnji svima kojima je naša ljubav potrebna. To je nešto što obostrano usređuje.

HR: Postaje li »Peti kvart« sve stariji? Mislim na životnu dob župljana. A ako je tome tako, kako komentirate da je sve manje djece u obiteljima?

Osobno mislim da je to sve povezano s vjerom. Za mene vjera nije samo biti kršten ili eventualno pričešćen ili krizman, nego je to prihvatanje Božje vizije o čovjeku. Kad čovjek gleda sebe samo ljudskim očima i samo ovozemaljski, onda stvari stoje sasvim drugačije. Ako čovjek isključi iz svog života vječnost, onda nestaje svaka motivacija za ono što je teško i za čega se treba žrtvovati. Iz rečenog je razumljivo u čemu je problem. Dok su naši stari prihvaćali i nastojali živjeti Božje stavove, naše su kuće bile pune djece. Za kršćane djeca su najveći dar roditeljima i najljepši plod njihove ljubavi. Zato su se oko toga maksimalno trudili vjerujući da su dali i Bogu i Crkvi i svom narodu najviše što su mogli kad su ih kršćanski odgojili. Kad čovjek to ne vidi, i ne vjeruje onda se oko toga neće ni truditi. Dakle, problem je u današnjim obiteljima koje su u krizi, jer su povjerovala čovjeku, a ne Bogu.

PROVALE U ŽUPNOJ CRKVI U BEOČINU

Vjernici zgroženi svetogrdnim činom

Vjernici su zgroženi tim vandalskim činom i pitaju se je li to zadnji put. Svi zajedno očekujemo konkretnu medijsku, institucionalnu i pravnu pomoć, kaže vlč. Zdravko Čabrajac

U župnoj crkvi svete Barbare u Beočinu u posljednje četiri godine više od deset puta dogodile su se provale. Vandalski čin ponovljen je i tijekom noći između 29. i 30. rujna, kao i između 30. rujna i 1. listopada, kada su za sada nepoznati počinitelji provale i izvršili svetogrdni čin nad posvećenim hostijama. Tom su prilikom još uvijek nepoznati počinitelji razbacali i veliku hostiju, pokaznicu i razlomili i otuđili dva ciborija i kalež, veliki dio pozlaćene pokaznice, razvalili vrata svetohraništa, odnijeli dva

svijećnjaka i dio ozvučenja, a učinjena je i velika materijalna šteta na crkvi. Kako nam je rekao župnik u Beočinu vlč. Zdravko Čabrajac, ovaj vandalski čin provalnici su učinili dva puta zaredom i policija je obavila očevid, ali do sada počinitelji još uvijek nisu pronađeni:

»Vjernici su zgroženi tim vandalskim činom i pitaju se je li to zadnji put. Svi zajedno očekujemo konkretnu medijsku, institucionalnu i pravnu pomoć. Nismo iznenađeni otuđenjem nekih stvari i inventarom, koliko tim svetogrdnim činom,

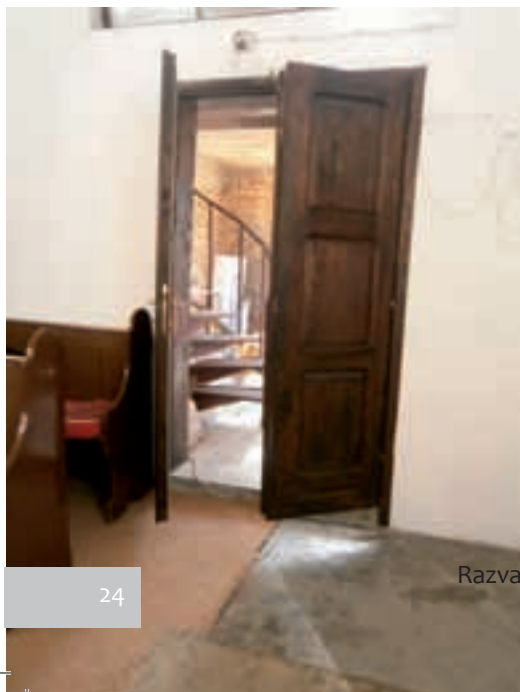


Crkva svete Barbare izgrađena je 1942. godine kada je i posvećena, ali bez zvonika. Beočin je multinacionalna sredina i zanimljivo je da osim pravoslavaca i katolika ovdje žive i muslimani Islama koji u tom mjestu imaju molitveni dom, a jedno vrijeme su bili i redoviti posjetitelji crkve svete Barbare. U samom Beočinu ima 335 obitelji katoličke vjeroispovijesti, dok u mjestima Čerević i Braziliji ima 115 kućanstava.

kojom je poslana jasna poruka da se zajednica poslije tog čina osjeća nemoćno, jedno i bezvrijedno. Ali kao misij-

ska crkva, mi ćemo plivati suprotno toj poruci i valjalo bi kada bi ovakvi događaji poprimili u Republici Srbiji značajniju medijsku pozornost«, istaknuo je vlč. Zdravko Čabrajac.

Jedan od očevidaca koji je prvi ušao u crkvu poslije provale je vjernik Karlo Šetalo,



Razvaljena vrata, ukradeni ciboriji, kalež, pozlaćeni dio pokaznice, dva svijećnjaka, dio ozvučenja, razbacana hostija



11. listopada 2013.

koji je u općini Beočin i član Savjeta za međunacionalne odnose i potpredsjednik tog tijela:

»Na nesreću, na oko 80 posto krađa koje su se dogodile u ovoj crkvi, bio sam prvi koji je došao i vidio posljedice vandalskog čina. Ovo sada što se dogodilo prelazi sve granice, ova crkva je izgubila sve svijećnjake, svoju svetinju, jer nema pokaznice, uništena je hostija i pogažena, a nema ni ciborija. Ne razumijem zašto dirati tuđu svetinju. To je nešto što je našim vjernicima u suštini najsvetije a netko dođe i to uništi. Ako je to urađeno da se ta materijalna sredstva unište, da se pretvore u sekundarnu sirovinu i prodaju za sitan novac, onda to stvarno prelazi normalno razmišljanje. Obavijestio sam i predsjednika Općinskog vijeća u Beočinu, koji je inzistirao da se ovaj događaj razmotri, što je i učinjeno. Na sjednici sam izvijestio članove o tom događaju i donesen je zaključak da se učini sve kako bi se osigurao crkveni objekt«, istaknuo je je Karlo Šetalo.

Kako navodi Šetalo, činjenica je da je obijanje crkve počelo

skidanjem oluka i postoji nedoumica kako okarakterizirati provalu i što je bio krajnji čin tog vandalskog čina. Upravitelj župe u Beočinu, Čereviću i filijalnoj crkvi u Neštinu, od 18. kolovoza ove godine je vlč. Zdravko Čabrajac. Njegova su nastojanja, kako nam je rekao, da se u ovim mjestima nastavi graditi živa zajednica: »Dolaskom u župe Beočin i Čerević, koje imaju veliki potencijal s obzirom da ovdje živi 450 obitelji katolika, shvatio sam da je ovdje veliki rudnik, jer ovdje živi i veliki broj mladih, koji se još uvijek nisu opredijelili. Ono što želim raditi u idućem razdoblju jest nastavak gradnje žive zajednice poslije mog prethodnika vlč. Marka Lončara«, istaknuo je vlč. Čabrajac.

Ovakva događanja, kako nam je rekao, neće utjecati na njegova nastojanja u ovim župama, gdje je itekako plodno tlo za razvijanje ekumenskih odnosa s Pravoslavnom crkvom i to ne samo deklarativno, jer isto to su i prethodnici činili.

Suzana Darabašić

ŠTO KAŽU VJERNICI

O značaju crkve svete Barbare i suživotu župljana u Beočinu, razgovarali smo i s nekima od vjernika:

Ema Kantužer: »Prije je u našu crkvu dolazilo mnogo više mladih nego sada. Mi koji idemo u crkvu jako se lijepo slažemo i skupa radimo na učvršćenju vjere, kao i na uređenju same crkve. Što se tiče ovog nemilog događaja, mogu kazati kako je sramota što je naša crkva najčešće meta vandala i mislim da treba netko utjecati da se te stvari više ne događaju. Sada više ne znaju što odnijeti i ružno je što su uradili u njoj. Što se mi više trudimo i radimo u crkvi, oni nam to unište.«

Anica Mikec: »Nama crkva puno znači i posvećeni smo njoj. Bilo nas je ranije mnogo više kada smo se redovno organizirali spremati i čistiti crkvu. Dosta je tih žena i umrlo, tako da nas dvije radimo u crkvi i redovito je spremamo. Uživam u tome i volim našu crkvu, volim pjevati u crkvenom zboru i rado odlazim na probe. Ova nas je krađa jako pogodila, pogotovo ovo zadnji put kada sam vidjela uništeno svetohranište i pokidanu pokaznicu, zaplakala sam i jako me je pogodilo. Nadam se da će se naš mladi župnik uspjeti izboriti s ovim problemom, kao što će uspjeti i u tome da što više mladih dođe u crkvu.«

HODOČAŠĆE U MOROVIĆU

Marija iz neba pomaže u odluci obraćenja

I ovog drugog dana u mjesecu listopada, ekumensko svetište Marije pomoćnice kršćana i duša u čistilištu u Moroviću bilo je mjesto okupljanja vjernika i hodočasnika kako iz šidske općine tako i iz Republike Hrvatske, koji su se došli pomoliti za svoje pokojne. Nakon procesije oko crkve, svetu je misu predvodio vlč. *Nikica Bošnjaković*, koji je u svom obraćanju vjernicima istaknuo kako crkva u Moroviću pomaže žive u svom obraćanju i pokojne također u svom obraćanju: »Jedina poruka iz ovog svetišta je da Marija iz neba pomaže u odluci tvog obraćenja. Danas slavimo i anđele, slavimo i njihovu prisutnost i



drago mi je što ste došli u tako velikom broju, jer u ovom svetišu vi vidite sebe, ako ćete priznati kakvi jeste«, istaknuo je vlč. Nikica Bošnjaković.

A ovoga su puta osim velikog broja vjernika iz šidske općine, u Morović došli i hodočasnici iz Gunje, mjesta kod Županje u Republici Hrvatskoj, i oko 50 hodočasnika iz Zagreba, predvođeni župnikom iz Resnika *Marijanom Piskačem*: »Mene je lani kada smo po prvi puta došli u Morović fascinirala crkva ovdje. Jer ovdje treba ne samo doživjeti ovu skromnost, nego shvatiti kolika je veličina u toj skromnosti. Ovdje čovjek doživljava Boga, jer ovdje nema bižuterije, nema trgovanja, ovdje postoji samo živi Krist i njegova gola ponuda, hoćeš li se spasiti ili ne. Dokle god se to čuva, ovo će svetište biti veliko. Zato želimo da i vi svi koji živite ovdje otkrijete ovu milosrdnu oazu u Moroviću, što vam je Bog dao«, izjavio je župnik vlč. Marijan Piskač.

S. D.

MIHOLJDANSKI SUSRETI U BEREGU

Šarenilo bogate tradicije

Udruga žena »Brežanke« iz Berega nedjelju je, šestog listopada, organizirala Međunarodnu izložbu narodnog stvaralaštva »Miholjdanski susreti«. Predstavile su se udruge iz Tavankuta, Sombora i okolice, kao i gosti iz Hrvatske – Udruga žena »Fiolice« iz Petlovca. Ručni radovi, rado- vi od slame, domaća zimnica, stara jela, bili su dio boga- te ponude koju su pripremi- le vrijedne ženske ruke. A da ugodaj u dvorani Doma kul- ture u Beregu bude još pot- puniji pobrinuli su se članovi HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Berega i tam- buraški sastav »Golubice« iz Subotice.

MALI JUBILEJ

Marija Ivošev, predsjednica Udruge žena »Brežanke«, s ponosom kaže kako se ove godine obilježava mali jubilej »Miholjdanskih susreta«, jer je ovo peta godina zaredom da se u Beregu organizira ovakvo predstavljanje ženskog stvara- laštva. »Svako selo ima svoje proštenje. Kod nas u Beregu to je Miholjdan. Proštenje je dan kada se pozivaju gosti, znači svaka domaćinska kuća poziva rodbinu i prijatelje u slučaju da im se zamjerila tijekom prošle godine, da bi im oprostili, pa otuda i naziv proštenje. Zato na samo proštenje ne pravimo ove naše susrete već tjedan prije ili poslije Miholjdana, a ove godine to je bilo tjedan poslije. Kao udruga registrira- ni smo u ožujku prije pet godi- na i odmah smo se dogovorile krenuti u pripremu međuna-

Peti »Miholjdanski susreti« u Beregu okupili su udruge žena iz Petlovca, Tavankuta, Sombora i okolnih sela



rodnih susreta, jer smo ovdje na tromeđi Srbije, Mađarske i Hrvatske. Tako ove godine slavimo mali jubilej – pete po redu 'Miholjdanske susrete', kaže Marija Ivošev.

MEĐIMURSKE LJUBIČICE

Krivac za dolazak »Fiolice« u Bereg je *Stojanka Krčmar*, koja je živjela u Beregu, a sada je udana u Petlovcu. »Petlovac je selo u Baranji, a naši stari su podrijetlom iz Međimurja, otkuda su 1946. godine kolonizirani u Baranju. Mi kao udruga nastojimo održavati tradiciju kao što su jezik i ručni radovi. Ovo je ne samo naš prvi dolazak u Bereg, već i prvo sudjelovanje na jednoj ovakvoj manifestaciji u Vojvodini«, kaže *Lidija Vuk*, predsjednica Udruge žena »Fiolice« iz Petlovca.

Prvi je put na ovim susreti- ma i HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta i njihove slamarke. Na naš upit što su to donijele za susrete u Beregu, *Jozefina Skenderović* uz smije- šak odgovara – malo slame. A i što bi drugo, jer su upravo po tome žene iz Tavankuta pozna- te i prepoznatljive. Na našu konstataciju kako je njihov štand pobudio veliko zanima- nje, osobito gošći iz Hrvatske, *Jozefina Skenderović* ima odgovor.

Bogatu ponudu na svom izložbenom prostoru imala je i Udruga žena »Zlatne ruke Somborke« iz Sombora, što i ne čudi jer je ovo najmasov- nija udruga žena u Somboru. A kolika je šarolikost tradicije Sombora i okolice vidjelo se po bogatoj i raznovrsnoj ponu- di tradicionalnih jela, zimnice, ručnih radova.

ŽENSKA PRIČA U TRENDU

Ovaj susret ženskih udru- ga iskoristili smo i čuti koli- ko ženske udruge, naročito u seoskim sredinama, znače za žene i mogu li biti izvor zara- de. »Sredstvima koja dobi- vamo na natjecajima može- mo organizirati razne obuke i edukacije za žene na selu, nezaposlene žene, za žene koje su u nekim kriznim godi- nama ostale bez posla. Kroz te edukacije žene mogu nau- čiti neke nove vještine, koje im mogu biti izvor dodatne zarade. U današnjim vreme- nima svaki prihod u obitelji dobro dođe«, kaže *Katarina Dmitruk*, predsjednica Udruge žena »Zlatne ruke Somborke«. *Jozefina Skenderović* kaže kako bi za njihovu udrugu od velike pomoći bila pla- ćena osoba koja bi obavljala tehničke poslove, a s druge strane slaže se da je ženska seoska priča postala svjetski trend. »Animiraju se seoske žene, čuva se tradicija, druži- mo se, razmjenjuju se isku- stva«, kaže naša sugovornica. Zanimljivo je čuti i što o ovoj temi kažu gošće iz Hrvatske. »Dobivamo sredstva na natje- čajima koje raspisuje županija i općina za naše manifestacije, a jedna od njih je Međimurski fašnik. Dobili smo i na natje- čaju HEP-a sredstva za mani- festaciju kojoj je cilj očuva- nje običaja Međimurja za Badnjak, Božić i Štefanje. Osim igrokaza koji će prika- zati stare običaje, tiskat ćemo i brošuru s običajima, receptima međimurskih jela i rječnikom, jer mladi slabo koriste stari jezik«, kaže *Lidija Vuk* i doda- je kako žene i prodaju nešto od svojih ručnih radova, što je dodatni prihod njihovim obiteljima.

Z. Vasiljević

ODRŽAN MEMORIJAL ANTUNA ALADŽIĆA U LEMEŠU

Dva dana smijeha i razbibrige



nog *Antuna Aladžića*, vrsnog glumca amatera i talentiranog redatelja. O njemu je govorila je *Tamara Brkić* – podsjetila je da je bio dobar šahist, vatrogasac, kulinar i iznad svega dobar prijatelj.

Za kraj, premijera predstave »Tripot Bog pomaže« tekstopisca *Marijana Kiša* u režiji *Ilije Ezgete* doista je bila dobro primljena od publike. Scenografiju i kostime je odradio *Danijel Kanjo*, šminiku *Ljilja Tadić*, a pomoćnik redatelja je bio *Kristijan Kovač*. Riječ je o komediji da se treba naći na pravom mjestu u pravo vrijeme da bi se napredovalo na hijerarhijskoj ljestvici.

Ovogodišnji memorijal je prerastao u međunarodni, što organizatore – dramski odjel HBKUD-a »Lemeš« – stavlja pred nove izazove i održavanja razine ovog skupa amatera drame.

Lucia Knezi

Foto: Ivan Horvat

Prošloga je vikenda u Lemešu održan Memorijal Antuna Aladžića. Prvog dana djeca bila u prvom planu – za njih su bile pripremljene dvije kazališne predstave: na sceni se prva pojavila dramska skupina HBKUD-a »Lemeš« s predstavom »I djevojčice igraju nogomet«, čiju režiju potpisuje *Kristijan Kovač*. Iza njih su nastupili gosti iz Subotice – Mala scena hrvatske čitaonice, s predstavom

»More«. Pisac ove šaljive predstave *Marjan Kiš* dobro je poznat lemeškoj publici, a predstavu je režirala *Nevena Mlinko*. U publici je bilo puno djece, što ukazuje na potrebu i seoske mladeži za ovakvim manifestacijama. Treća predstava »Izdaja domovine« bila je za odrasle – kazalište iz Sivca prikazalo je dramu koja je na površini lagana, ali ako se samo malo zagrebe po njoj – postaje ozbiljna i obrađuje vrlo golicavu temu, nasilje

državnih tijela nad nedužnima. Sve je lijepo upakirano u običnu preljubničku priču iz koje stoji mnogo toga.

Drugoga dana su bile »lake teme«. Prva predstava je bila za mlade u izvedbi Gradskog kazališta iz Belog Manastira, po tekstu *Tode Nikoletića*, u adaptaciji i režiji *Daniele Taslidžić Herman*.

U pauzi između dviju predstava Lemešani su slikom i riječju podsjetili na svoga sumještanina pokoj-

TAVANKUĆANKE NA ETNO SAJMU I TORTIJADI U KOVAČICI

Prepoznatljiva manifestacija

Tijekom listopada u Kovačici se organizira veliki broj aktivnosti, a među najposjećenijim su dani tijekom kojih se održava Etno sajam i tortijada, koji se ove godine održavaju po sedmi put. Ovogodišnji je Etno sajam u Kovačici dobio i međunarodni karakter, jer su na njemu sudjelovali i gosti iz Slovačke.

Organizator Etno sajma je Udruga žena Kovačica (Žensky spolok Kovačica) u suradnji s lokalnim partnerima: mjesnom samoupravom, Domom kulture, osnovnom školom i turističkom organizacijom.

Od 2007. godine, od kako se Etno sajam organizira na razini većoj od lokalne, ova je manifestacija ušla u kalendar

manifestacija Turističke organizacije općine Kovačica, te Turističke organizacije Vojvodine i postala prepoznatljiva. Posjetitelji dolaze iz okolnih gradova upravo radi Etno sajma, a svake je godine sve više izlagača. Članice HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta su već nekoliko godina sudionice na



ovome Etno sajmu, te su se i ovom prigodom predstavile svojim rukotvorinama – suvenirima i slikama od slame.

I. D.

OSJEČKI JESENSKI SAJAM

Otvoreni za suradnju sa susjedima

Na Pampasu, na više od 5 tisuća četvornih metara zatvorenog i otvorenog prostora izlaže više od 200 izlagača iz Hrvatske, BiH, Mađarske, Poljske, Srbije i Slovenije



Sajam je otvorio predsjednik RH Ivo Josipović

Osijek je od 4. do 6. listopada bio domaćin, 16. jesenskog sajma dostignuća u poljoprivredi i prehrambenoj industriji, s naglaskom na Dane meda i tradicijsko ocjenjivanje kakvoće meda u Hrvatskoj. Sajam je otvorio predsjednik RH Ivo Josipović, naglasivši kako se Osijek otvara za suradnju sa susjedima i nudi kvalitetne proizvode i usluge u ozračju zdrave konkurencije, tako potrebne hrvatskom gospodarstvu za nastup na velikom europskom tržištu. Uz to, prepoznao je u Osijeku i znake optimizma, a baš to je ono što nam je danas potrebno, kao i činjenica da za nastup na tako velikom tržištu moramo biti jako dobri, najbolji, moramo biti izvrsni.

BOGATA PONUDA MEDA I VINA

Direktorica Osječkog sajma *Darija Vuković* rekla je kako na Pampasu, na više od 5 tisuća četvornih metara zatvorenog i otvorenog prostora

izlaže više od 200 izlagača iz Hrvatske, BiH, Mađarske, Poljske, Srbije i Slovenije, a osim Dana meda sajam će promovirati i Vine tour i obilovati vinskom ponudom 14 ponajboljih vinara iz Slavonije i Baranje, te Vinskim klasterom iz Pečuha.

Dani meda, osim na Pampasu, organizirani su i na središnjem gradskom Trgu Ante Starčevića. Predsjednik Županijskog saveza pčelara *Zvonimir Pajnić*, kaže kako u županiji djeluje više od 600 obiteljskih gospodarstava u ovom području s više od 2 tisuće pčelara koji godišnje proizvedu 1.200 tona meda, što je vrlo dobro u hrvatskim relacijama, gdje je godišnja proizvodnja nešto viša od 8.000 tona, odlične kvalitete, pa je hrvatski med danas na policama većine europskih zemalja.

PRIJATELJI IZ BAČKE

Na sajmu su već tradicionalno i predstavnici grada-prijatelja Subotice, gdje se dogra-

donačelnik *Blaško Stantić* pohvalio kako je polaskan da su ih na otvaranju spomenuli i direktorica Sajma, župan i gradonačelnik, a ove je godine i predsjednik Ivo Josipović krenuo u obilazak baš od subotičkog štanda. A pohvalio se kako se imaju i čime dičiti, pa će Osječanima o svekolikim posjetiteljima predstaviti turističku ponudu i ljepotu

Koprivnice, uskoro će organizirati prezentaciju strojeva iz Finske na farmi u okolini Koprivnice, a već je u dogovoru da poslije toga te strojeve prikaže i u Osijeku, tj. na nekom poljoprivrednom dobru u okolini, za poljoprivredne proizvođače Slavonije i Baranje.

I za kraj slatka priča sa sjevera Bačke. *Dragoljub Matić*, predstavnik Udruge pčelara »Pčela« iz Subotice, predstavio je ovu vrijednu udrugu koja ima 102 člana s više



Subotičani na štandu

Palića, a tu su i domaće tvrtke i udruga pčelara. Razmijenili su i iskustva sa brojnim predstavnicima poljoprivrednih tvrtki, a tište ih isti ili slični problemi. Mlada poduzetnica *Ana Prčić* predstavila je vlastitu kompaniju Bioagrostok, koja zastupa više inozemnih tvrtki; Murska iz Finske, Inberg iz Srbije i Agrotom iz Mađarske i izrazila zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom i osvajanjem tržišta u susjednim državama, ali i u Rusiji. I ovdje je već uspostavila kontakte zahvaljujući suradnji sa tvrtkom AgroPMD iz

od 5.500 košnica i čija proizvodnja godišnje premašuje 500 tona meda. Ove su godine zadovoljni prinosima s četiri najvažnije paše, uljana repica, bagrem, po kojemu je Peščara poznata od davnina, suncokret i divlji duhan. Osječanima su ponudili pakovine meda od bagrema, lipe i cvjetni, pripremljene na bazi meda a Matić je posebice preporučio Ljubavni kolačić, pripravak od meda i susama, bogat mineralima i vitaminima, pogotovu vitaminom E, tzv. vitamin plodnosti.

Slavko Žebić

NOVOSADSKI JESENSKI SAJMOVI

Predstavljene turističke ponude Monoštora i Tavankuta



Novosadski sajam je od 2. do 6. listopada bio domaćinom 46. međunarodnog sajma LORIST 2013, na kojem je sudjelovalo 300 izlagača iz Srbije i još deset zemalja. LORIST predstavlja skup nekoliko sajмова, koji čine: 3. međunarodni sajam šumarstva, 22. međunarodni sajam Eko svijet, 20. međunarodni sajam hortikulture, a 3. listopada otvoreni su 46. međunarodni sajam turizma i 4. međunarodni sajam konjarstva i sersama.

Sadržaje u izlagačkom dijelu u velikoj su mjeri upotpunila stručna i poslovna događanja

koja se tradicionalno organiziraju u Kongresnom centru Novosadskog sajma, a koja su posvećena različitim temama u navedenim područjima.

Na ovogodišnjem Sajmu turizma po sedmi je put predstavljena turistička ponuda Bačkog Monoštora, kao i Tavankuta. Na štandu »Bogatstva različitosti« posjetitelji sajma imali su prigodu vidjeti i domaće proizvode i proizvode starih, tradicionalnih obrta i uživati u monoštorskoj šokačkoj nošnji. Predstavljeni su programi za posjet Monoštoru, koji uključuju etno-kuće, vožnje zapregama, čamcima, brodićem,

stare obrte, smještajne kapacitete, ponudu za sadržaje u prirodi... Veliku pozornost posjetitelja privukla je sama nošnja, a posebice su za novinare bili zanimljivi dječaci iz Monoštora koji su od slame izrađivali dekoracijska srca.

Tavankut, selo koje je od početka projekta »Bogatstvo različitosti« pa do danas pokazalo veliki entuzijazam i postiglo mnogobrojne rezultate na polju razvitka turizma, tijekom sajma predstavilo je svoju tradiciju izrade čuvenih slika od slame, a posjetitelji su mogli i na licu mjesta vidjeti kako se izrađuju ukrasi od ovog materijala. Tavankut je ovoga puta

imao prigodu u svoju ponudu uvrstiti i cjelodnevne posjete potencijalnim tursitima, sadržaje u koje je uvršten i posjet Prvoj galeriji u tehnici slame, obilazak Tavankuta i njegovih registriranih znamenitosti, kao i predstavljanje radionice izrade predmeta i slika od slame.

Štand »Bogatstvo različitosti« predstavio je i druga sela iz istoimenog projekta, pa su svoje ručne radove, tradicionalne gastronomske delicije i nošnje prezentirali i Ruski Krstur, Bački Petrovac, Jabukovac, Velebit, Skorenovac, Irig...

Štand su tijekom trajanja sajma, osim novinara, posjetili i mnogobrojni dužnosnici, među kojima i predsjednik Skupštine Vojvodine *István Pásztor*, te pokrajinski tajnik za gospodarstvo, zapošljavanje i ravnopravnost spolova *Miroslav Vasin*.

Z. M. / I. D.

Tavankutski festival voća

Tavankutski festival voća, u organizaciji Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame, Osnovne škole »Matija Gubec«, HKPD-a »Matija Gubec«, Voćarske zadruge »Voćko« i Voćarske zadruge »Voće Tavankut«, bit će otvoren u subotu 19. listopada u zgradi osnovne škole u Donjem Tavankutu u 10 sati.

Manifestacija je posvećena predstavljanju gospodarskih potencijala i proizvoda, autentičnih rukotvorina, kao i proizvoda starih zanata Tavankuta, koji afirmiraju razvoj tehnologije voćarstva, tradiciju i bogato kulturno naslijeđe.

PROGRAM

10 sati – Svečano otvorenje festivala i edukacijsko predavanje na kojem će izlagati:

1. »Proizvodnja, standardizacija i značaj sadnog materijala u podizanju suvremenog zasada jabuke« istraživač - suradnik dipl. ing. - master *Marko Dorić*.
 2. »Proređivanje jabuke, nužnost ili potreba« - dipl. inž. *Florian Farkaš*.
 3. »SDI - podzemno navodnjavanje sustavom kap po kap« – dipl. ing. *Dejan Stanko*.
 4. »Proizvodnja kvalitetne rakije, od pripreme voća do procesa destilacije« – dr. *Peter Rozsa Peter*.
- 13,30 sati – Revijalna izložba gospodarskih proizvoda, rukotvorina i kulturni program.



Tavankučanke su izrađivale ukrase od slame

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Celjski grofovi i Hunyadijevi sinovi

Piše: dr. Zsombor Szabó

U godini slavne pobjede (1456.) još jedan sudionik povijesnih događaja nestaje s političke scene. Riječ je o *Đurađu Brankoviću*, koji je uspio obraniti Smederevo od Turaka, prvenstveno zato jer je sultan *Mehmed II.* namjeravao osvojiti Beograd. Nakon pobjede, šogor *Jánosa Hunyadija* i zapovjednik Nándorfehérvára *Mihály Szilágyi* odlučio je kazniti Brankovića i odsjekao mu je dva »nevjerna prsta«, da se »više ne može lažno zaklinjati« i on je navodno umro od posljedica ovog ranjavanja. Naslijedio ga je sin *Lazar Branković*, koji je kratko bio srpski despot, jer padom Smedereva 1459. godine nestaje i despotovina.

BARONI SE PONOVO BORE ZA PREVLAST

Hrvatsko-Ugarska Kraljevina, kao i Češka i Austrija, imali su svog službeno »okrunjenog kralja« malo-dobnog *Ladislava V.*, kojeg je u »rodbinskom zatočeništvu«, zajedno s ugarskom krunom, držao *Fridrih III. Habsburški*, njemačko-rimski car. On se nagodio s *Ulrihom Celjskim* da mu »preda kralja«, ali ne i krunu. U kraljevstvu je praktički nastalo dvovlašće celjskih grofova i *Jánosa Hunyadija* i njegovih pristaša. Hunyadi je imao u braku s *Erzsébet Szilágyi* dvojicu sinova – *Ladislava (László)* i *Matiju (Mátyás)*. Otac je Ladislavu Hunyadiju namijenio vojničku karijeru, a želio je da se mlađi sin



Budim krajem XV. stoljeća, drvorez, bojena ilustracija iz Šedelove Kronike

posveti znanosti. Radi toga mu je osigurao najbolje učitelje, među inima i *Ivana Viteza od Sredne (Vitéz János)*, koji ga je odgajao u duhu humanizma. Govorio je mađarski, njemački, češki i latinski jezik, poznao je povijest, crkveno i državno pravo, te umjetnost. Obrazovanje mu je naglo prekinuto kada je njegov brat *Ladislav* sa svojim ljudima ubio *Ulriha Celjskog* u Beogradu. Ovom događaju je prethodilo to da je *Ulrih* s njemačkim plaćenicima došao u Ugarsku zahtijevati od *Ladislava Hunyadija* predaju ugarskih kraljevskih tvrđava njegovom »štićeniku« kralju *Ladislavu V.*, zapravo njemu, i time bi postao najmoćniji u Hrvatsko-Ugarskoj Kraljevini. Mlađi kralj i on su došli u Beograd pregovarati s Hunyadijevima, ali su *Ladislav* i *Szilágyi* spriječili ulazak njemačkih plaćenika u tvrđavu, i u žestokoj svađi koja je izbila familijari *Ladislava Hunyadija* su ubili celjskog grofa. Prestrašeni kralj je obećao da se neće svetiti zbog ubojstva svog

strica, i *Ladislav* je postavio na mjesto kapetana Ugarske.

KRALJEVSTVO PONOVO BEZ KRALJA

Kralj *Ladislav V.* nije održao svoje obećanje, 1457. godine namamio je braću Hunyadi u Budim, gdje ih je zatočio. *Ladislavu* je suđeno zbog ubistva Celjskog i glava mu je odrubljena, no kralj, bojeći se reakcije prije svega *Mihályja Szilágyija* i drugih pristaša Hunyadijevih, među njima *Ivana Viteza od Sredne*, koji je tada bio varadinski biskup, »bježeći« u Prag sa sobom je poveo *Matiju Hunyadija*, kao svojevrnog taoca. Živjeli su u dvorcu *Juraja Podjebratskog*. No, mlađi bolešljivi kralj je sljedeće godine umro. Zli jezici su govorili da ga je otrovao *Podjebradski*, koga je češko plemstvo kasnije izabralo za kralja. Sve ukazuje na to da je kralj najvjerojatnije umro od leukemije. S njime je izumrla tzv. *Albertova grana Habsburgovaca*, i *Fridrih III.* iz tzv. *Lipotve grane* je

naslijedio austrijski prijestol. Hrvatsko-Ugarsko Kraljevstvo je ponovno bilo bez vladara. Sljedeće, 1458. godine u siječnju u Budimu prikupljeni svjetovni i crkveni velikodostojnici izabrali su mlađeg sina *Jánosa Hunyadija Matiju* za hrvatsko-ugarskog kralja. *Juraj Podjebradski* je pristao da ga »pusti kući« pod uvjetom da se zaruči s njegovom kćeri *Katarinom*. Posljednji »veliki vladar« zajedničke kraljevine *Matias rex* je u veljači iste godine u nedostatku krune simbolički sjeo na tron u Budimu. Kako je još bio maloljetan, na pet godina izabran je *Mihály Szilágyi* za gubernatora, da vodi poslove kraljevine. Glavni savjetnik mladom kralju je postao njegov učitelj varadinski biskup *Ivan Vitez od Sredne*. Tada se još nije znalo u kom će pravcu krenuti Hrvatsko-Ugarska Kraljevina, ali smrću *Đurađa Brankovića* njegovi srijemski gradovi *Slankamen* i *Zemun* ponovno će postati vlasništvo mladog kralja, osim *Iloka* i *Kupinova*.

Likovna kolonija u Vajskoj

VAJSKA – Mjesni odbor DSHV-a i HKPU »Zora« iz Vajske organizirali su prošle subote, 5. listopada, likovnu koloniju na kojoj su sudjelovali članovi HLU »Cro Art« iz Subotice, ali i iz Segedina te Beča.

Kolonija je održana na obali Dunava, te su se slikari, posve logično, opredjelili za motive inspirativnog prirodnog okoliša. Po završetku rada u prostorijama lovačke udruge »Fazan« priređena je izložba slika nastalih na koloniji. Tom prigodom nastupio je i pučki pjesnik *Josip Dumendžić-Meštar*.

Zahvaljujući ovoj koloniji, koja je ove godine održana po četvrti puta, likovni fond »Zore« sada ima oko 30 slika koje će biti izložene prigodom kulturnog programa udruge najavljenog za kraj godine.

Aktivnosti likovnjaka HKC-a »Bunjevačko kolo«

SUBOTICA – U subotu 5. listopada, članovi Likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice održali su likovnu koloniju na imanju na Kelebiji, gdje im je domaćin bio predsjednik HKC-a *Marinko Prčić*.

Što se tiče predstojećih aktivnosti, nekoliko članova Likovnog odjela ove udruge sudjelovat će 13. listopada u Kanjiži na 14. smotri amaterskih slikara sjeverne Bačke, dok za sredinu studenoga »likovnjaci« pripremaju svoju redovitu jesensku izložbu slika.

Zavitni dan u Monoštoru

MONOŠTOR – KUDH »Bodrog« iz Monoštora organizira tradicijsku manifestaciju u zahvalu Majci Božjoj – »Zavitni dan«, u subotu, 12. listopada, u Monoštoru. Manifestacija će biti upriličena u dvorani za tjelesni odgoj Osnovne škole »22. oktobar«, s početkom u 18 sati.

Uz domaćine, u kulturno-umjetničkom programu sudjelovat će hrvatske udruge iz Sombora i Bača, kao i gosti iz Osijeka i Gundinaca (Republika Hrvatska).

Proslava stote obljetnice rođenja Alekse Kokića

SUBOTICA – U okviru Godine hrvatskih velikana u Vojvodini dvodnevni programom bit će proslavljena 100. obljetnica rođenja pjesnika i svećenika *Alekse Kokića* (1913.-1940.).

U nedjelju, 13. listopada, bit će služena svečana sveta misa u 18 sati u subotičkoj katedrali bazilici sv. Terezije Avilske.

U ponedjeljak, 14. listopada, bit će upriličen program koji počinje u 19,30 sati otvorenjem izložbe posvećene Aleksi Kokiću u predvorju Gradske kuće, a u 20 sati je svečana akademija u Velikoj vijećnici Gradske kuće.

XII. dani Balinta Vujkova

SUBOTICA – XII. dani Balinta Vujkova – dani hrvatske knjige i riječi, bit će održani od 17. do 19. listopada u Subotici u organizaciji Hrvatske čitaonice, a u suorganizaciji subotičke Gradske knjižnice i uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata.

Bogat program namijenjen je svim dobnim skupinama. Tako će se na programu »Narodna književnost u školi«, koji će se održati 17. listopada u dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo«, okupiti učenici koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili imaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

Na stručnom skupu, 18. i 19. listopada u Gradskoj knjižnici, koji će od ove godine biti organiziran bijenavno, okupit će se dvadesetak sudionika, a glavne će im teme biti »Književnost, jezik i kulturna povijest bačkih Hrvata« (100. obljetnice rođenja *Alekse Kokića*, *Jose Pašića* i *Antuna Karagića*), »Balint Vujkov i usmena književnost« te »Književnost Hrvata u ugarskom Podunavlju do 1918. godine«.

Ovogodišnje »Dane« prati i predstavljanje knjige »Panonizam hrvatskog pjesništva« *Gorana Rema* i *Sanje Jukić*, u petak 18. listopada, te predstava »Svijest« *Antuna Karagića* u izvedbi Hrvatskog kazališta iz Pečuha, u subotu 19. listopada u Narodnom kazalištu u Subotici.

Dobitnik nagrade za životno djelo na području književnosti »Balint Vujkov – Dida« za 2013. godinu je književnik i urednik *Ivan Balenović* iz Petrovaradina, odluka je Organizacijskoga odbora.

I ove će godine, drugi put za redom, biti proglašena najbolja knjiga za 2012. godinu dodjelom nagrade »Emerik Pavić«, a prvi puta bit će dodijeljena trijenalna nagrada za najbolju knjigu u području znanosti i publicistike »Tomo Vereš«. Nagrade je ustanovio Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata.

Ovo je tek dio onoga što će ljubitelji knjige i hrvatskoga jezika moći vidjeti i čuti, a iz tiska izlaze i nove knjige namijenjene djeci i znanosti, poručuju organizatori.

Poziv za nakladnike i književnike!

ZAGREB – Hrvatska matica iseljenika prezentirat će najnoviju nakladničku djelatnost hrvatskoga iseljeničtva iz svijeta u projektu Hrvatske knjige izvan Hrvatske na Međunarodnome sajmu knjiga Interliber, koji se 36. godinu zaredom održava u Zagrebu od 12. do 17. studenoga 2013.

Glavna tema ovogodišnjeg Matičina projekta Hrvatska knjiga izvan Hrvatske na 36. Interliberu je nakladništvo hrvatskih manjina. Iz opće slike nakladničke djelatnosti hrvatskoga iseljeničtva na 36. Interliberu prigoda je pokazati najznačajnije autore hrvatskih manjina.

Rok za dostavu knjiga je 14.10.2013. Knjige treba slati u 2 primjerka na adresu: Hrvatska matica iseljenika, Trg Stjepana Radića 3, Zagreb, Hrvatska.

NOVA KNJIGA U NAKLADI ZKVH-A

Bibliografija narodnih pripovjedaka i djela Balinta Vujkova

Ovoga tjedna izašla je »Bibliografija narodnih pripovjedaka i djela Balinta Vujkova«, što je plod planskih aktivnosti Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata u području ustrojavanja bibliografije, te

ujedno početak izrade bibliografija i njihovo objavljivanje kao samostalnih publikacija. Riječ je o bibliografiji koja je rađena za XI. Dane Balinta Vujkova – dane hrvatske knjige i riječi 2012. godine, s ciljem sabiranja i popisivanja svih narodnih

pripovjedaka koje je najveći sakupljač i zapisivač hrvatske narodne književnosti u Podunavlju objavio. Autorica bibliografije je Katarina Čeliković, a recenzentica Izabela Papdi.

Prva u nizu Bibliografija, ova publikacija donosi 2.257 jedinica, u koje spadaju narodne pripovijetke, njih 2.168 (2.094 jedinica knjižne građe i 74 zvučne i filmske građe) i 89 autorskih jedinica. Bibliografija bilježi narodne pripovijetke skupljene na širem panonskom prostoru, kao i prijevode na mađarski i slovenski jezik. Uz bibliografiju se nalazi popis matičnih publikacija te kazala kazivača narodnih pripovjedaka, toponima (vezanih uz kazivače narodnih pripovjedaka) i razriješenih inicijala i pseudonima Balinta Vujkova. Za potrebe bibliografije prelistano je pedesetak monografskih publikacija, gotovo trideset serijskih publikacija i skupljeno desetak elektroničkih zapisa (CD, DVD).

»Bibliografija narodnih pripovjedaka i djela Balinta Vujkova« prvi je pokušaj sustavnog bibliografskog bilježenja narodnih pripovjedaka koji nam daje informacije o broju objavljenih pripovjedaka te količini i mjestu objave svake od pripovjedaka, što će imati za posljedicu mogućnost njihove kvalitetnije obradbe i valorizacije.

(www.zkvh.org.rs)



KNJIGA SABRANIH PJESAMA ALEKSE KOKIĆA »U SJENAMA RAVNICE«

Cjelovit prikaz poetskog opusa



Knjiga sabranih pjesama Alekse Kokića »U sjenama ravnice«, koju je priredila Željka Zelić, bit će objavljena idućeg tjedna u povodu 100. obljetnice rođenja »pjesnika bunjevačkih bijelih salaša«. Objavljena u nakladi Zavoda za

kulturu vojvodanskih Hrvata, knjiga je nastala radi cjelovitoga prikaza njegova pjesničkoga opusa – od ranih početaka 1928. do njegove smrti 1940. U knjizi sabranih pjesama Alekse Kokića nalaze se pjesme objavljene u knjigama »Klasovi pjevaju« (Zagreb 1936.), »Zvona tihe radosti« (Zagreb 1938.), »Srebrno klasje« (Subotica 1962.) i »Prvijenici« (Subotica 2010.), ali i one koje su objavljene u antologijama i periodici, kao i pjesme iz rukopisne ostavštine.

Zbirka na 512 stranica sadrži 328 Kokićevih pjesama. Pjesme unutar cjelina i podcjelina slagane su po pjesničkoj kvaliteti i percepciji, odnosno prema jasnoći poetskog i ekspresivno-osjećajnog izričaja. Kod pojedinih se pjesama, osobito ukoliko su do sada bile u rukopisu i u ovoj se knjizi objavljuju po prvi put, uz naslov vezuje i zabilješka u kojoj se dodatno pojašnjava gdje je pronađena, navodi se na internetskoj stranici ZKVH-a.

Osim popisa tiskanih djela Alekse Kokića, posthumno objavljenih knjiga, njegove zastupljenosti u antologijama i zbirkama pjesama, po prvi puta objavljeno je abecedno kazalo pjesama Alekse Kokića s podacima u kojim je sve knjigama i časopisima objavljena pojedina pjesma. Na kraju knjige nalazi se i abecedno kazalo knjiga, glasila i časopisa u kojima su objavljene Kokićeve pjesme u razdoblju od 1929. do 2013. godine te popis pseudonima pod kojima je objavljivao Aleksa Kokić.

Knjiga će biti predstavljena u okviru proslave 100. obljetnice rođenja svećenika i književnika Alekse Kokića, u ponedjeljak 14. listopada, na svečanoj akademiji u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

D. B. P.

ČASOPIS ZA KNJIŽEVNOST, UMJETNOST I ZNANOST

Novi svezak »Klasja naših ravni«



Novi svezak časopisa za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« (dvobroj 5-6 za 2013.), među ostalim, donosi poeziju Jasne Melvinger, Matije Molcera, Milovana Mikovića, Ljubice Kolarić-Dumić, te predstavlja »Podravski pjesnički krug« u izboru Enerike Bijač, u kojem su zastupljeni: Marko Gregur, Zdravko Seleš, Milan Frčko, Enerika Bijač, Darko Pernjak, Božica Jelušić, Anica Gjerek, Maja Gjerek i Davor Dijanić.

Možete pročitati i dramske tekstove »Šah« Frane Marije Vranković te »Moriczov trg« i »Drama kratkog daha« Nikole Tuteka dok u rubrici »Stajališta« tekstove potpisuju Ante Sekulić (»Istranin Josip Voltić - hrvatski jezikoslovac«), Ljiljana Žegarac-Tenjić (»Kršćanski simboli u 'Dnevniku o Čarnojeviću', Miloša Crnjanskog) i Snežana Ilić (»Sa otoka Sna, Jave ili Sumatre«).

Rubrika »Prikazi« donosi tekstove Đure Vidmarovića, Nikole Šimića Tonina, Đure Frankovića, Samua Kertésza, a u odjeljku »Baština« objavljuju Emil Libman (»Marcela Jagić, prva rendgenologinja u Subotici«) i Antonija Čota Rekettye (»Krlježa na vojvodanskoj kazališnoj sceni«).

Časopis se po cijeni od 150 dinara može kupiti u subotičkoj knjižari »Danilo Kiš«.

D. B. P.

U TAVANKUTU ZAVRŠENO SNIMANJE IGRANOG FILMA RAJKA LJUBIČA

Roko i Julia, bunjevačka tragedija

Sredinom rujna subotički redatelj *Rajko Ljubić* završio je snimanje još jednog filma, ovoga puta igranoga, za razliku od prethodnih koji su pripadali žanru dokumentarnih filmova čije su se teme vezivale uz život bunjevačkih Hrvata. Film nosi naziv »Roko i Julia, bunjevačka tragedija« prema temi tragedije *William Shakespearea* »Romeo i Julija«. Tema aktualna, a sam je redatelj filma opisuje: »Tema je velika, grandiozna. Prikazati mlade ljude u žaru njihova optimizma, u svijetu u kojem je često više lošeg i nejasnog nego dobrog. I sve to utopiti u ambijent, jezik i običaje Bunjevaca Hrvata i onih ostalih Bunjevaca, koji čine one dvije suprotnosti koje stoje na putu sreći zaljubljenima. Je li takva jedna priča moguća u današnjem svijetu i subotičkom okruženju? Mislim da jest, jer je sve ostalo isto od početka povijesti. Nerazum još uvijek stoji kao kakva brana dobroti.«

Iako je film završen, glavni posao autoru tek predstoji, a kojeg on u šali opisuje najdosadnijim, a to je montaža, odnosno oblikovanje zamisli na računalu, koje traje satima, danima, tjednima. Iz snimljenog materijala treba izvući cjelinu koja treba biti zanimljiva, poučna i povrh svega zabavna.

DOBRA, SLOŽNA EKIPA

Posao glavnog redatelja i snimatelja odradio je Rajko Ljubić. Ostali dio suradnika činila je glumačka ekipa: Julia i Roku igrali su *Andrea Dulić* iz Đurđina i *Martin Sudarević* iz Subotice, a u filmu su



Shakespeareova drama na tavankutski način: redatelj Rajko Ljubić i glavni protagonisti filma Martin Sudarević (Roko) i Andrea Dulić (Julia)

sudjelovali i *Martin Gabrić*, *Zvonko Vidaković*, *Ankica Pešut* i *Gabrijela Sudarević* s Verušića i Subotice, te *Dubravko Bilinović*, *Mladen Petreš*, *Marko Križan*, *Ivan Merković*, *Daniel Križan*, *Petar Stantić*, *Bernadica Vojnić Mijatov*, *Ivica Dulić*, te kompletan folklorni odjel i tamburaši HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta. Obitelji *Sarić*, *Tumbas* i *Sudarević* ustupili su svoje domove i dvorišta za snimanje pojedinih scena ovog filma, a pojedine scene su snimane u prostoru župe Srca Isusova i na etno salašu Balažević u Tavankutu.

»Kako je snimanje odmicalo sve se više pokazivalo kako su ovi glumci naturšćici 'željni glume', te ih stoga i ohrabrujem, i njih i njihove organizatore, da naprave kazališnu skupinu u Tavankutu i iskoriste taj žar koji postoji. Višestruko ćete biti iznenađeni rezultatima. S ovakvim dobrim ljudima snimanje nije bilo teško, uz dobru organizaciju trajalo je oko dva tjedna«, istaknuo je Ljubić. O načinu financiranja redatelj nije iskazao toliko

pozitivizam: »Financiranje je bilo jednostavno: kako niotkuda obećanih sredstava, zavio sam u crno kućni proračun. Da, i tako se mogu snimati filmovi. Nadam se da će ponešto stići kasnije i bar malo pokriti troškove koji su do sada napravljeni.«

DOJMOVI GLAVNIH GLUMACA

Andrea Dulić, studentica francuskog jezika i književnosti i njemačkog jezika i književnosti na I. godini Sveučilišta u Zadru, u filmu glumi glavnu žensku ulogu, Julia: »Do sada sam glumila u nekoliko kratkih filmova i u po nekoj predstavi, ali moja uloga nikada nije bila ovako velika. Bilo je puno anegdota koje ću pamtiti cijeli život. Najzanimljiviji dojmovi su mi Rajkove riječi sa snimanja filma: »Ovo je bilo sjajno! A sad idemo još jedanput!« Neki bi možda i negodovali, ali ipak bi s osmijehom odglumili još koji put tu scenu. Ništa mi nije bilo teško, uživala sam u svojoj ulozi, ma

koliko puta morala ponavljati i koliko god sati dnevno izdvojiti.« Martin Sudarević, student I. godine Geodetskog fakulteta u Zagrebu, u filmu glumi glavnu mušku ulogu – Roku. Martin je za razliku od Andreje tijekom svog djetinjstva bio više angažiran kao glumac. Još je kao dječak s Rajkom snimio već četiri kratkometražna igrana filma, te jedan film za udrugu »Naša djeca«. »Na mene je ovo snimanje prvenstveno ostavilo dojam zbog količine vremena i živaca koji su potrebni da bi se ono organiziralo. Bilo kakav angažman i u najmanjoj stvari je koristan, jer učiš nešto novo, skupljaš iskustvo i oslobađaš se, upoznaješ ljude i čuješ njihove životne priče. Kad nešto voliš i želiš onda nije naporno i uzaludno, ali potrebna je žrtva, jer svi imaju i nekog drugog posla, nešto što drugo u životu rade. Sve je to valjalo uskladiti. Ali, vrijedno je cilja, jer ćemo imati nešto na što ćemo kasnije biti ponosni.«

Premijera filma planira se održati tijekom božićnih blagdana.

I. D.

STOTA OBLJETNICA ROĐENJA KATE ROGIĆ (1913.- 1993.)

Od igre na polju do utemeljiteljice umjetnosti u tehnici slame



Nitko nije ni mogao zamisliti da će se na prostranim strništima Đurđina, kroz dječju igru roditi umjetnost jedinstvena u cijelom svijetu, umjetnost u tehnici slame, navodi Katina najmlađa sestra, 88-godišnja Marija Rogić

U stvaralaštvu u tehnici slame, Đurđin, selo pokraj Subotice, ima jedinstveno mjesto, jer je rodni kraj utemeljiteljice ove umjetnosti *Kate Rogić*. To je umjetnica za koju kritičar *Mirko Šolaja* kaže kako je »Generalic u tehnici slame«. Njezina su djela bila izložena na stotinjak izložbi po domovini i svijetu, a osobno je i papi *Pavlu VI.* predala grb od slame, te postala doživotna počasna članica Instituta »Ivan Antunović« u Subotici. Osim ljubavi prema umjetnosti, cijeli je svoj život bila predana Crkvi i hrvatskom narodu.

»E, SAD ĆEMO NEŠTO DRUKČIJE«

Kata Rogić rođena je točno prije 100 godina – 11. listopada 1913. godine – na đurđinskim salašima. Odrasla je u šesteročlanoj obitelji, gdje je odgajana u duhu katoličke vjere. Nakon završene četverogodišnje osnovne škole, »Milodanovićeve škole« u Đurđinu, ostala je na salašu i radila sve domaće poslove. Radom u tehnici slame počela se baviti još kao djevojčica, dok je čuvala guske. Kao i ostala djeca tada, prvo je naučila praviti prstenje, zatim cvjetice i perlice. »Nitko nije ni mogao zamisliti da će se na prostranim strništima Đurđina, kroz dječju igru roditi umjetnost jedinstvena u cijelom svijetu, umjetnost u tehnici slame«, navodi Katina najmlađa sestra, osamdesetogodišnja *Marija Rogić*.

Kao djevojka Kata Rogić je vrlo aktivno bila uključena u kulturni i vjerski život sela, što se najbolje ogleda u činjenici da je bila jedna od inicijatorica početka održavanja crkvene Dužijance u Đurđinu.

Kata Rogić u Đurđinu 1988.

11. listopada 2013.

Počevši već s prvom đurđinskom Dužijancom 1935. godine, izrađivala je krune za svaku iduću zahvalu Bogu za žetvu. Karakteristično za njen rad s krunama, a kasnije i s ostalim predmetima od slame, je da je puno toga iskušavala, uvijek nešto novo pravila i da joj je glavna uzrečica prije početka nekog rada bila: »E, sad ćemo nešto drukčije, da ne bude isto kao što je lanj-

Iz godine u godinu stvarala je nove liturgijske predmete – najčešće inspirirana liturgijskim simbolima.

POSLEDNJI POTHVAT – KRIŽNI PUT

Nakon što je *Ana Milodanović* iz Starog Žednika 1961. godine, prva od svih umjetnica u tehnici slame, pristupila likov-

turnoj javnosti. Njezin su primjer slijedile njezine sestre *Teza Milodanović* i *Đula Milodanović-Kujundžić*, ali i Kata Rogić i Mara Ivković Ivandekić iz Đurđina. Na taj način Kata Rogić počinje sudjelovati na zajedničkim izložbama slamarki. Od 1968. godine skupa s prijateljicom i susjedom Marom Ivković Ivandekić počinje praviti simbole, tzv. »krune«, za crkve-

koje je Kata Rogić napravila nalazi se ne samo u Vojvodini, nego i u inozemstvu budući da je subotički biskup mons. *Matiša Zvekanović* prilikom putovanja često za dar nosio radove od slame. Najveća zbirka njezinih radova nalazi se u pastoralnom centru rodne joj župe u Đurđinu. »Stalna izložba djela Kate Rogić i Mare Ivković Ivandekić« otvorena je mjesec dana prije

Papin grb

»Najveće priznanje Katinom radu dao je subotički biskup mons. *Matiša Zvekanović* kada je na Veliki ponedjeljak 1976. godine došao na naš salaš i zamolio ju da napravi papin grb. Budući da je trebao biti gotov do prvog svibnja, vremena je bilo malo, a posla puno, te je Kata bila neophodna pomoć prijateljice Mare Ivković Ivandekić. Kata je radila danju-noću, baš kao i pred svaku Dužijancu, i mislila sam da će izaći iz pameti«, prisjeća se Marija Rogić. Tako je Kata Rogić dobila jedinstvenu priliku ovu umjetnost osobno prezentirati papi Pavlu VI. 2. svibnja 1976. godine prigodom proglašenja blaženim hrvatskog kapucina, slugu Božjega *Leopolda Bogdana Mandića*. Na taj je način djelo jedne tihe i samozatajne slamarke našlo svoje mjesto u Vatikanskim muzejima, te je radi toga imenovana doživotnom počasnom članicom Instituta »Ivan Antunović« u Subotici.



ske godine bilo«, prisjeća se *Jelica Prčić*, nećakinja *Mare Ivković Ivandekić*, Katine prijateljice i također jedne od utemeljiteljica ove umjetnosti naive.

U poratno vrijeme, kada je bilo potrebno naći prikladnu zamjenu za »krune«, jer su postale opasne makar su bile samo od slame, Kata je počela stvarati liturgijske predmete, a 1946. godine izradila je prvi sakralni predmet – kalež od slame i time afirmirala nov način umjetničkog izražavanja. Nažalost, ovaj predmet nije sačuvan, ali je pokaznica – »sakrament« iz 1947. godine sačuvana i nalazi se u đurđinskom župnom uredu.

noj sekciji (koja se tada zvala »Likovna kolonija«) u KUD-u »Matija Gubec« u Tavankutu, širom su se otvorila vrata prezentaciji ove umjetnosti u široj kul-

nu-katedralnu Dužijancu, dakle punih 25 godina. Tako je nastala zbirka njezinih radova koja se čuva u sjemeništu »Paulinum« u Subotici.

Mnoštvo slika i simbola

Katine smrti, 9. svibnja 1993. godine.

Posljednji veliki slamarski pothvat Kate Rogić bio je napraviti četrnaest postaja (slika) križnog puta koje se danas nalaze u crvi sv. Josipa Radnika u Đurđinu. Ovo jedinstveno djelo u cijelom svijetu radila je skupa s Marom Ivković Ivandekić, koja je morala sama završiti započeto, jer je Kata Rogić napustila ovozemaljski život nakon završene četiri slike križnog puta, 4. lipnja 1993. godine, ne napunivši osamdesetu godinu života.

Jelena Dulić



Kruna iz 1985.,

(koautorstvo s Marom Ivković Ivandekić)



Pokaznica iz 1947.

Susret ministranata Srijemske biskupije

U subotu 5. listopada 2013. u župi sv. Dimitrija, đakona i mučenika održan je susret ministranata Srijemske biskupije. Susretu je nazočilo oko 200 ministranata iz svih župa Srijemske biskupije, uz pratnju svojih svećenika i vjeroučitelja. Službeni dio programa započeo je u župnoj crkvi svetom misom koju je predvodio srijemski biskup mons. Đuro Gašparević, u koncelebraciji s mons. Eduardom Španovićem, generalnim vikarom Srijemske biskupije, i preč. Jozom Duspárom, dekanom zemunskog dekana, te svećenicima Srijemske biskupije. U uvodnom pozdravu povjerenik za ministrante Srijemske biskupije vlč. Mario Paradžik pozdravio je biskupa i nazočne svećenike, vjeroučitelje i ministrante, te je posebice zahvalio preč. Španoviću na pomoći pri organizaciji ovoga ministrantskog susreta.

Zbor župe sv. Dimitrija svojim je pjevanjem uveličao misno slavlje, a svečanu pontifikalnu asistenciju činili su ministranti župe u Srijemskoj Mitrovici. Nakon mise započeo je natjecateljski dio susreta. Ministranti su se prijavljivali u 11 sportova. Tako su imali priliku pokazati svoje sposobnosti u skakanju u vreći, natezanju užeta, krkačama, guranju kolica, zatim u utrkama na »tri noge«, ispuhavanju brašna i drugim zgodnim sportovima.

Za vrijeme prijavljivanja upriličen je »ručak na otvorenom«, a potom je uslijedio natjecateljski dio, te podjela zlatnih medalja najuspješnijim ministrantima. Cijeli je susret protekao u veselom raspoloženju i oduševljenju ministranata i ministrantica. Za to su najzaslužniji stariji ministranti i mladi župe Srijemska Mitrovica, koji su cijeli dan bili na usluzi.

T. M.

Proštenje sv. Male Terezije na Verušiću

Nedjelja, lijep sunčan jesenski dan. Na 5 km od Subotice u smjeru Starog Žednika nalazi se malo selo Šištak. Kod križa u ovom je mjestu i ove godine svečano proslavljen blagdan sv. Male

Terezije, zaštitnice ovog dijela subotičke župe Marije Majke Crkve. Svetu misu na otvorenom 6. listopada predvodio je bikovački župnik vlč. *Julije Bašić* uz koncelebraciju preč. *Slavka Večerina*, domaćina župe u Aleksandrovu, te župnog vikara vlč. *Ivice Ivankovića Radaka*. Euharijstijskom slavlju nazočili su mještani sa svojim gostima. Bilo je tu i puno vesele male djece, kao i starih koji su sretni jer je crkva »došla« k njima. Prvi puta ove godine blagoslovljene su ruže, jer je svetica obećala da će s neba na zemlju posipati ruže, ruže milosti koje kod Boga isprosi za ljude.

N. S.

Završetak duhovnih obnova na Tekijama

Dvodnevnim duhovnim programom koji je proteklog vikenda održan u biskupijskom svetištu Gospe Tekijske u Petrovaradinu, završena je posljednja u nizu ovogodišnjih duhovnih obnova pod nazivom »Za naše dobro«. Čast biti ispovjednikom, predvoditeljem liturgijskih slavlja, pobožnosti euharijstijskog klanjanja i predavačem, imao je svećenik Oiječko-đakovačke nadbiskupije i viši asistent na KBF-u u Đakovu vlč. dr. sc. *Josip Vrančić*, koji je za temu susreta izabrao naslov »Strah i tjeskoba s kršćanskog gledišta«.

P. P.

Misa mladih za mir

Tradicionalna misa mladih za mir održana je u župi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni. Domaćin vlč. *Dragan Muharem* je dočeka mlade u nedavno uređenoj crkvi. Tom prilikom je u propovijedi dao vrlo konkretan i praktičan osvrt na evanđelje dana koje je bilo u duhu sv. Franje. Siromaštvo/bogatstvo u Crkvi je često vrlo delikatna tema. Velečasni je objasnio značajnu razliku između materijalnog siromaštva i navezanosti na isto. Također je naglasio koliki je značaj djelovanja mladih u svijetu, jer »ako se svjetlo ugasi, tko će svijetliti?«

Pobožnost prvog petka kod mladih je sve više prisutna. To se ne ogleda samo u broju, nego i u sve ozbiljnijoj duhovnosti koja je posvećena presvetom srcu Isusovom.

Sljedeća misa za mlade bit će održana na blagdan Svih svetih, 1. studenoga u 20 sati u katedrali sv. Terezije Avilske.

P. G.

Blagoslov novog pastoralnog doma

U crkvi Kraljice svete Krunice na blagdan i kirvaj u Platičevu održana je svečana misa koju je uz nazočnost vlč. *Željka Tovila*, vlč. *Ivice Živkovića* i preč.



Stjepana Klaića predvodio biskup srijemski mons. *Đuro Gašparević*. Povod za dolazak biskupa bio je i blagoslov i svečano otvorenje pastoralnog doma u istoimenoj župi. Biskup je poručio vjernicima da se, kao na današnji dan, tako i ubuduće crkva i pastoralni dom ispune mnoštvom vjernika.

M. Paulić

Novi đakon u Subotičkoj biskupiji

Proteklog vikenda, 6. listopada, tijekom svečanog misnog slavlja u đakovačkoj katedrali sv. Petra đakovačko-osječki



nadbiskup mons. *Đuro Hranić* podijelio je red đakonata sedmorici bogoslova. Za đakona Subotičke biskupije zaređen je *Dražen Dulić* iz Starog Žednika.

Ž. V.

MEDITACIJA



Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Kakav bi trebao biti odnos između Boga i čovjeka u teoriji svi znamo: Bog je Stvoritelj, njegovom dobrotom postojimo i imamo sve zahvaljujući njegovoj milosti. Čovjek kao stvorenje treba dobrom i milosrdnom Bogu iskazati štovanje i hvalu. No, da se teorija ne provodi u praksi nije tako rijedak slučaj, a o tome svjedoči i odlomak iz Lukina evanđelja (Lk 17, 11-19), kojeg čitamo dvadeset i osme nedjelje kroz godinu.

VAPAJ NEVOLJNIKA

Na početku evanđeoskog teksta stoji: »Kad je (Isus) ulazio u neko selo, eto mu u susret deset gubavaca. Zaustave se podaleko i zavepe: 'Isuse, Učitelju, smiluj nam se!'« (Lk 17, 12-13). Nevolja ovih deset ljudi bila je velika. Bolovali su od teške, neizlječive bolesti, a istovremeno su bili ekskomunicirani iz svoje zajednice, jer su zbog bolesti smatrani nečistima te su se morali udaljiti od ljudi. Strašna bolest sa sobom je nosila i bol zbog napuštenosti i odbačenosti. U očaju i boli ovih deset gubavaca vapi Isusu s nadom da im on može pomoći, jer su sigurno već čuli da je mnoge ozdravio i vratio im normalan život.

Vapaj nesretnih gubavaca »Isuse, Učitelju, smiluj nam se« sličan je mnogim našim vapajima kada nas pritisnu životne nevolje. U svojoj nemoći i napuštenosti od drugih čovjek se okreće Bogu, moli i traži pomoć. Ako ne prije, tada se sjeti da je Bog uz njega i da mu može pomoći. Vapaj nevoljnika uvijek je iskren i dolazi iz dubine njegova bića, a Bog na takav vapaj ne ostaje gluh. On djeluje ne ostavljajući čovjeka na cjedilu, kao što kaže psalmist: »Jadnik vapi, a Gospodin ga čuje« (Ps 34, 7). U slučaju deset gubavaca Božje djelovanje je njihovo ozdravljenje. Ali, Bog ne mora na naše molitve odgovoriti uvijek onako kako mi zahtijevamo. On nije tu da

ispunjava naše želje nego da nam doista pomogne. Što je najbolje za nas mi iz naše perspektive ne možemo znati, ali Bog iz svoje zna. Jer, iz perspektive vječnosti stvari izgledaju drugačije od onoga kako ih mi vidimo iz perspektive prolaznosti. Kada nam se čini da se oglušio na iskrene i duboke vapaje, to je samo privid jer njegov odgovor nije onakav kakav smo tražili. On na našu molitvu odgovara dajući nam snage za teškoće i boli koje nas snalaze. Ne dopuštajući da teškoće prođu ponekad nas priprema za nešto veće i bolje od onoga što sami sebi želimo. Ali, nikada ne ostaje nijem i gluh na iskrene vapaje niti nas napušta kada nam je teško.

ZNATI REĆI HVALA

U nastavku evanđelja čitamo kako se samo jedan od desetorice ozdravljenih vratio zahvaliti Isusu. Zato Isus pita: »A gdje su ona devetori-



ca?» (Lk 17, 18). Nedostatak osjećaja zahvalnosti Bogu za mnoge milosti koje nam daje jedan je od glavnih uzročnika narušavanja naših odnosa s Bogom. Mnogima je u teškim trenucima života Bog jedina nada, a kada Bog usliša vapaje, ljudi ga nerijetko zaborave, poput devetorice gubavaca. Još kao djeca učili smo da lijepo ponašanje podrazumijeva zahvaliti drugom kada nešto učini za nas, makar to bila i sitnica. Zašto onda kod nekih takvo pravilo ne vrijedi za Boga?

Sve što imamo i jesmo dao nam je On. Svaki naš poslovni uspjeh, naše zdravlje, obitelj prijatelje i to što nismo gladni niti goli i bosi, sve je to dar Božje milosti. No, zabo-

ravlajući na Boga i njegovu darežljivost, mislimo kako je mnogo toga u našem životu plod našeg rada i zalaganja. Ali, kaže psalmist: »Ako Jahve kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji. Ako Jahve grad ne čuva, uzalud stražar bdi« (Ps 127, 1). Tako je uzalud sav naš rad i napor ako od Boga nije blagoslovljen. Stoga nema potrebe da se netko pita: »Za što trebam zahvaliti Bogu?« Znamo i sami koliko smo grešni i koliko nas lako slamaју različita iskušenja, ali Bog svejedno svakom daje iz obilja svoje milosti i ljubavi. Zato u našoj molitvi ne treba biti samo mjesta za »smiluj mi se«, nego i zahvala mora imati svoj dio u našem obraćanju Bogu.

Način na koji je ozdravljeni gubavac zahvalio vrlo je dirljiv i upečatljiv. On nije samo došao i uljudno rekao »Hvala«, nego, kaže sv. Luka, »baci se ničice k Isusovim nogama zahvaljujući mu« (Lk 17, 16). Njegova je zahvala dolazila iz dubine njegova srca, kao i njegov vapaj na početku evanđeoskog odlomka. Pa u svakoj situaciji i svakog dana, bilo da je Bog uslišio neku našu veliku molbu, ili ne, svakako je dovoljno razloga da mu, poput ovog ozdravljenog gubavca, iz dubine svoga bića zahvaljujemo za milosrđe koje nam iskazuje, isto onako iskreno kako znamo vapiti kada nam je teško.

JOSO SUKNOVIĆ, STRUČNJAK ZA TERAPIJU PROBLEMATIČNIH PASA

Čovjek je odgovoran za sva živa bića

Ne smijemo očekivati da će pas sam po sebi sve dragovoljno raditi kako bi nam udovoljio.

Oni to u mnogim slučajevima rade zato što nemaju drugi izbor

Tisućama godina čovjek je selekcionirao rase pasa i obučavao ih za određene zadatke poput čuvanja imovine, lova, spasavanja ljudi, itd. Novija znanstvena istraživanja pokazuju kako psi pomažu u održavanju psihičkog zdravlja vlasnika, rješavaju ih stresa i imaju sposobnost predvidjeti zdravstvene tegobe. Međutim, to prijateljstvo nerijetko ne funkcionira najbolje, u nekim se situacijama razvija strah ili agresivnost pasa prema ljudima ili prema drugim psima, nekada prema samima sebi.

PSIHOLOG ZA PSE

»U većini takvih slučajeva sami vlasnici su odgovorni za takvo ponašanje životinja, jer zaboravljaju kako je to živo biće, ne pokušavaju razumje-

ti kako ono funkcionira i jedino im je važno dobiti od životinje ono što su zamislili i što sami žele«, kaže Subotičanin *Joso Suknović*, koji živi u Beču gdje se godinama bavi terapijom problematičnih pasa. Završio je studij psihologije pasa u Zürichu, koji je jedini takve vrste u Europi, gdje se specijalizirao za terapiju problematičnih pasa, a riječ je, kako kaže, o problemima koje vlasnici imaju sa svojim kućnim ljubimcima, odnosno situacijama kada život s psima više ne funkcionira na način na koji to ljudi sebi predstavljaju.

Suknović je nedavno o ovoj temi održao seminare u Subotici, koji su istina bili manje posjećeni nego u Austriji, ali s veoma pozitivnim rekacijama budući



da je riječ o malo poznatom području o kojem jedva da ima nešto literature na našem jeziku.

»Kod nas su psi više izolirani i nemaju stalni kontakt s ljudima, za razliku od Austrije gdje su psi mnogo češće integrirani u obitelj, žive s ljudima, a tada se puno češće događaju i konflikti. Po mom mišljenju najveća razlika je u zakonima za zaštitu životinja i njihovom provođenju. Ako imate zakon koji kaže kako ne smijete maltretirati

životinju, ali ga ne provodite, onda bilo tko može zlostavljati životinju i ništa mu se neće dogoditi. U Austriji postoji zakon prema kojemu ne smijete vezati životinju na lanac u dvorištu, ali ako ipak to učinite sigurno ćete biti kažnjeni«, kaže Suknović.

VEOMA EMOTIVNE ŽIVOTINJE

Ističe kako je čovjek odgovoran za sva živa bića, te da ih ne smije gledati samo kao



TURISTIČKA AGENCIJA "SUBOTICA-TRANS"
 Segedinski put 84., 24000 Subotica
 Ilicenca OTP mtrs broj 406/2010 od 24.02.2010.
 PIB: 100960042, Matični broj: 08049548,
 B.L.P.: 205-179140-48 Komercijalna banka,
 TELEFON: +381 24/555-466, FAX 556-548,
www.sutrans.rs, turizam.sutrans.rs
 e-mail: ta.sutrans@gmail.com

Aranžman obuhvata:
 Prijevoz turističkim autobusom na danoj relaciji
 Smeštaj u hotelu *** u Istanbulu na bazi tri noćenja sa doručkom
 Pratioca grupe
 Usluge lokalnog vodiča
 Dodatno putničko i međunarodno zdravstveno osiguranje DDOR
 Troškove organizacije



ISTANBUL

05.10.11.2013.



Cijena aranžmana: 180 eura

instrument za ostvarivanje vlastitih ciljeva. Psi osjećaju strah, radost, tugu, bol, te kao veoma emotivne životinje imaju značajno mjesto u životu s ljudima. No, mit da bi pas dao život za čovjeka točan je samo u određenoj mjeri. »On bi to uradio za nekoga tko mu je važan, ali ne zbog toga što nas pas voli bez ograničenja, nego zato što on sam ima koristi od toga. U njegovom je interesu da vlasnik preživi, jer je on njegov socijalni partner i želi živjeti u tom socijalnom skupu. Ne možemo očekivati od životinje da ima ljubav prema čovjeku onakvu kakva je ljubav čovjeka prema čovjeku«, ističe Suknović.

Smatra kako se veliki broj ljudi ponaša pogrešno prema psima ne zato što su loši ljudi, već zato što ne znaju drugačije. Ističe kako će pas samovoljno pratiti čovjeka i željeti njegovo društvo ako se osjeća sigurnim pokraj njega, ako su njegov život i opstanak zaštićeni, ako čovjek vodi psa kroz život i u toj zajednici donosi važne odluke. »Kada dostignemo takvu razinu, onda smo prave vođe naših pasa, ali vjerujem kako malo ljudi ima takav status kod svojih ljubimaca. Ne smijemo očekivati da će pas sam po sebi sve dragovoljno raditi kako bi nam udovoljio. Oni to u mnogim slučajevima rade zato što nemaju drugi izbor. Pas nema izbor, kad bi ga imao ne bi se ni okrenuo za nama«, smatra Suknović i dodaje kako je krajnji cilj njegova posla uspostavljanje harmoničnog života između psa i čovjeka.

S. Mamužić

Jesen na stolu

Volimo jesen, volimo njene boje, iako je malo zahladnjelo jesenske šetnje nam još uvijek gode. Vikendom se ode na tržnicu vidjeti što ima u bogatoj ponudi voća i povrća. Mnoge ulice, ili samo one nama znane, počinju poprimati onaj poznati miris jeseni. Možda ste pogodili, da, radi se o mirisu pečenog kestena. Davno se njegov opojan miris širio ulicama Rima, te je evo i do dana današnjeg ostao, da isto tako širi opojne mirise i na našim ulicama.

Osobno, nisam se mogla oduprijeti mirisima, pečenog kestena, te sam posegnula za jednom vrećicom, da kušam. Preporučam ih, sjednite na neku klupu u parku, ili u svome vrtu, jer je još uvijek ugodno za vani i podijelite pečeni kesten s nekim. Pored neizostavnih crnih prstiju i još crnijih zubi, garantirana vam je dobra zabava.

Neke dobrobiti kestena: dobar je, jer ima vitamina C, mali postotak masnoće, sadrži vlakna koja snižavaju kolesterol. Jedući kesten unosite magnezij i fosfor..., ne sadrži gluten, te je idealna namirnica u bezgluteskoj prehrani. Brašno od kestena je lagano

za varenje, te idealno za kolače, sladolede, juhe, umake i dr.

Jesenske praline od kestena

Potrebno je:

250 g kestena
200 g čokolade
1 žlica ruma
50 g šećera
50 g oraha
prstohvat cimeta, klinčića...



Priprema:

Čokoladu otopiti na pari ili u mikrovalnoj. Pomiješati kesten pire, šećer, rum, orahe sitno nasjeckane. Oblikovati po želji i umočiti ih u čokoladu, ukrasite ih komadićima oraha i sušite na mrežici od pećnice.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000-Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774, 024/567-495, 0600/553-774, 0600/567-465

Badawi

Ponedjeljkom i petkom **POPUST 20%**
 na pedijatrijski, ginekološki i opći pregled!

od 1991 sa vama!

Poliklinika za vašu obitelj

ZAVRŠEN CIKLUS TRIBINA »IZAZOVI MILANSKOG EDIKTA DANAS«

Potreban nam je ekumenizam života i ljubavi

Tema šeste, posljednje tribine u okviru ciklusa »Izazovi Milanskog edikta danas«, održane prošloga četvrtka u Pastoralnom centru »Augustinianum« u Subotici, bila je »Milanski edikt i ekumenizam«.

Jedan od uvodničara, sociolog religije s Filozofskog fakulteta u Nišu, docent dr. *Dragan Todorović* smatra kako bi procesu zbližavanja crkava pridonijelo ekumensko djelovanje koje dolazi iz »baze«, odnosno ono koje se dešava na lokalnoj razini.

»Više od doktrinarnih dijaloga i susreta stručnjaka, dakle pretežito ritualnog i kongresnog ekumenizma, potreban nam je ekumeni-



Dragan Muharem, Dragan Todorović, Niko Ikić

zam života i ljubavi, ostvaren u konkretnom kontekstu. Vjerskim starješinama je, najprije u lokalnim zajednicama, ustrajavanje u učenju da upoznavanje inih ne predstavlja iznevjeravanje vlastite vjere«, kazao je Dragan Todorović.

Profesor ekumenske teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Sarajevu mons. *Niko Ikić* govorio je ekumenskom stanju između katolika Hrvata i pravoslava Srba, ocijenivši kako je

dijalog na ovoj relaciji nagrižen virusima indiferentizma, pasivnosti, jednostranosti i krivog promatranja. Po njegovim riječima, jednostranim povijesnim interpretacijama, manipulacijama vjerskog u nacionalne svrhe, ekumenizam se predstavlja kao opasnost za nacionalni identitet.

»To su krive interpretacije ekumenizma. Ekumenizam je, isto kao i Crkva, nadnacionalna stvarnost. Uvijek moramo isticati da Isus nije

ustanovio državu, naciju, nego je ustanovio Crkvu, a Crkvu ne ustanovljuje nacija nego krštenje«, kazao je Ikić.

On je naglasio i kako je važno odvojiti ekumenizam od politike i puke retorike. »Ne može se tražiti i razvijati neka teologija spasenja u kontekstu izolacije i bježanja jednih od drugih. Mi smo pozvani na jedinstvo i u tom smislu jedinstvo već postoji među nama«, kazao je Ikić.

Ciklus tribina »Izazovi Milanskog edikta danas« organizirali Subotička biskupija, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Otvoreno sveučilište.

D. B. P.

U NOVOM SADU PREDSTAVLJENA ZBIRKA PJESAMA »BUĐENJE ČOVJEKA« SINIŠE BOŽULIĆA

Poetska pobuna protiv zla

Uorganizaciji Hrvatskog kulturnog centra iz Novog Sada, u ponedjeljak 6. listopada u novosadskom restoranu »Domino« predstavljen je književni prvijenac – zbirka pjesama »Buđenje čovjeka«, pjesnika i jednog od osnivača HKC-a *Siniše Božulića*.

Govoreći o knjizi, jedan od recenzenata mr. *Pavel Domonji* istaknuo je kako ovo djelo spada u onaj poetski krug koji izražava senzibilitet suvremenog, još uvijek zaspalog i neprobuđenog čovjeka, konzumenta materijalnih dobara.

»Božulić je doživio pjesničku zrelost i iznjedrio zrelo pjesničko djelo koje

ima pokriće u umjetničkoj istini koju nam pjesnik pripisuje. Kroz pjesme pjesnik svjedoči svoju istinu u svijetu u kome živimo i pripada onom tipu pjesnika koji su probuđeni dijelovi naroda. Pjesnik se svojom duhovnošću i poetičnošću uklapa u trend svjetske poezije. Zbirka pokazuje revoltiranog i pobunjenog čovjeka koji nas opominje i tjera na razmišljanje. Suočen s planetarnim zlom koje nas okružuje, pjesnik je našao snage iskazati pobunu protiv zla. U svojoj poetici on se oslanja na širenje dobra, obraćajući se ljudima da gaje nadu«, kazao je Domonji.



Marko Kljajić, Pavel Domonji, Dragan Stoimenović, Dragan Dražen Ilić

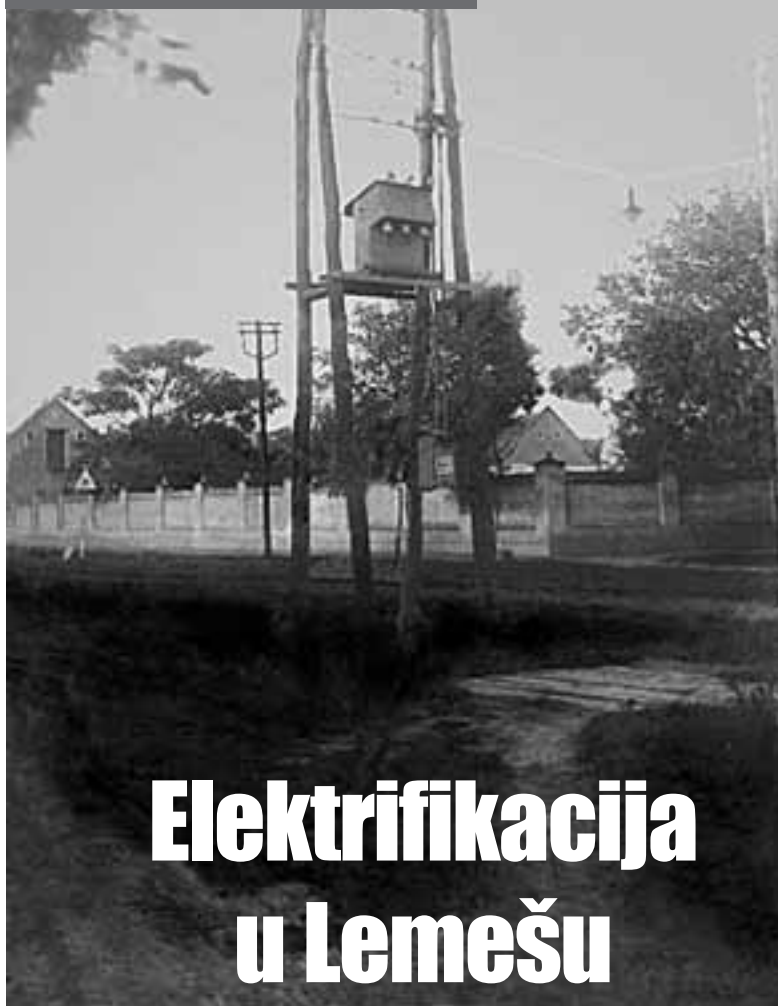
Božulićevo je pjesništvo njegov drugi recezent *Marko Kljajić* označio kao lijepu i iznenađujuću pojavu u kulturi sadašnjeg trenutka u okviru sveukupnih zbivanja suvremenog čovjeka s prostora bačke ravnice, a njegovu poeziju kao poeziju misaone dubine.

Stihove iz zbirke kazivao je *Dragan Stoimenović*, glumac SNP-a, dok su glazbenu pratnju upriličili tam-

buraši HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina. U njihovoj su izvedbi nazočni čuli Božulićevo pjesmu »Barba«, za koju je glazbu uradio *Boris Sutrin*, a aranžman *Petar Pifat*. Otvarajući ovo predstavljanje, direktor HKC-a Novi Sad *Dragan Dražen Ilić* naglasio je kako Centar podupire ideju i daje svoj doprinos da Novi Sad bude grad kulture 2020.

M. H.

PRIČA O FOTOGRAFIJI



Elektrifikacija u Lemešu

Zamislite život bez električne energije. Malo bi čudno bilo vratiti se u djetinjstvo naših baka i djedova, u vrijeme bez televizora, interneta, tople tekuće vode, javne rasvjete... Doista neobična zamisao. Nije to bilo tako davno kada se išlo spavati mnogo ranije, a sobe su osvijetljavali lampaši na plin ili petrolej. Uz to slabo svjetlo nastajale su predivne priče i čarobni ručni radovi. Iskreno, i ja se sjećam kako na salašu nije bilo struje, a domaća se zadaća morala uraditi. Nije to davno bilo, prije neka četiri desetljeća. Danas ne možemo zamisliti takav život, prirodno nam je da smo žicama povezani s cijelim svijetom. Zato, evo jedne priče kako je struja stigla u našu Vojvodinu i naše selo Lemeš.

UVODENJE ELEKTRIKE

Prva elektrana i prva žarulja u Vojvodini zasjala je davne 1893. godine u Staroj Pazovi. Zatim su struju dobili Zrenjanin, Senta (1895.), Subotica i Kikinda (1896.), pa Vrbas (1898.), a Novi Sad (1910.)... Po završetku Prvog svjetskog rata ove mini elektrane proizvode 8 megavata, što je oko 400 kw instalirane snage po elektrani. Do početka Drugog svjetskog

rata proizvodnja ovih elektra na bila je oko 7,5 gigavat-sati, što je jedna trećina dnevne potrošnje Elektrovojvodine danas. U početku elektrifikacije Vojvodine teško može biti riječi o niskonaponskoj mreži kako je danas poimamo, jer su elektrane napajale određene industrijske pogone i malobrojna kućanstva. Prvi oblici niskonaponske mreže su bili različitog napona – 110 v, 150 v ili 220V. Ove su mreže građene na neimpregniranim stupovima, malih presjeka provodnika i uslijed ugradnje nekvalitetnog i nestandardnog elektromaterijala, često je dolazilo do kvarova i prekida isporuke električne energije. Davne 1926. godine seoski su se oci počeli raspitivati kako instalirati struju u selu, jer Sombor varoš ima elektriku, pa nema smisla da kod nas u selu nema »svitla«. Pregovara se s elektro-poduzimačem iz Sombora *Karoljem Cviršićem* o elektrifikaciji sela. Nije lako uvesti novotarije, treba uvjeriti one što ne vjeruju u tu čudnu stvar. »Di mož' drot svitlit?« Prvo se ispitivalo tržište i hoće li se isplatiti investicija. I tako, na Malu Gospojinu, osmog rujna 1927. godine u 160 kućanstava u Lemešu su zasvijetlile prve žarulje. Monter i inkasant novca za utrošenu struju bio je *Šandor Kovač*. Zanat je učio u subotičkom »Severu«, gdje su pravili elektromotore. Na ovom poslu Šandor je proveo trideset i pet godina.

Odmijenio ga je sin *Ferenc Kovač*. Da se tradicija nastavlja dokazuje da je Ferenc u Elektrovojvodini dočekaio mirovinu, a njega je zamijenio sin *Atila Kovač*. Ubrzo još 340 kućanstava uvodi »elektriku«, pa već 1928. godine 500 kućanstava ima struju.

PRVI TRANSFORMATOR

To je niskonaponska mreža, a bandere su od bagrema, jer to je bilo najdostupnije drvo. Na ovoj fotografiji vidimo prvi transformator u selu, njegova snaga je bila 5 kw. On se nalazio u ulici koja je vodila na željeznički kolodvor (nekad Kralja Petra I., potom Maršala Tita, a danas Dositeja Obradovića), prekoputa ugla Velikog bunjevačkog sokaka (danas Vladimira Nazora). Poslije Drugog svjetskog rata selo počinje živjeti nekim drugim životom. Postojeća je rasvjeta slaba, a napon je slab, potrošnja je uvećana. Sve ovo utiče na to da se 1962. godine obnavlja električna mreža i napon se povećava na 220 v. U to se vrijeme planira elektrifikacija salaša od Lemeša prema Aleksi Šantiću, gdje ih je bilo oko 500 živućih. Taj se plan ne ostvaruje, pa krajem 70-ih i početkom 80-ih taj se broj naglo smanjuje jer se salašari sele u selo. Danas ima svega 3 salaša na kojima se živi. Ostali su šibljaci i žute fleke zemlje da podsećaju na davno prošla vremena. Struja je izmijenila život salašara i seljana. Donijela je mnogo dobrog, ali je i uništila jednu životnu formu koja se razvijala stoljećima. U kratkom vremenskom roku navikli smo se na mnoge lagodnosti i prihvatili ih kao da su oduvijek bile tu, a nastale su prije nepuna dva stoljeća.

Lucija Tošaki

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu

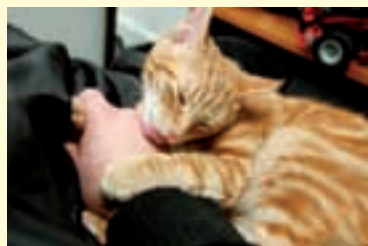
551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Zašto? Kako? Molim?

Zašto mačke ližu ljude?



Stručnjaci vjeruju da mačke ližu ljude, ali i druge mačke, kao znak da im vjeruju i da im je do njih stalo. Ovi »poljupci« mogu biti i znak da je mačka sretna i sigurna.

Naravno, uvijek postoji mogućnost da vam je na koži ostalo nešto slatko od prethodnog obroka.

Bakterije na četkici za zube?

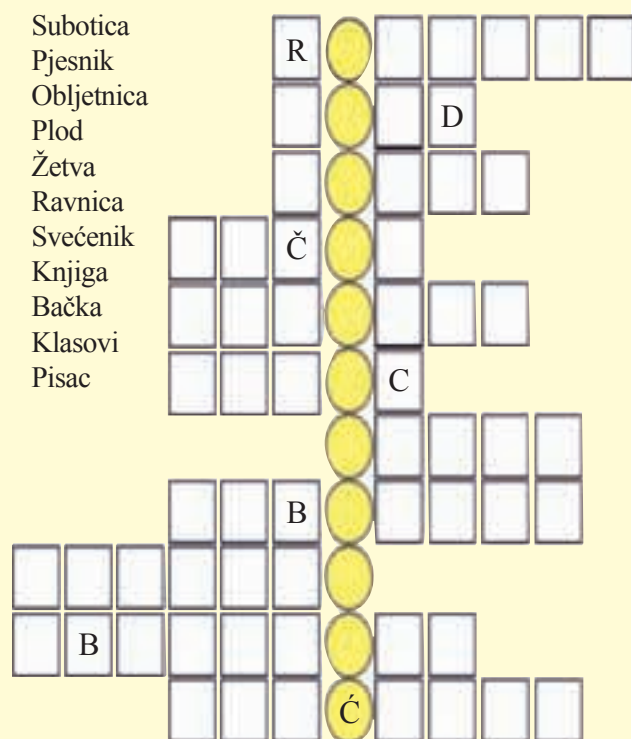
Da, upravo tako. Stomatolozi preporučuju da se četkice za zube drže bar 2 metra udaljene od WC školjke, kako bi se izbjegao kontakt četkice za zube i čestica iz WC školjke, koje se raspršuju uslijed puštanja vode. Iz higijenskih razloga, spustite poklopac na WC školjci!



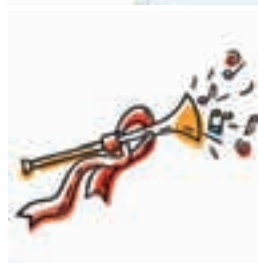
HRCKOVE MOZGALICE

Čiju 100. obljetnicu od rođenja slavimo ovih dana?

Zadane riječi posloži na odgovarajuće mjesto i dobit ćeš točan odgovor.



Piše i uređuje: Željka Vukov



Tu – tu – ru – tu – tu!

Čujte i počujte!

Daje se na znanje da odrasli trebaju dobro sagledati stanje!

Djeca imaju pravo u radosti živjeti, igrati se, crtati, pisati, velike zadaće raditi...

Imaju pravo imati mamu i tatu, braću i sestre... Živjeti bezbrižno i sretno.

I ne samo izvršavati dužnosti, nego i izdavati naređenja.

Mora se znati tko je za igračke glavni,

tko je princeza, a tko vitez slavni.

I ne samo u tjednu dječjih prava

cijeje se godine i svih dana

mora poštovati svaka malena glava!



Ovaj tjedan posvećen je na poseban način vama, dragi čitatelji Hrckovih stranica, stoga vam donosimo samo mali djelić kako su vaši i naši prijatelji proveli ovaj tjedan. Mnogi su obišli knjižnice, ZOO vrtove, posjetili svoje prijatelje u drugim mjestima, neki su imali sportske aktivnosti, filmski dan, pa čak i tulum. Zamislite samo, neki su se i mijenjali s učiteljicama i nastavnicima. Pa su učiteljice bile đaci, a đaci učiteljice. Ovo je sigurno bilo sjajno.

Mogli bi cijele novine popuniti kada bi stavili sve zanimljive fotografije onoga što je sve obilježilo ovaj tjedan. No, to ipak ne može (moraju i odrasli imati svoja prava).



Neki su posjetili i ZOO vrt – mališani iz vrtića Marija Petković – Sunčica



Mališani iz dječjeg vrtića
Marija Petković – Biser

Gradska knjižnica u Subotici ovih dana proslavlja svoj 123. rođendan - uh, koliko svjećica!!! Neki od vas bili su u gostima.



Djeca nižih razreda OŠ »Ivan Milutinović« iz Male Bosne

HKC »Bunjevačko kolo« i ove godine otvorio je vrata mališanima. U sklopu Dječjeg tjedna i upisa djece u folklorne skupine oko 300 djece posjetilo je Centar. Djeca iz PU »Naša



radost« imala su priliku vidjeti prostorije Centra, kao i dvorane u kojima se održavaju probe. Razgledali su garderobu i isprobavali nošnju, naučili poneke plesne korake, a ujedno ovom



prilikom upoznali su se i s tradicijskim, folklornim instrumentima. S djecom je radila voditeljica dječje folklorne skupine *Anica Čipak*, zatim voditelj tamburaške sekcije *Mladen Bašić Palković*, a u pomoć su priskočili i garderoberi *Eržika* i *Josip Dulić*.

Djeca iz vrtića »Petar Pan« iz Donjeg Tavankuta u okviru programa obilježavanja Dječjeg tjedna posjetili su u ponedjeljak, 7. listopada, Galeriju Prve kolonije naive u tehnicu slame. Tri skupine djece iz vrtića »Leptirići«, »Bubamare« i »Zečiči«, s odgojite-



ljicama *Vericom Kujundžić*, *Biserkom Kasa* i *Ivanom Kolar*, pogledali su postav slika od slame, nakon čega su sa slamarkom *Brankom Vujić* načinili svoje prve korake rada sa slamom: oprobali su način pripremanja slame za pletenje, potapajući je u vodu i čisteći je. Uz pomoć tete Branke ispleli su i svoja prva pletiva.

I. D.



PETAK
11.10.2013.


06:39 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:15 Kad srce zatreperi
 10:00 Vijesti
 10:11 Zemlje-ljudi-pustolovine, dokumentarna serija
 10:56 Ni da ni ne: Pravo na rad
 11:46 Vijesti iz kulture
 12:00 Dnevnik 1
 12:33 Nasljednica s Vendavala, telenovela
 13:15 Reporter: Tko će podmiriti račun
 14:10 Vijesti iz kulture (R)
 14:17 Abeceda zdravlja: Aneurizma
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Riječ i život: Zadnji čas za spas naših plodova zemlje, religijski program
 15:15 Indeks, emisija o školstvu
 15:45 Alpe Dunav Jadran
 16:15 Heartland, serija
 17:15 Hrvatska uživo
 18:06 Abeceda zdravlja: Aneurizma
 18:20 Znanstveni krugovi
 18:55 Iza ekrana
 19:30 Dnevnik
 20:05 Špijun iz susjedstva, američki film
 22:00 Na terapiji, TV serija
 22:35 Dnevnik 3
 23:10 Putovanja u Vučjak, dramska serija
 00:05 Mučnice, francusko-kanadski film
 01:40 Apsolutna istina, američki film
 03:10 Znanstveni krugovi (R)
 03:35 Reprizni program
 04:15 Alpe Dunav Jadran
 04:45 Riječ i život: Zadnji čas za spas naših plodova zemlje, religijski program
 05:15 Hrvatska uživo
 06:05 Iza ekrana
 06:35 Luda kuća, TV serija

HRT 2

06:50 Najava
 06:55 Mala TV:
 ---: TV vrtić: Mjera dobre
 ---: Dim dam dum
 ---: Tajni dnevnik patke Matilde: S onu strane kamere (R)

07:25 Animanijaci
 07:50 Teletubbies, animirana serija
 08:15 Papreni detektivi, serija
 08:35 Život s Derekom, serija
 09:00 Školski sat
 09:45 Svaki dan dobar dan
 10:25 Pozitivno
 10:55 Biblija
 11:05 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dokumentarna serija
 11:55 Hotel dvorac Orth, serija
 12:45 Hughove čarolije s tri sastojka, dokumentarna serija
 13:10 Apsolutna istina, američki film
 14:45 Degrassi, serija
 15:10 Školski sat
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dokumentarna serija
 17:20 Nogomet - kvalifikacije za SP: Hrvatska - Belgija, emisija
 17:50 Nogomet - kvalifikacije za SP: Hrvatska - Belgija, prijenos
 19:50 Nogomet - kvalifikacije za SP: Hrvatska - Belgija, emisija
 20:20 Glazbeno-dokumentarni film
 21:00 Ljubavnice, serija
 22:00 Izvan sumnje: Zatoljeni vrisak, mini-serija
 23:30 Sinovi anarhije, serija
 00:20 Noćni glazbeni program



07:00 Monsuno, crtana serija
 07:25 Traktor Tom
 07:40 Štrumpfovi
 08:05 TV izlog
 08:20 Kako vrijeme prolazi, R
 09:35 Djevojka imena Feriha, serija R
 10:35 Sutkinja Maria Lopez
 11:05 Ninja ratnici, serija R
 11:35 Zauvijek susjedi, R
 12:40 IN magazin R
 13:25 Ninja ratnici, serija
 13:55 Navy CIS, serija R
 14:50 Zora dubrovačka, R
 15:50 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:05 Kako vrijeme prolazi
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Djevojka imena Feriha
 21:00 Zora dubrovačka, serija
 22:05 Oceanovih 13, film
 00:30 Navy CIS, serija
 01:30 Propušten poziv, film
 03:20 Ezo TV, tarot show
 04:50 Navy CIS, serija R
 05:35 Dnevnik Nove TV R
 06:25 Kraj programa



05.45 RTL Danas, (R)
 06.25 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 06.45 Ben 10: Ultimate Alien
 07.15 Moji džepni ljubimci, animirana serija
 07.30 Virus attack
 07.50 Miješani brak, humorna dramska serija
 08.40 TV prodaja
 08.55 Galileo - nove epizode
 09.50 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
 10.45 TV prodaja
 11.00 Obitelj Rey, telenovela
 11.50 Avenida Brasil, dramska serija
 12.50 TV prodaja
 13.05 Miješani brak, humorna dramska serija
 13.55 Sulejman Veličanstveni - nove epizode, (R)
 14.55 Tajne, serija (R)
 16.00 Heroji iz strasti, serija
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Galileo - nove epizode
 18.05 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas,
 19.10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
 20.00 Tajne, dramska serija
 21.10 Kategorija 8 - TV premijera, igrani film, znanstveno-fantastični/film katastrofe
 23.05 Eurojackpot
 23.10 Kategorija 8 - TV premijera, igrani film, znanstveno-fantastični/film katastrofe
 00.50 Operacija Delta Force 5: Ubojita paljba, igrani film, akcijski
 02.40 RTL Danas, (R)
 03.20 Kraj programa

SUBOTA
12.10.2013.


07:14 Najava
 07:30 Bandido, američki film (Ciklus klasičnog vesterna) (R)
 09:05 Normalan život
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:12 Subotom ujutro
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veterani mira, emisija
 13:10 Duhovni izazovi
 13:40 Prizma
 14:25 Kulturna baština
 14:45 Kućni ljubimci
 15:20 Zamka za učiteljicu, američko-kanadski film (Ciklus ženskog krimića)
 17:00 Vijesti

17:15 Putovanja željeznicom, dokumentarna serija
 18:25 Lijepom našom: Vrbovsko
 19:30 Dnevnik
 20:05 LOTO 7/39
 20:10 Savršena formula, američki film
 22:00 Obitelj Borgia, serija
 22:55 Dnevnik 3
 23:30 Sklonište duša, američki film
 01:20 Igrani film (strani) - repriza dnevnog filma (vestern)
 02:55 Subotom ujutro
 04:30 Normalan život, (R)
 05:15 Veterani mira
 06:00 Prizma, (R)
 06:45 Lijepom našom: Vrbovsko



06:25 Najava
 06:30 Eko zona (R)
 07:00 Moj mali planet, crtana serija
 07:05 Wot wot's, crtana serija
 07:15 Jura iz džungle
 07:40 Rimske tajne, serija
 08:45 Mala TV:
 ---: Vedranovi velikani: Tamara Rajić
 ---: Šareni vremeplov: Ordovicij
 09:10 Slonovske priče, australsko-francuski film za djecu
 10:50 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dokumentarna serija
 11:40 Kroz tvoje oči, dokumentarna serija
 12:05 Dolina sunca, serija
 12:50 Dolina sunca, serija
 13:35 Dolina sunca, serija
 14:20 Dolina sunca, serija
 15:35 Volim Hrvatsku
 16:55 Top Gear (18), dokumentarna serija
 17:45 Simpsoni, serija
 18:05 Športski prijenos ili snimka
 19:20 Gustav, crtana serija
 19:30 Mala TV:
 ---: Vedranovi velikani: Tamara Rajić
 ---: Šareni vremeplov: Ordovicij
 20:00 Modna revija zagrebačkih obrtnika
 Zlatna igla, prijenos
 21:30 Mila traži Senidu, dokumentarni film
 22:55 Sinovi anarhije, serija
 23:45 Zakon!, serija
 00:20 Garaža (R)
 00:50 Noćni glazbeni program

nova

06:00 Zauvijek susjedi, R
 07:00 TV Izlog
 07:15 Bratzillas, crtana serija
 07:25 Lalaopsy, crtana serija
 07:50 Winx club, R
 08:15 Mia i ja, crtana serija
 08:45 Štrumpfovi, R
 09:10 Power Rangers samurai, crtana serija R
 09:40 Power Rangers samurai
 10:10 Ninja ratnici, serija R
 10:40 Ninja ratnici, serija
 11:10 Zauvijek susjedi, serija
 12:15 Posebna narudžba, film
 14:05 Šetnja za pamćenje, igrani film
 15:55 Štrumpfovi
 16:20 Provjereno R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Provjereno R - nastavak
 17:45 Stella, serija R
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Sherlock Holmes, film
 22:25 Luzeri, igrani film
 00:20 Gabriel, igrani film
 02:25 Ezo TV, tarot show
 03:55 Navy CIS, serija R
 04:55 Dnevnik Nove TV R
 05:45 Kraj programa



06.40 RTL Danas, (R)
 07.20 Obitelj Rey, telenovela
 08.05 Krv nije voda, serija (R)
 09.00 Virus attack, animirana serija
 09.20 Chuggington, animirana serija
 09.45 Aladdin, animirana serija
 10.15 Timon i Pumbaa, animirana serija
 10.45 TV prodaja
 11.00 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 11.25 TV prodaja
 11.40 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 12.40 TV prodaja
 14.35 Barry Munday - TV premijera, igrani film, komedija
 16.25 Krv nije voda, serija
 17.20 Milijunaši iz močvare, dokumentarni reality
 17.55 Milijunaši iz močvare, dokumentarni reality
 18.30 RTL Danas
 19.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20.00 Plan B, igrani film, romantična komedija
 22.00 Redovnice nastupaju 2, igrani film, komedija
 00.20 Zračni napad, igrani film, akcijski (12)
 02.10 Astro show, emisija uživo (18)
 03.10 RTL Danas, informativna emisija
 03.45 Kraj programa

**NEDJELJA
13.10.2013.**

07:44 Najava
08:00 Demoni, francuski film
(ciklus Zlatna kinoteka)
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:12 Press klub
11:00 Ubojstvo, napisala je
(10) - serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:35 Divlji u srcu 7, serija
16:25 Vrtlarica (R)
17:00 Vijesti
17:15 Priče o avetnjacima,
dokumentarna serija
17:40 Priče o avetnjacima,
dokumentarna serija
18:10 Volim Hrvatsku
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 6/45
20:10 Stipe u gostima,
humoristična serija
20:50 Tajna Edwina Drooda,
serija
21:40 Damin gambit
22:25 Dnevnik 3
22:50 Vijesti iz kulture
23:00 Klasika mundi
00:15 Igrani film (strani) -
repriza dnevnog filma
02:00 Reprizni program
02:15 Press klub (R)
03:05 Nedjeljom u dva (R)
04:05 Damin gambit
04:45 Mir i dobro
05:15 Plodovi zemlje (R)
06:05 Split: More (R)

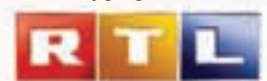


05:45 Najava
05:50 Normalan život, (R)
06:35 Pipi Duga Čarapa,
crtana serija
07:00 Corto Malteze, crtana
serija
07:25 Rokej priče, crtana
serija
07:45 Dječja farma, crtana
serija
08:10 Magično drvo, serija
za djecu
08:35 Mala TV:
--- Tajni dnevnik patke
Matilde: U laži su pačje
noge
--- Laboratorij na kraju
svemira: Muzičke čaše (R)
09:00 Ni da ni ne
09:50 Pozitivno
10:20 Biblija
10:30 Blagost, ljubav,

salezijanci -
dokumentarni film
11:00 Jarun: Završetak
proslave 100-te
obljetnice dolaska
salezijanaca u Hrvatsku
12:35 Tigrovo srce, američki
film(R)
14:35 Večer na 8. katu,
talk-show (R)
15:35 Magazin LP
16:00 Nedjeljom lagano,
zabavno-sportska emisija
17:15 Hokey KHL: Medveščak
- Spartak Moskva, emisija
17:30 Hokey KHL: Medveščak
- Spartak Moskva, prijenos
20:05 Velika utrka, američki
film
22:50 Later...with Jools
Holland
23:50 Jim Jones Revue,
snimka koncerta
00:55 Noćni glazbeni program



05:45 Zauvijek susjedi, R
06:45 TV Izlog
07:00 Bratillas, crtana serija
07:10 Lalaopsy, crtana serija
07:35 Winx club, crtana serija
08:00 Mia i ja, crtana serija
08:30 Štrumpfovi, R
08:55 Power Rangers samurai
09:25 Power Rangers samurai
09:55 Ninja ratnici, serija R
10:25 Ninja ratnici, serija
10:55 Zauvijek susjedi, serija
12:00 Sjever i jug, mini-serija
13:55 Jezero ljubavi, film
15:40 Štrumpfovi
16:05 In magazin vikend
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Moj pas Skip, film
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Stella, serija 5/14
21:25 Godina prva, igrani film
23:25 Zora očajnika, film
01:35 Zelene beretke, film
04:00 Sjever i jug, R
05:35 Dnevnik Nove TV R
06:25 Kraj programa



05:55 RTL Danas, (R)
06:30 Krv nije voda, serija
07:25 Chuggington
07:50 Virus attack
08:10 Aladdin, (R)
08:35 Timon i Pumbaa, (R)
09:05 TV prodaja
09:20 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
10:15 TV prodaja
10:30 InDizajn s Mirjanom
Mikulec, lifestyle emisija
11:05 TV prodaja
11:20 Milijunaši iz močvare,
dokumentarni reality R
11:50 Milijunaši iz močvare,

HRT2 13.10.2013. 11:00

**JARUN: Završetak proslave 100-te
obljetnice dolaska salezijanaca u
Hrvatsku**

Salezijanci i cjelokupna sale-
zijanska obitelj slave stotu
obljetnicu dolaska na hrvat-
sko tlo. Na poziv rovinjskog
župnika Alojzija Medolina koji
je 1878. bio osobno kod don
Bosca, osnivača salezijana-
ca, a poslije i rovinjskog pre-
pošta Franje Rocca, duhovni
sinovi sv. Ivana Bosca došli
su u Rovinj 12. listopada
1913. i tu su započeli svoj
apostolat - brigom za siro-
mašne i napuštene mlade



kroz rad u oratorijima - mjestima igre, uče-
nja, rada i molitve. Nakon Rovinja polako su
osvajali srca mladih kao i odraslih u Rijeci,
potom Zagrebu, pa duž lijepe naše sve
do Dubrovnika. Za tu prigodu, iz Rima će

doći vrhovni poglavar sale-
zijanske družbe Pasquall
Chavez Vilanueva koji će
propovijedati na misi. Misu
zahvalnicu za sva primljena
dobročinstva koja nam je
Bog po salezijancima daro-
vao predvodit će riječki nad-
biskup mons. Ivan Devčić.
Hrvatska će televizija pratiti
sam događaj.

Komentator: Dragutin Siladi
Redatelj: Neven Mihael Dia-
nežević

Urednik: Dragutin Siladi

dokumentarni reality R
14.30 Plan B, igrani film,
romantična komedija (R)
16.30 Krv nije voda, serija
17.40 RTL Extra Magazin
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo
20.00 Umri muški 2, igrani
film, akcijski triler
22.20 CSI: Miami, serija
23.20 CSI: Miami, serija
00.15 CSI: Miami, serija
01.10 Zračni napad, igrani
film, akcijski (R)
03.00 Astro show
04.00 RTL Danas, (R)
04.35 Kraj programa

**PONEDJELJAK
14.10.2013.**

06:39 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatrepri
10:00 Vijesti
10:11 Zemlje-ljudi-
pustolovine,
dokumentarna serija
11:00 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:33 Nasljednica s
Vendavala, telenovela
13:15 Glas domovine
13:40 Pogled preko granice -
Hrvati u BiH
14:10 Vijesti iz kulture (R)
14:17 Jezik za svakoga
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Heartland, serija
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo

18:06 Jezik za svakoga (R)
18:20 Potrošački kod
18:50 Odmori se, zaslužio si
19:30 Dnevnik
19:55 Sport
20:05 TV Bingo
20:25 Let nad Hrvatskom,
popularnoznanstvena
serija
21:00 Fokus
22:00 Na terapiji, TV serija
22:35 Dnevnik 3
23:10 Što je Iva snimila
(Ciklus hrvatskog filma)
00:50 Miro Ungar & Gipsy
Jazz Kvintet, snimka
koncerta
02:10 Potrošački kod (R)
02:40 Fokus
03:35 Što vas žulja?
04:20 Glas domovine (R)
04:45 Pogled preko granice -
Hrvati u BiH (R)
05:10 Hrvatska uživo
06:00 Luda kuća, TV serija



06:55 Najava
07:00 Mala TV:
--- TV vrtić: Puž muž
--- Dim, dam, dum
--- Čuvari prirode: Zrak
07:27 Animanijaci, crtana
serija
07:50 Teletubbies
08:15 Papreni detektivi, serija
08:35 Život s Derekom, serija
09:00 Školski sat
09:45 Ton i ton
10:00 Briljanteen (R)
10:40 Dr. Oz, talk-show
11:55 Hotel dvorac Orth,
serija
12:45 Hughove čarolije s tri
sastojka, dokumentarna
serija
13:10 Pali anđeo, američki
film (R)
14:45 Degrassi, serija za

mlade
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Mjesto pod suncem -
ostati ili otići,
dokumentarna serija
17:20 Tree Hill 7, serija
18:05 Svaki dan dobar dan
18:50 Dr. Oz, talk-show
19:35 Mala TV:
--- TV vrtić: Puž muž
--- Čuvari prirode: Zrak
20:00 Dobra žena 2, serija
20:45 Top Gear: Winter
Olympics Special,
dokumentarna serija
21:40 Igra prijestolja, serija
22:35 Domovina, serija
23:30 Sestra Jackie, serija
23:55 Lovci na natprirodno
00:35 Noćni glazbeni program



06:35 Monsuno, crtana serija
07:00 Traktor Tom
07:15 Štrumpfovi
07:40 Lalaopsy, R
08:05 TV izlog
08:20 Sutkinja Maria Lopez
08:50 TV izlog
09:05 Ninja ratnici, serija R
09:35 Zauvijek susjedi, R
10:40 Djevojka imena Feriha
11:45 Kako vrijeme prolazi, R
12:40 IN magazin R
13:25 Zora dubrovačka, R
14:25 Navy CIS, serija R
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:01 Djevojka imena Feriha,
serija
21:10 Zora dubrovačka, serija
22:10 Večernje vijesti
22:30 Navy CIS, serija

23:30 Godina prva, film R
01:30 Nikita, serija 8/22
02:20 Sutkinja Maria Lopez
02:45 Ezo TV, tarot show
03:45 Navy CIS, serija R
04:30 Nikita, serija R
05:15 Dnevnik Nove TV R
06:05 Kraj programa



06:05 RTL Extra Magazin, showbiz emisija (R)
06:50 Ben 10: Ultimate Alien
07:15 Moji džepni ljubimci
07:35 Virus attack
07:55 Miješani brak, serija (R)
08:45 TV prodaja
09:00 Galileo, emisija
09:50 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
10:50 TV prodaja
11:05 Obitelj Rey, telenovela
11:55 Avenida Brasil
12:55 TV prodaja
13:10 Miješani brak
14:00 Pobjednički tim, igrani film, drama
16:00 Heroji iz strasti, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Galileo, emisija
18:10 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20:00 Tajne, dramska serija
21:10 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
22:10 Red letenja, film, triler
00:05 RTL Vijesti
00:25 CSI: Miami, serija (R)
01:20 CSI: Miami, serija (R)
02:15 Astro show
03:15 CSI: Miami, serija (R)
04:00 RTL Danas, informativna emisija (R)
04:35 Kraj programa

**UTORAK
15.10.2013.**



06:39 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi, telenovela
10:00 Vijesti
10:11 Zemlje-ljudi-pustolovine, dokumentarna serija
11:00 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:33 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:15 Reporter
14:10 Vijesti iz kulture (R)

14:17 Jezik za svakoga
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
14:50 Društvena mreža: Strani dokumentarni film
15:40 Društvena mreža
16:00 Heartland, serija
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:20 Pravilo 72
18:50 Odmori se, zaslužio si, TV serija
19:30 Dnevnik
20:05 Moldavija - povratak korijenima, dokumentarni film
20:50 I to je Hrvatska: Šibenska katedrala
21:05 Dokumentarni film C - Pogledi
22:00 Na terapiji, TV serija
22:35 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:10 Zdravo društvo
23:55 Ž. Vukmirica - Petritza und Militargrenze
00:50 Pravilo 72 (R)
01:20 Let nad Hrvatskom, popularnoznastvena serija
01:50 Zdravo društvo
02:35 Duhovni izazovi
03:05 Jezik za svakoga (R)
03:15 Jezik za svakoga (R)
03:25 Što vas žulja?
04:10 Reprizni program
05:10 Hrvatska uživo
06:00 Luda kuća, TV serija



06:30 Najava
06:35 Kurban (hadži) bajram, prijenos iz Islamskog centra u Rijeci
06:51 Mala TV:
07:45 Teletubbies
08:10 Papreni detektivi, serija
08:40 Život s Derekom, serija
09:00 Školski sat
09:45 Svaki dan dobar dan
10:25 Dr. Oz, talk-show
11:05 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dokumentarna serija
11:55 Hotel dvorac Orth, serija
12:45 Hughove čarolije s tri sastojka, dok. serija
13:10 Tajna veza, američki film
14:45 Degrassi, serija
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dok. serija
17:20 Tree Hill 7, serija
18:05 Svaki dan dobar dan
18:50 Dr. Oz, talk-show
19:30 Mala TV:
20:00 Nogomet - kvalifikacije za SP: Škotska -

Hrvatska, emisija
20:50 Nogomet - kvalifikacije za SP: Škotska - Hrvatska, prijenos
22:55 Nogomet - kvalifikacije za SP: Škotska - Hrvatska, emisija
23:35 Igra prijestolja, serija
00:30 Sestra Jackie, serija
00:55 Lovci na natprirodno
01:35 Noćni glazbeni program



06:25 In magazin vikend R
07:00 Monsuno, crtana serija
07:25 Traktor Tom
07:40 Štrumpfovi
08:20 Sutkinja Maria Lopez
09:05 Ninja ratnici, serija R
09:35 Zauvijek susjedi, R
10:40 Djevojka imena Feriha, R
11:45 Kako vrijeme prolazi, R
12:40 IN magazin R
13:25 Zora dubrovačka, R
14:25 Navy CIS, serija R
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:01 Djevojka imena Feriha
21:10 Zora dubrovačka, serija
22:10 Večernje vijesti
22:30 Navy CIS, serija
23:30 Nezaboravno putovanje, igrani film
01:20 Nikita, serija 9/22
02:10 Sutkinja Maria Lopez, R
02:35 Ezo TV, tarot show
03:35 Navy CIS, serija R
04:20 Nikita, serija R
05:05 Dnevnik Nove TV R
05:55 Kraj programa



05:40 RTL Danas, (R)
06:20 Ekkluziv Tabloid, (R)
06:40 Ben 10: Ultimate Alien
07:10 Moji džepni ljubimci
07:30 Virus attack
07:45 Miješani brak, (R)
08:50 Galileo, emisija
09:45 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
10:55 Obitelj Rey, telenovela
11:45 Avenida Brasil
13:00 Miješani brak
13:50 Sulejman Veličanstveni
14:50 Tajne, dramska serija
16:00 Heroji iz strasti
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20:00 Tajne, dramska serija
21:10 Sulejman Veličanstveni

22:10 Ljepotica i zvijer, film
00:25 RTL Vijesti
00:45 Red letenja, film, triler (R)
02:30 Astro show, show
03:30 RTL Danas, (R)
04:10 Kraj programa

**SRIJEDA
16.10.2013.**



06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:11 Zemlje-ljudi-pustolovine, dokumentarna serija
11:00 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:33 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:15 Reporter
14:10 Vijesti iz kulture (R)
14:17 Jezik za svakoga
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Heartland, serija
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:06 Jezik za svakoga (R)
18:20 Eko zona
18:50 Odmori se, zaslužio si
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 7/39
20:10 Takvim sjajem može sjati - Zagrebačka škola šansone, dok serija
21:00 Paralele
21:30 Pola ure kulture
22:00 Na terapiji, TV serija
22:35 Dnevnik 3
23:10 Praški duet, češko-njemačko-američki film (ciklus Kino Europa) (R)
00:45 HGM Jazz Orch - K. Herceg, snimka koncerta
01:40 Takvim sjajem može sjati - Zagrebačka škola šansone, dok serija
02:30 Paralele
03:00 Pola ure kulture
03:25 Što vas žulja?
04:10 Eko zona (R)
04:40 Kulturna baština
05:00 Reprizni program
05:10 Hrvatska uživo
06:00 Luda kuća, TV serija



06:47 Najava
06:52 Mala TV:
07:24 Animanijaci
07:45 Teletubbies
08:10 Papreni detektivi, serija

08:38 Život s Derekom, serija za djecu
09:00 Školski sat
09:45 Svaki dan dobar dan
10:25 Dr. Oz, talk-show
11:05 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dokumentarna serija
11:55 Hotel dvorac Orth, serija
12:45 Hughove čarolije s tri sastojka, dokumentarna serija
13:10 Tuđe srce, američki film
14:45 Degrassi, serija
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dokumentarna serija
17:20 Tree Hill 7, serija
18:05 Svaki dan dobar dan
18:50 Dr. Oz, talk-show
19:30 Mala TV:
20:00 Dobra žena 2, serija
20:45 Simpsoni, humoristična serija
21:15 Rocky 3, američki film
22:55 Sestra Jackie, humoristična serija
23:20 Lovci na natprirodno, serija
00:00 Noćni glazbeni program



06:25 IN magazin R
07:00 Monsuno, crtana serija
07:25 Traktor Tom
07:40 Štrumpfovi
08:05 TV izlog
08:20 Sutkinja Maria Lopez
09:05 Ninja ratnici, serija R
09:35 Zauvijek susjedi, R
10:40 Djevojka imena Feriha
11:45 Kako vrijeme prolazi, R
12:40 IN magazin R
13:25 Zora dubrovačka, R
14:25 Navy CIS, serija R
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:01 Djevojka imena Feriha
21:10 Zora dubrovačka, serija
22:10 Večernje vijesti
22:30 Navy CIS, serija
23:30 Tko je Clark Rockefeller?, igrani film
01:25 Nikita, serija 10/22
02:15 Sutkinja Maria Lopez, R
02:40 Ezo TV, tarot show
03:40 Navy CIS, serija R
04:25 Nikita, serija R
05:10 Dnevnik Nove TV R
06:00 Kraj programa



05.40 RTL Danas, (R)
 06.20 Ekkluziv Tabloid, (R)
 06.40 Ben 10: Ultimate Alien
 07.10 Moji džepni ljubimci
 07.30 Virus attack
 07.45 Miješani brak, serija (R)
 08.50 Galileo, emisija
 09.45 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
 10.40 TV prodaja
 10.55 Obitelj Rey, telenovela
 11.45 Avenida Brasil, serija
 12.45 TV prodaja
 13.00 Miješani brak
 13.50 Sulejman Veličanstveni
 14.50 Tajne, dramska serija
 16.00 Heroji iz strasti, serija
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Galileo, emisija
 18.05 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
 20.00 Tajne, dramska serija
 21.10 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
 22.10 Sherlock i Watson, kriminalistička serija
 23.05 Sherlock i Watson
 00.00 RTL Vijesti
 00.25 Ljepotica i zvijer, film, romantična komedija (R)
 02.30 Astro show, show
 03.30 RTL Danas, (R)
 04.10 Kraj programa

**ČETVRTAK
17.10.2013.**



06.39 Najava
 06.55 Dobro jutro, Hrvatska

07.00 Vijesti
 07.05 Dobro jutro, Hrvatska
 08.00 Vijesti
 08.05 Dobro jutro, Hrvatska
 09.15 Kad srce zatreperi
 10.00 Vijesti
 10.11 Zemlje-ljudi-pustolovine, dokumentarna serija
 11.00 Što vas žulja?
 11.45 Abeceda zdravlja
 12.00 Dnevnik 1
 12.33 Nasljednica s Vendavala, telenovela
 13.15 Reporteri
 14.10 Vijesti iz kulture (R)
 14.17 Abeceda zdravlja
 14.30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.45 Društvena mreža
 14.50 Društvena mreža: Tvorci promjene, dokumentarna serija
 15.40 Društvena mreža
 16.15 Heartland, serija
 17.00 Vijesti
 18.06 Abeceda zdravlja (R)
 18.20 Turistička klasa
 18.50 Odmori se, zaslužio si
 19.30 Dnevnik
 20.05 Večer na 8. katu, talk-show
 20.55 I to je Hrvatska
 21.10 Labirint, unutrašnje politički magazin
 22.00 Na terapiji, TV serija
 22.35 Dnevnik 3
 23.10 Drugi format
 23.50 Big Band HRT-a - M.Prohaska, snimka koncerta
 00.50 Večer na 8. katu, talk-show
 01.40 Labirint, unutrašnje

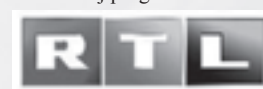
politički magazin
 02.25 Drugi format
 03.05 Turistička klasa
 03.35 Što vas žulja?
 04.20 Reprizni program
 05.10 Hrvatska uživo
 06.00 Luda kuća, TV serija



06.50 Najava
 06.55 Mala TV:
 07.25 Animanijaci
 07.45 Teletubbies
 08.10 Papreni detektivi, serija
 08.38 Život s Derekom, serija
 09.00 Školski sat
 09.45 Svaki dan dobar dan
 10.25 Dr. Oz, talk-show
 11.05 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dok. serija
 11.55 Hotel dvorac Orth
 12.45 Hughove čarolije s tri sastojka, dok. serija
 13.10 Smrtonosna uloga, kanadski film
 14.45 Degraasi, serija
 15.10 Školski sat
 16.00 Regionalni dnevnik
 16.30 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dokumentarna serija
 17.20 Tree Hill 7, serija
 18.05 Svaki dan dobar dan
 18.50 Dr. Oz, talk-show
 19.30 Mala TV:
 20.00 Dobra žena 2, serija
 20.45 Simpsoni
 21.15 Patriotske igre, američki film
 23.10 Sestra Jackie, serija
 23.35 Lovci na natprirodno
 00.15 Noćni glazbeni program



06.25 In magazin R
 07.00 Monsuno, crtana serija
 07.25 Traktor Tom
 07.40 Štrumpfovi
 08.05 TV izlog
 08.20 Sutkinja Maria Lopez
 08.50 TV izlog
 09.05 Ninja ratnici, serija R
 09.35 Zauvijek susjedi, R
 10.40 Djevojka imena Feriha, serija R
 11.45 Kako vrijeme prolazi, serija R
 12.40 IN magazin R
 13.25 Zora dubrovačka, R
 14.25 Navy CIS, serija R
 15.20 Ninja ratnici, serija
 15.50 Zauvijek susjedi, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 In magazin
 18.05 Kako vrijeme prolazi
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Djevojka imena Feriha
 21.01 Djevojka imena Feriha, serija
 21.10 Zora dubrovačka, serija
 22.10 Provjereno
 23.15 Večernje vijesti
 23.35 Navy CIS, serija
 00.25 Sedam, igrani film
 02.45 Nikita, serija 11/22
 03.30 Sutkinja Maria Lopez, serija R
 03.55 Ezo TV, tarot show
 04.55 Navy CIS, serija R
 05.40 Dnevnik Nove TV R
 06.30 Kraj programa



05.45 RTL Danas, (R)
 06.20 Ekkluziv Tabloid, (R)
 06.45 Ben 10: Ultimate Alien
 07.10 Moji džepni ljubimci
 07.30 Virus attack
 07.50 Miješani brak, (R)
 08.35 TV prodaja
 08.50 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 09.45 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
 10.40 TV prodaja
 10.55 Obitelj Rey, telenovela
 11.45 Avenida Brasil, serija
 12.45 TV prodaja
 13.00 Miješani brak, serija
 13.50 Sulejman Veličanstveni
 14.50 Tajne, serija (R)
 16.00 Heroji iz strasti, dramska serija
 16.55 RTL 5 do 5, Informativna emisija
 17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 18.05 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
 20.00 Tajne, dramska serija
 21.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
 22.10 CSI, serija
 23.00 CSI, serija
 00.00 RTL Vijesti
 00.25 Sherlock i Watson, kriminalistička serija (R)
 01.20 Sherlock i Watson, kriminalistička serija R
 02.20 Astro show, emisija uživo (18)
 03.20 RTL Danas, informativna emisija (R)
 03.55 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13,05 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populane melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 Divni novi svijet
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 • 20,55 Odjava programa



104,4 Mhz

NOGOMET

Pobjeda s igračem manje

SONTA – Poslije neslavnoga izleta u Ruski Krstur Dinamo je u 9. prvenstvenom kolu dočekaao Graničara iz Ridice. Sončani na svojem travnjaku ovoga puta nisu bili nimalo gostoljubivi, iako su već u početku utakmice priredili šokove svojim navijačima. Nakon jednog neopreznog starta Krpjana u svojem kaznenom prostoru u 7. minuti sudac Bečanović je dosudio penal za goste, koji je ostao nerealiziran. U 18. minuti kapetan Gal je prekrasnu solo akciju okrunio vodećim zgoditkom, a šest minuta kasnije stup obrane Dinama Tadijan dobiva javnu opomenu



zbog nedozvoljenog starta. Odmah potom zaslužio je i izravni crveni karton zbog psovke upućene sucu. U nastavku igre plavi napadaju, bez obzira na brojčanu nadmoć gostiju. Špica Mihaljev u 27. minuti povećava prednost na 2 – 0, gosti smanjuju na 2 – 1 u 35., a Vidaković dvije minute kasnije postavlja rezultat prvog poluvremena od 3 – 1. U nastavku Dinamo igra sigurno i postiže još jedan zgoditak za konačnu pobjedu od 4 – 1. Ekipa Dunava iz Bačkog Monoštora na svojem travnjaku je bila sigurna i s pobjedom od 3 – 1 protiv Partizana iz Kupusine zadržala drugo mjesto na tablici.

I. A.

Prva pobjeda Zrinjskog

SUBOTICA – Jedan gol je odlučio pobjednika lokalnog derbija između Lokomotive i Zrinjskog 1932 (0-1) donijevši prvu prvenstvenu pobjedu momčadi trenera Bačića. S nova tri boda plavo-bijeli su skočili na 6. mjesto tablice Gradske lige Subotice. Susret 7. kola protiv Bratstva iz Ljutova Zrinjski će igrati u nedjelju, 13. listopada, od 13 sati na svom terenu u Aleksandrovu.

Neodlučeno protiv lidera

SUBOTICA – Deseti prvenstveni bod nogometaši Bačke 1901 osvojili su u duelu protiv Sente (0-0), lidera Srpske lige Vojvodina. Nakon 8 odigranih kola crveno-bijeli se nalaze na 10. mjestu, a slijedi im gostovanje Radničkom iz Sombora.

Kanatlarovski debitirao pobjedom

SUBOTICA – Novi trener Spartaka ZV Dragi Kanatlarovski zabilježio je pobjedu na svom debiju na klupi subotičkog superligaša. Golovima Noskovića i Torbice, domaća momčad je svladala Donji Srijem (2-1) i s novim bodovima se nalazi na 11. mjestu prvenstvene tablice. Nastavak prvenstva, nakon reprezentativne stanke, slijedi 19. listopada.

RUKOMET

Spartak Vojput i dalje bez poraza

SUBOTICA – Rukometaši Spartak Vojputa odigrali su neodlučeno (24-24) protiv Crvene zvezde u derbi susretu 4. kola



i nastavili seriju uspješnih rezultata u debitantskoj sezoni Superlige. Najbolji pojedinac domaće momčadi bio je Papić s devet postignutih pogodaka.

KOŠARKA

Pobjeda na startu

SUBOTICA – Uvjerljivom pobjedom protiv Radničkog iz Obrenovca (107-75) startali su košarkaši Spartaka u prvom kolu Druge lige. Sljedeći ligaški susret Subotičane očekuje ovoga vikenda protiv Beovuka 72 iz Beograda.



Prve medalje su mi veliki poticaj



Vrijedan svakodnevni trening donio je prve rezultate

Svojim brojnim uspjesima subotički su stolnotenisači ispisali povijest svjetskog i europskog ping ponga, a na mladim snagama je teška zadaća nastaviti stazu uspjeha na kojoj su desetljećima ponosno stajali braća *Harangozo*, *Kalinić*, *Mesaroš*, *Gavrilović* i još mnogi talentirani igrači. Ipak, budućnost pripada mladosti koja za razliku od svojih prethodnika danas ima suvremeni stolnoteniski centar u sklopu gradske Dvorane sportova i uvjete o kojima su brojne prijašnje generacije mogle samo sanjati. Mladi stolnotenisač Spartaka *Luka Videć* tek je zakoračio u svijet natjecateljskog ping ponga, prve medalje su se počele nizati, no još je puno treniranja i rada pred njim, da bi se pridružio sjajnim uzorima po kojima je njegov rodni grad poznat nadaleko u svijetu stolnog tenisa.

»Stolni tenis igram već nekoliko godina, ali ga ozbilj-

nije treniram posljednjih godinu i pol i to na nagovor mog tate *Dejana*, koji me je doveo na prvi trening. Meni se dopalo i odlučio sam aktivno se baviti ping pongom«, odmah nam je pojasnio *Luka Videć*, koga smo posjetili na njegovu treningu pod stručnim nadzorom trenera *Mirka Gavrilovića*, jednog od gore nabrojanih veličina subotičkog stolnog tenisa.

SVAKODNEVNI TRENINZI

Učenik 4. c hrvatskog odjela u OŠ *Ivan Milutinović*, 10-godišnji *Luka Videć* pokraj redovitih školskih obveza ne propušta niti jedan trening, koji ima svakoga radnoga dana u stolnoteniskom centru.

»Sada kada je počela škola imam jedan trening svakoga poslijepodneva, jer imam školsku nastavu prije podne, ali dok je bio ljetni raspust trenirao sam i dva puta dnevno. Volim igrati ping pong

i nije mi teško dolaziti na treninge, a ta dva sata koliko nam traje dnevni trening uvijek brzo prođe.«

NAPADAČ

Za razliku od svog trenera *Gavrilovića*, koji je i danas još uvijek vrstan obrambeni igrač, *Luka* više preferira napadačku igru i voli zabijati izravne poene.

»Volim napadati, igrati brzo, osobito forhendom koji je moj omiljeni udarac. Ali, još imam puno toga za naučiti, osobito popraviti servis i bekhend, pa će i moja igra biti još bolja. Zato se trudim na svakom treningu upijati što više savjeta od svog trenera«, iskreno je priznao mladi stolnotenisač *Luka*.

PRVI REZULTATI

Marljivi treninzi i sati provedeni za ping pong stolom donijeli su i prva odličja, potvrđujući talent za igru

reketa i celuloidne loptice.

»Imam dvije osvojene medalje za treća mjesta na natjecanjima u Bačkoj Topoli i Kiskunmajsi (Mađarska), i ovi prvi rezultatski uspjesi su mi velika motivacija da nastavim još bolje i vrednije trenirati s mojim vršnjacima *Aleksandrom Čokićem* i *Dariom Havedičem*, koji već imaju mnogo više medalja i osvojenih pokala. To mi je dodatni poticaj za daljnji trening«, nasmijao se *Luka Videć* i otrčao natrag za ping pong stol, nastavljajući prekinuti trening.

RIJEČ TRENERA

Proslavljeni igrač Spartaka i državni reprezentativac *Mirko Gavrilović* danas se, po okončanju aktivne igračke karijere, bavi trenerskim pozivom, prenoseći svoje bogato iskustvo na mlađe naraštaje.

»Imamo jednu talentiranu skupinu mladih stolnotenisača u kojoj su *Čokić*, *Havedić* i *Videć*, sva trojica imaju oko deset godina i s njima svakodnevno radim. Uz ovakve uvjete za rad koje oni imaju, za razliku od nas koji smo cijelu igračku karijeru proveli u našem golu-barniku u zgradi nekadašnjeg kina Jadran, budu li vrijedno trenirali mogli bi napraviti odlične rezultate. Upravo je mali *Aleksandar Čokić* po svojim rezultatima trenutno najbolji u državi, ali i šire, jer je primjerice nedavno u Njemačkoj osvojio prvo mjesto na velikom turniru za igrače njegova uzrasta.«

POGLED S TRIBINA

Ispit

Danas, 11. listopada, hrvatska nogometna reprezentacija na Maksimiru dočekuje Belgiju, lidera svoje kvalifikacijske skupine, ekipu koja joj trenutačno bježi gotovo nedostižnih pet bodova i s neodlučnim rezultatom može ovjeriti brazilsku vizu. Ali, dok ima matematike, a lopta je svakako okrugla, ne treba se predavati. Izabranici Igora Štimca trebaju ovaj susret shvatiti kao veliki ispit koji, istina, ne znači diplomu, ali ispit bez kojeg neće moći diplomirati u vrlo vjerojatnim susretima baraža koji će odlučivati o dodatnim putnicima na Svjetsko prvenstvo u Brazilu 2014. godine.



Zbog toga bi večeras Luka Modrić i Mario Mandžukić trebali povesti najbolju hrvatsku jednaesticu do pobjede koja bi motivacijski značila puno. Jer, iako su neke bitke izgubljene, ponajprije domaći kiks protiv Škotske i remi u Beogradu, to ne znači kako je i cijeli rat za sljedeći Mundijal izgubljen. Hrvatska neosporno ima kvalitetu za nastup na summitu najboljih svjetskih reprezentacija, konačno već dulje vremena je članica kluba 10 najbolje rangiranih reprezentacija, ali to će tek trebati dokazati. Prvo danas protiv Belgije, potom u utorak 15. listopada na vrućem terenu u Škotskoj revanširati se suknjicama za oproštaj od izravnog plasmana na SP, a potom osokoljeni dobrim igrama početi se pripremati za baražne duele.

Momčad u kojoj igraju veznjak Reala, najtrofejnije momčadi svih vremena, i centarfor europskog prvaka Bayernu svakako je sposobna za najviše domete.

Prvi stepenik je danas na Maksimiru. I prvi veliki ispit...

D. P.

NOGOMET

Dinamo bolji od Rijeke

Golom u sudačkoj nadoknadi aktualni prvak i lider tablice 1. HNL Dinamo svladao je Rijeku (1-0) i povećao bodovnu prednost ispred svojih najbližih pratitelja, Hajduka koji je remizirao sa Splitom (0-0) i Rijeke koju je svladao u izravnom duelu. Ostali rezultati 12. kola: Slaven – Lokomotiva 3:2, Osijek – Zadar 0:0, Istra 1961 – Hrv. dragovoljac 2:1.

Tablica 1. HNL: Dinamo 27, Hajduk 24, Rijeka, Lokomotiva 23, istra 1961 17, Split 16, Zadar 12, Slaven 9, Hrv. dragovoljac, Osijek 7.

TENIS

Ranking karijere za Ivana Dodiga

Polufinalom na turniru u Tokiju hrvatski tenisač Ivan Dodig je stigao do najboljeg rankinga svoje profesionalne karijere i od ovoga ponedjeljka nalazi se na 29. mjestu ATP ljestvice. Priliku za još bolji plasman imat će na sljedećim turnirima u Šangaju i Parizu.

JEDRENJE

Tina Mihelić svjetska prvakinja

Prvu svjetsku žensku seniorsku zlatnu medalju za hrvatsko jedrenje osvojila je Tina Mihelić u olimpijskom samcu na SP-u u Kini. Uz ovaj veliki uspjeh u svojoj kolekciji Mihelić ima dva zlata i srebro na europskim prvenstvima.



HOKEJ

Šesta domaća pobjeda

Hokejaši Medveščaka deklasirali su gostujući Neftehimik (6-0) i zabilježili šestu uzastopnu domaću pobjedu. Novim uspjehom »medvjedi« su se probili na 5. mjesto Zapadne konferencije KHL-a.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem sajle raznih dužina i debljina u Novom Sadu. Tel.: 063 8291-264.

Izrađujem hrastove čamce, 3 do 6 metara dužine i jasenova vesla. Prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović Tel.: 064-3467056 www.okrugic-camci.co.rs

Prodajem Singer šivači stroj star preko 100 godina. Malo korišten, sačuvan s original papirima, za 100 eura. Tel.: 572-875; 0638838747; 0690094246;

Primila bih na dvorbu, spremanje ili druge kućne poslove. Tel.: 065/531-99-28.

Iznajmljivanje čokoladne fontane za rođendane, vjenčanja i razne druge prigode. Tel.: 069/524-7860.

Crikvenica – izdajem apartmane blizu mora. Tel.: +385 51 241-053.

Prodajem Renault CLIO 1,2 crvene boje, 3 vrata, decembar 2011, prešao 4500 km. Tel.: 063/516-300.

Prodajem kozje mlijeko i sireve u Subotici. Tel.: 064 2380088.

Prodajem vijetnamske svinje i švicarske patuljaste koze. Tel.: 064 2380088.

Nudim uslužno kuhanje domaćeg sapuna, sirovina osigurana. 50 posto gotovog sapuna nudim osobi koja poznaje tehnologiju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem stan u Zagrebu – Gajnice, 52,80m² + ostava u podrumu. Stan ima 2 sobe, kuhinju, kupaoon, wc, predsooblje, terasu. Neposredna blizina vrtića, škole, ambulante, tržnice i ostalih sadržaja. Tel.: 064-3690680.

Izrađujem po narudžbi ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke, mađarske i bizovačke papuče. Tel.: 064 0543720.

Povoljno dekoriranje dvorana za vjenčanja i rođendane, izrada perlica za zvanice, poklon korpe i dekorativno pakiranje darova. Tel.: 064 0543720.

Prodajem ulični dio obiteljske kuće. U jednom dijelu potrebna adaptacija. Postoji struja, voda, kanalizacija, kablovska. U najljepšem je dijelu Kertvaroša. Cijena 40.000 eura. Tel.: 024 572-875, 063 8838747, 069 0094246.

Prodajem salaš i 2 jutra zemlje kod željezničke stanice Ljutovo, Mažuranićeva 21. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno TIP 500, TIP 400 meko i oštro od 1, 5, 25 kg. Tel.: 024562-415 ili 064 2779948.

Prodajem slamu – žitnu i zobnu s njive, i čutke. Tel.: 532-570 ili 060 0532570.

Crikvenica, izdajem apartmane blizu mora. Tel.: 385 51 241053.

Mijenjam 2 jutra zemlje i salaš u Ljutovu za garsonjeru u Subotici. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno T-500 krušno, T- 400, čisto i T- 400 oštro. Po narudžbi pečem domaći kruh. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem bojler 10 litara, aspirator i električnu biciklu malu. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem kuću-vikendicu na obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

U centru se izdaje lijep poslovni ured od 35 m² – dvije prostorije s parkingom, na tihom i mirnom mjestu. Cijena 100 eura. Tel.: 064 9738601

Prodajem kuću u Gornjem Tavankutu, 120 m², sendvič zid, etažno grijanje s okućnicom, Tel.: 061 1478823

Prodajem noviju kuću iza Dudove šume, trosobnu s dvorištem, dodatnim prostorijama i garažom. Cijena po dogovoru. Tel.: 064 2525946

Prodajem zemlju 5,62 ha od 2 parcele (cca 10 jutara), Šupljak (ko Palić), 3 km iza stare škole, produžetak senčanske ljetnje ceste, uz kanal. Cijena: 63.000 eura. Tel.: 061 2724822 i 063 1648043.

Izdajem opremljen stan veličine 25 m četvornih sa zasebnim ulazom. Ulica Branka Pešića 41, Zemun. Dogovor na broj telefona 011 3077036 ili 011 2104257.

Povoljno prodajem manje skladište, podrum i tavanski prostor. Veliko dvorište pogodno za parkiranje kombija, kamiona i za auto plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064/9640745.

Odmor u Vrbovskoj, otok Hvar, povoljno. Tel.: 063 7139337.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo



Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vuković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: DARIOV ČETVRTI ROĐENDAN

Otkrivamo rođendansku tajnu



Obitelj *Lulić* proslavila je proteklog tjedna rođendan svojeg sina *Daria*. U popularnoj subotičkoj igraonici Kockica, u društvu rođaka i prijatelja lijepo je obilježen četvrti rođendan ovog mališana. Dječak je jedina *Lidija* i *Maria* Lulića. Lidija je odgojiteljica, dok Mario radi u Katastarskom zavodu. Na slavlje su pozvali svoje najbliže, a mnogi od njih imaju i vlastitu djecu, tako da je radosno druženje potrajalo do večeri. I prošle je godine na istom mjestu održano ovo slavlje, a na inzistiranje slavljenika, lokacija u Kertvarosu nije mijenjana.

Kako to biva na veselicama ovog tipa, torta je neizostavni dio ceremonije, a gašenje svijeća simbolizira ispunjenje želje slavljenika, ali ju Dario tom prigodom nije obznanio. Ipak, za naš list ekskluzivno otkriva svoju tajnu:

»Hoću da vidim vatrogasca. Hoću da vidim kako vatrogasac gasi vatru.« Dario je opčinjen sirenama, rotirajućim svjetlima i specijalnim službama. Dariova majka potvrđuje sinovljevu zaintrigiranost osobama u odorama:

»Bilo mu je najvažnije da torta bude dekorirana policijskim helikopterom i da na njoj bude policajac, što smo i organizirali.«

Dariovi roditelji mu ugađaju na različite načine, te ga je ljetos otac odveo i na prikaz policijskih i vatrogasnih službi, što je ostavilo velik dojam na dijete. Otac Mario sina vodi i na pecanje. Odlaze do Bogojeva na Dunav i obično se vraćaju sa značajnim ulovom.

Dario je i u vrtiću obilježio rođendan, ali jednom drugačijom tortom. Naime, uzeli su Choco-la-la za sve prijatelje, te su ih spojili u krug kako bi sličilo torti. Ovom su se tortom zasladila djeca u vrtiću. No, pokraj mnogobrojnih prijatelja, u Dariovu životu postoji jedna posebna prijateljica, a to je Nađa. Nađa je djevojčica iz susjedstva s kojom njeguju prijateljstvo. Dakako, i Nađa je bila na rođendanu, uljepšala je slavljenikov poseban dan.

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Golupčija peca



Ja lipo u nedilju uranijo pa se dotiro, sijo na biciglu pa ajd na golupčiju pecu. Tamo kažedu da imade svega i svačega, pa da i ja vidim jal štogod navašarim. Kazla mi ova moja da joj otaleg donesem šargaripe i peršina, ta šta da vam pripovidam, meni je jevo lipo sramota to vam i kast, ta s pravom ćete kast »iziš čovika sa salaša a kupuje peršin i šargaripu na peci«. Da je živ moj dida lipo bi svsnijo od sramote, al eto pedig taka su vrimenta došla, sad više ne oremo s konjima, vuče traktor po šest brazdi, namirivamo iz silosa, dozira kompjutor, đubre tovari i razbaciva mašina, a mi opet nemamo vrimenta, otac ga njegov iz vrimenom. Kako smo se latili nećemo imat vrimenta ni umrit, no potrošimo vrime na drugo. Ja na priliku za dva dana poooro, a nedilju dana trčo registrovat gazdašag, moš mislit jakog mi gazdašaga, koje svinče i malo pileža, a tako divanidu kugod da su svi milijunaši, ja se počo smijati a gospoja me pita kroz onu budžu šta se smijem, a ja ne možem stat, pali mi napamet Crnitravci kad su išli u Nemačku zidat, pa onaj njev išpanj kazo: »Pazite braćo, kad stignemo tamo svi se vikamo majstori, a kakvi jesmo... znajemo se između sebe.« Tako i mi, svi se zovedemo nike gazde, a kad bi nam sve skupijo na rakaš i vratijo kredit što smo dužni nebi nam ni gaće ostale. Evo ja polagano stigo na golubiju pecu, pono sam lanac i lipo biciglu sapo za gelegunju, a ono svita da prostiš ko u gaćama buva, lipo čovik ne zna da se okrene di će. Ja lipo pripo špenodlom unutrašnji džep da mi ne bi kaki uncuti izvukli buđelar pa ajd u hetiju. Ima svega, zelena, jabuka, a golubova

i zecova koliko voliš – takog velikog zeca sam vidijo kugod omanje svinčje. Ta za ovog bi moždar mogo iskat i zemlje u arendu od države mislim se ja, ta divanidu na radiju da i sitni stočari imadu pravo pričeg. Idem dalje a kad sam došo med vaške ono kugod da sam došo u šinteriju, vašaka svakaki, jedna gospoja drži nikog žgoljavog uvatog kera u cveteru, ja se skoro osramotijo, ta ker ima lipči cveter neg ja. E, baš ću to morat ispričovati i Peri, nek malo popravi životne uslove njegovom bojtaru, onaj siroma spava u po bureta, a ima taki debo lanac da nemora bit pripet, samo da je spuštati na zemlju nemož ga odvuć. Pa ondak sam se tamo okrećo okrećo i dospijo med golupčare, a tek oda lipote, nisam ni znao da imade toliko fajta golubova. Ima bome i zdravo skupi, a i oni što ne vrididu pregršt kuruza na dan što pojidu, a sitni nisu ni za čorbu. Malo dalje je bilo i niki tičica mali i svakaki al tamo se nisam ni mišo, to nije za me, moro bi ić u škulu da naučim koja se kako zove, neg ja lipo dunijo jedan špricer, i još jedan, otključo biciglu i natrag lipo u moj Ivković šor. Moram sad obać moje pajtaše pa njim se isfalit šta sam sve vidijo, ko bog mi nećedu sve ni povirovat, pogotovo da sam vidijo goluba velikog kugod omanji pućak, a bili kugod snig.

Čeljadi moja zbogom. Juu ja sasvim zaboravijo da onoj mojoj triba peršina i šargaripe, a sad ću izgleda užnat friške čorbe, al digod prid noć, jevo žurim na salaš – svudan prodi al na salaš dođi.

U petak potli ručka bać-Iva potpali-
jo jednu vatricu, pa se izvalijo na
otoman. Što je stariji, sve više volji u
vrućemu, ko mačak. Veli, živad će na-
ranit potli, još je rano. Taman najlipše
zadrmo, taksa da se pokida od lajanja.
Poštaš zove sa sokaka, ne smije unutra.
Dere se ko da je ograjiso, baš ga cili so-
kak mora čut. A i šta ni došo za vrime-
na, neg je moro čekat da projde ručak.



Piše: Ivan Andrašić

Taman se bać-Iva digo š otomana, kad
kum-Tuna na vrata, veli uzo od poštaša njeve novine. Skaja-
rilo se nji nekoliko u komšiluku, platili za cilu godinu, pa jim
sad donašu doma. Dok ne izajdu nove, svi ji stignu pročitat,
pa još dadu i koikakima rodovima. A kumovi ko kumovi,
baš ji volju prvi pritresit, pa da se zajedno raduju, ako i ima
štogoda za radovanje. U posljednje vrime same nike dilidbe,
sama grdodba svega i svakoga, najviše svojega. »Ajde, kume,
sidi, pa ćemo po jednu bukaricu, da se bolje slegne ručak«,
veli bać-Iva i nalje jim katarke. Kum-Tuna sidne zastal i oma
otvori novine. »Evo, gle, ope nas niko ne mora grdit, kad zna-
demo sami sebe. Drugi možu samo sist, pa slušat i gledat šta
jedni drugima radimo«, polako se već jidi kum-Tuna i izdune
bukaricu nabelo. »Ta deder, mani se toga di se samo grdimo.
Možda dalje imade i štogoda lipoga, mani ne što bi samo svi-
rali, pa bi da niki drugi pivu i cigru po te svirke! A gle, štaj
vo? Kanda će ope kod našega pajtaš-Mate u selo ni što lipo
crtu, a prvać su već bili«, veli mu bać-Iva i nalje još jednu
bukaricu. »E, vo ni tvoj pokojni dada ne bi zno rastolmačit.
Natrukovano je da ji zovu naše pivačko društvo i naša partija
u njegovu selu. A ti zaboravijo da je prvać pisalo da ji zvalo
naše cigračko društvo? E, sad mi tude falu jedino ni što sviru.
Mogli bi i oni napraviti društvo, pa se skajarit sonom drugom
našom partijom. Onda bi i oni mogli zvat ne što znadu crtati«,
veli kum-Tuna i srkne malo katarke. »Ta šta ti imu falit, mož
danas svirat i u varoši, a da se lipo čuje i po te svirke cigra u
posljednje selendre. Jedino se brinem da se u pajtaš-Matinomu
selu međ naše ni uvuko kakigod što ni naš. Znadeš da svudam
ima svakaki. Znađem da je tamo naši sve manje, a vidim da ji
bilo priviše za jedno društvo, pa su napravili još jedno. Priviše
ji za jednu partiju, pa su napravili i drugu. E, pazi sad. Znadeš
kako bi to rastolmačijo moj dada da je živ. No prvo društvo je
imalo dobre tamburaše, pa se lipo znalo ko jim svira. Bome,
po te svirke lipo i cigrali. Vo drugo, jel piva brež tambura, jel
jim svira kogod ko se ne vidi? Al uredno pivu. Pa onda, jedna
partija divani vako, druga partija divani nako. I slabo su se
snašli, ne znu šta triba da radu društva, a šta partije. Još jim
se niko ni sitijo dojaviti. Jel možda vi iz varoši držu da što je
u selendrama gorje, to je njima bolje. A dotle se naši iz toga
sela samo osiplju. Vaj ošo vamo, naj ošo namo. Ostaje nas sve
manje i sve matoriji. I onda ćemo se sutra čudit kad ji ostanu
toliko, da i u svakomu društvu i u svake partije ostanu samo
precednici, a koidi i blagajnik«, zabrinuto veli bać-Iva i nalje
jim još po jednu.

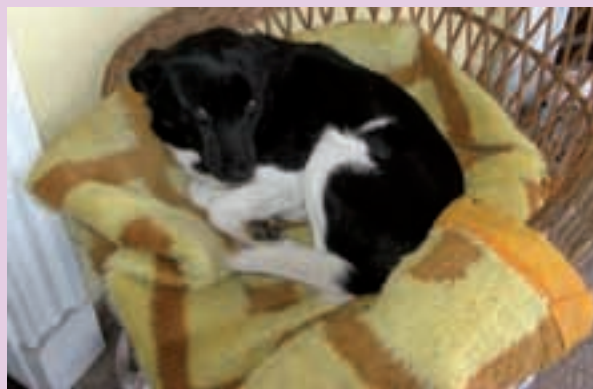
11. listopada 2013.

Pope:

Tko laže ne zna kakva se posla laća.

Dumas:

Dijete je maleno, ali nosi u sebi čovjeka.

Belinsky:Čovjek je bio i uvijek će biti najzanimljivija pojava
čovjeku.POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU
NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU**Deka grije!****Fabijan Šovagović**Koje godine i gdje je rođen hrvatski glumac Fabijan
Šovagović?

Gdje je napravio prve glumačke korake?

Koje godine je stekao akademsku glumačku naobrazbu?
U kojim kazalištima je bio stalni član glumačkog
ansambla?

Po kojim kazališnim predstavama će ostati upamćen?

A po kojim televizijskim ulogama?

Za koji film je dobio Zlatnu arenu u Puli?

Kada i gdje je umro Fabijan Šovagović?

Rođio se 4. siječnja 1932. godine u Ladimircima.
U amaterskim predstavama u OKUD-u »Milića Kržan« u Osijeku.
Diplomirao je 1957. godine na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu.
U HNK-u i Gavelli.
Lenjin, Skup, Dundo Maroje.
Prosjači i sinovi, Kuda idu divlje svinje, Puka Begović.
Za ulogu u filmu Ambasador u režiji Fadila Hadžića.
Umrlo je 1. siječnja 2001. godine u Zagrebu.

Čitaju koke novine u kokošincu.

- Zamisli molim te, još jedan masakr!

- Jedan omlet – petero mrtvih!

Došla dva prijatelja u kavanu.

- Meni dajte jedno Lav pivo, jer ja sam lavčina.

- A mom prijatelju dajte jedan konjak...

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"



www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI



Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
- * Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

POSTAVITE OGLAS



**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

Svaštara ONLINE Informativne novine u Svaštari **PLUS**

8579 Rezultata pronadjeno za Automobili - prodaja

Filtriraj rezultate

Cena

Kategorija

Peugeot

Kupujem Peugeot

automobili

ford eskort

prodaja

Renault megan

fiat grande punto 1.2 mjet

potrazujem dobar porodicni

opel astra g

Passat B5 1.9 TDI

FIAT PUNTO - SPORTING * 1.9 JDTI

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara



Memorijal Antuna Aladžića u Lemešu
Dva dana smijeha i razbibrige

